

ΣΠΥΡ. ΜΑΤΑΛΑ

Τά καλά παιδιά

ΑΝΑΓΝΩΣΤΙΚΟΝ
Β' ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ

ΕΚΔΟΤΗΣ Δ. ΠΑΛΛΗΣ ΑΘΗΝΑΙ

1355
ΣΠΥΡΟΥ ΜΑΤΑΛΑ

ΤΑ ΚΑΛΑ

ΠΑΙΔΙΑ

ΑΝΑΓΝΩΣΤΙΚΟΝ Β' ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ

ΕΓΚΕΚΡΙΜΕΝΟΝ ΔΙΑ ΤΗΝ ΤΕΤΡΑΕΤΙΑΝ 1934—38

ΕΚΔΟΣΙΣ ΤΕΤΑΡΤΗ

(Ἀντίτυπα 15000)

Ἀριθ. Ἐγκριτικῆς ἀποφ. $\frac{51231, 51232}{20-8-34}$

Κάθε γνήσιον αντίτυπον φέρει τὴν ὑπογραφήν τῶν κ. κ.
Στ. Σπεράντσα καὶ Ἀγλ. Μεταλλινοῦ.

Στ. Σπεράντσα

Ὁ χρυσὸς ἥλιος ἐξύπνησε.

1.

Ακόμη νὰ σηκωθοῦν ἡ Φρόσω καὶ ὁ Γιαννάκης.

Καὶ ὁ χρυσὸς ἥλιος, ποὺ εἶχε ξυπνήσει πιὸ νωρὶς ἀπὸ τὰ παιδιὰ, ἦλθε ἀπὸ τὸ μισόγυρτο παράθυρο τοῦ δωματίου καὶ ἐκοίταξε μέσα.

— Σταθῆτε νὰ ἰδῆτε, ὑπναράδες! εἶπε ἀπὸ μέσα του ὁ ἥλιος καὶ ἐχαμογέλασε.

Ἐπέρασε μερικὲς ἀκτῖνες του ἀνάμεσα ἀπὸ τὶς κουρτῖνες καὶ τὶς ἔρριξε ἴσα στὸ πρόσωπο τοῦ Γιαννάκη.

Ὁ Γιαννάκης ἐκίνησε λίγο τὰ χεῖλη του σὰν κουνελάκι καὶ μὲ τὸ γέρι του ἄρχισε νὰ

τρίβη τὴ μύτη του. Ἐτριψε λίγο καὶ τὰ μάτια του καὶ ὕστερα τὰ ἀνοίξε.

Ἐγύρισε καὶ εἶδε τὴν ἀδελφούλα του. Ἐκείνη ἐκοιμᾶτο ἀκόμη στὸ κρεββατάκι της, κόκκινη ἀπὸ τὸν ὕπνο.

Ἐκαμε ἔτσι καὶ τῆς ἐτράβηξε λίγο τὰ σκεπάσματα. Μὰ ποῦ νὰ νοιώσῃ ἡ Φρόσω; Τῆς τὰ ἐτράβηξε τότε πιὸ δυνατά. Μὰ πάλι τὰ ἴδια.

— Ἀ, τώρα θὰ ἰδῇς ἐσύ! εἶπε ὁ Γιαννάκης μὲ γέλια καὶ ἐτράβηξε ὅλα μαζί τὰ σκεπάσματα.

Ἡ Φρόσω ἐπετάχθηκε ἐπάνω. Ὁ Γιαννάκης ἐχώθηκε ὁλόκληρος κάτω ἀπὸ τὰ δικά του σκεπάσματα.

2.

Τὴν ἴδια στιγμή ἀνοίξε σιγὰ σιγὰ καὶ ἡ θύρα καὶ ἐμπῆκε μέσα ἡ μαμά. Εἶδε τὴ Φρόσω ὁλόρθη, πού ἐκοίταζε γύρω της σάν σαστισμένη.

— "Ε! πῶς τὸ ἔπαθες, Φρόσω, καὶ ἐσηκώθηκες σήμερα πρώτη ἐσύ; ἐρώτησε ἡ μαμά. Καὶ ὁ Γιαννάκης; Ποῦ εἶναι ὁ Γιαννάκης;

— Δὲν ξέρω. καλὴ μαμά. Δὲν εἶναι στὸ μαξιλάρι του.

— "Α, τὸν κατεργαράκο, εἶπε ἡ μαμά καὶ ἄπλωσε τὸ χέρι της καὶ ἐγαργάλισε δυὸ ἄσπρα ποδαράκια, πού ἐξετρύπωναν ἀπὸ τὰ σκεπάσματα.

Ὁ Γιαννάκης ἔβαλε τὰ γέλια καὶ ἐπετάχθηκε καὶ αὐτὸς ἐπάνω.

— Καλημέρα, μητερούλα, ἐφώναξε καὶ ἀγκάλιασε τὴ μητέρα του.

Τὸ ἴδιο ἔκαμε μὲ χαρὰ καὶ ἡ Φρόσω.

Τὰ φιλιὰ τῶν παιδιῶν ἄκουσε καὶ ὁ πατέρας ἀπὸ τὸ διπλανὸ δωμάτιο.

— "Ερχομαι, εφώναξε. "Ερχομαι καὶ ἐγώ.
Θέλω καὶ ἐγὼ νὰ πάρω φιλάκια ἀπὸ τὰ ἀγα-
πημένα μου παιδιά.

Ἡ μαμὰ ἀνοιξε τὰ παράθυρα.

Ὁ Γιαννάκης καὶ ἡ Φρόσω ἐντύθηκαν σὲ
λίγο καὶ ἐπλύθηκαν. Καὶ ὕστερα, ἐμπρὸς στὸ
εἰκονισματάκι τοῦ δωματίου των ἔκαμαν μιὰ
προσευχούλα.

Σκύβω, γονατίζω ἀγάλι,
σκύβω, κάμνω ἓνα σταυρό.
Θεέ μου, εὐχαριστῶ καὶ πάλι
ποὺ μ' ἐξύπνησες γερό.

Κάμε, Πλάστη καὶ Πατέρα,
κάμε, σὲ παρακαλῶ,
νᾶμαι κι ὅλη αὕτῃ τῇ μερα
πάλι ἓνα παιδί καλό.

Δέν δά τὸ σπάσω, μαμά.

1.

Όταν ἡ Φρόσω ἤπιε τὸ γάλα της, ἐπῆρε τὸ ποτήρι της νὰ πάη νὰ τὸ πλύνῃ.

— Στάσου. "Αφησέ το ἐκεῖ! τῆς εἶπε ἡ μητέρα της.

— Μὰ γιὰ τί, μαμά; Δέν θά τὸ σπάσω. Μπορῶ ἐγὼ νὰ τὸ πλύνω μόνη μου.

— Τὸ ξέρω, εἶπε πάλι ἡ μητέρα. Μὰ πρέπει τώρα νὰ ἐτοιμασθῇς γιὰ τὸ σχολεῖο.

Ἀλήθεια, ἡ Φρόσω μπορεῖ νὰ κάμνῃ μόνη της πολλὰ πράγματα. Δέν εἶναι πιά μικρή. Εἶναι ἕνας μῆνας, ποὺ ἔκλεισε τὰ ἔξι καὶ ἐμπῆκε στὰ ἑπτὰ. Ἐφέτος γιὰ πρώτη φορά θά πάη καὶ στὸ σχολεῖο.

Ὁ Γιαννάκης εἶναι ὀκτῶ χρονῶν, ἂν καὶ φαίνεται μεγαλύτερος ἀπὸ ὀκτῶ.

Στὸ σχολεῖο ἔχει πάει ἀπὸ πέρυσι.

Καὶ τὰ δυὸ παιδιά, ὅταν ἦσαν πιο μικρά, οὔτε νὰ ντυθοῦν ἤμποροῦσαν οὔτε νὰ πλυθοῦν μόνα των. Τὰ ἐντυνε καὶ τὰ ἐπλυνε ἡ μητέρα.

Τώρα ὁμῶς ντύνονται μόνα των μιά χαρά.

Πλύνονται με σαπούνι και με κρύο νερό και καθαρίζουν καλά τὰ χέρια των, τὸ πρόσωπό των, τὸ λαιμό των και ταῦτιά των.

Ἄ, ποτὲ τὰ παιδιά δὲν ἐφοβήθηκαν τὸ κρύο νερό.

Ἔχουν και μιὰ πολὺ καθαρή βουρτσίτσα για τὰ δόντια των.

Ὑστερα κτενίζονται, βουρτσίζουν και τὰ ροῦχα των και ἔτσι, καθαρά καθαρά, καθένας τὰ βλέπει και τὰ καμαρώνει.

2.

Τὸ μεσημέρι καὶ τὸ βράδυ, πρὶν καθίσουν στὸ τραπέζι, ὁ Γιαννάκης καμμιὰ φορὰ λέγει στὴ Φρόσω:

— Δὲν ἔπλυνες τὰ χέρια σου, πού θά φάγωμε. "Ελα νὰ πλυθῇς.

Ἡ Φρόσω δαγκάνει τὰ χεῖλη της καὶ τοῦ λέγει στενοχωρημένη.

— Νὰ μοῦ τὸ θυμίζης, σέ παρακαλῶ, Γιαννάκη, ἂν τὸ ξεχνῶ κάποτε. Μὰ ξέρεις; Καμμιὰ φορὰ θά τιμωρήσω ἐγὼ τὸν ἴδιο τὸν ἑαυτό μου γι' αὐτὸ πού κάμνω.

— Καὶ πῶς θά τὸν τιμωρήσης; ρωτᾷ γελαστός ὁ Γιαννάκης.

— Νά! Δὲν θά καθίσω στὸ τραπέζι. Θά μείνω νηστική, νὰ βάλω γνώση.

Τὸ βράδυ τὰ παιδιά γδύνονται μόνα των. Δὲν χρειάζονται κανένα νὰ τὰ βοηθήσῃ. Βοηθεῖ τὸ ἓνα τὸ ἄλλο. Μόνο, ὅταν κανένα των νυστάζῃ πολύ, ἔρχεται καὶ τὸ βοηθεῖ ἡ μητέρα.

Τὰ ροῦχα πού βγάζουν τὰ ἀπλώνουν ὅλα μὲ τάξη ἐπάνω στὶς καρέκλες των. Ποτὲ δὲν

τὰ πετοῦν ἐδῶ ἢ ἐκεῖ. Πάντα εἶναι καὶ τὰ δυὸ καθαρά καὶ τακτικά παιδιὰ καὶ πρὸ πάντων ὁ Γιαννάκης, πὺ εἶναι καὶ ὁ μεγαλύτερος.

Ἡ πρώτη ἡμέρα τοῦ σχολείου.

1.

Εἶχαν ἐτοιμασθῇ καὶ τὰ δυὸ παιδιὰ καὶ μετὴ τὴ σάκκα στὸ χέρι ἐπερίμεναν τώρα τὴ μητέρα των. Ὁ πατέρας εἶχε φύγει κιόλας γιὰ τὴ δουλειά του.

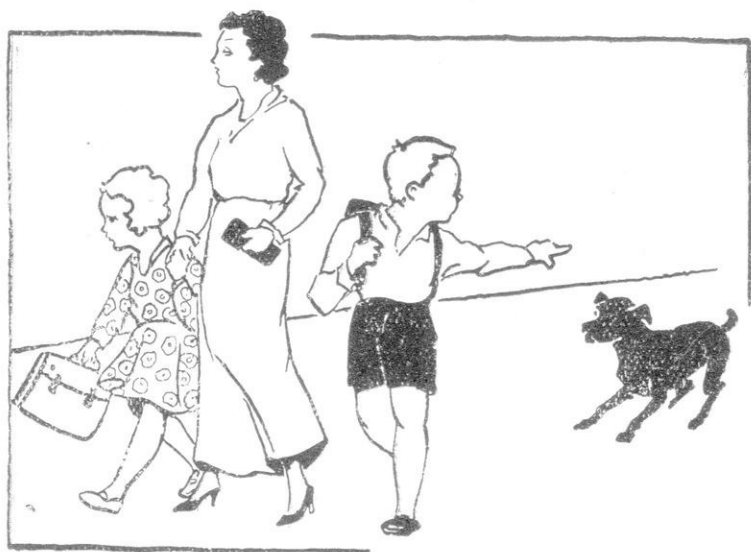
— Φοβοῦμαι, Γιαννάκη! ἔλεγε ἡ Φρόσω.

— "Ε! Μὲ τὸ δίκιο σου! ἀπαντοῦσε ὁ Γιαννάκης. Εἶναι ἡ πρώτη φορὰ πὺ πηγαίνεις στὸ σχολεῖο καὶ γι' αὐτό. "Ετσι ἐφοβόμουν καὶ ἐγὼ πέρυσι τέτοια ἡμέρα. Μὰ ὕστερα ἐκατάλαβα, πὺς ἄδικα ἀνησυχοῦσα.

Ἡ μητέρα ἐπῆρε τὰ δυὸ παιδιὰ καὶ ἐξεκίνησαν γιὰ τὸ σχολεῖο. Μὰ νά, ὀπίσω των ἔτρεξε καὶ ὁ Τόπ, ὁ σκύλος των.

— Πίσω! ἐφώναζε ὁ Γιαννάκης. Πίσω, Τόπ. Οἱ σκύλοι δὲν πηγαίνουν στὸ σχολεῖο.

Ὁ Τόπ ἐστάθηκε λίγο καὶ ἐκούνησε τὴν οὐρά

του. Μὰ ἐφαίνετο, πὼς δὲν εἶχε ὄρεξη νὰ γυρίσῃ στὸ σπίτι. Ὅταν ὁμως τοῦ ἐμίλησε καὶ ἡ μητέρα, ἔσκυψε κάτω τὸ κεφάλι καὶ ἐγύρισε ἀμέσως πίσω. Ὁ Τὸπ ἄκουε πάντα τὰ λόγια τῆς μαμᾶς.

Ἡ μητέρα μὲ τὰ παιδιὰ ἐπροχώρησαν. Ἐπέρασαν τὴν πλατεῖα καὶ ἔστριψαν ἓνα δρόμο δεξιά.

Νάτο τὸ σχολεῖο, ἀντικρὺ. Κάτασπρο, ὁλόκαθαρο, μὲ τὰ δενδράκια του γύρω, ὅλα περιποιημένα.

Νά καὶ ὁ γέρος κουλουράς, στὴν ἴδια πάντα θέση, πού χρόνια τώρα ἐπωλοῦσε κουλούρια

στά παιδιά τοῦ σχολείου. Μπάρμπα τὸν ἔλεγαν τὰ παιδιά καὶ αὐτὸς ἐχαμογελοῦσε πάντα καὶ ἔλεγεν.

— Ὁ Θεὸς δὲν μοῦ ἔδωκε παιδιά! Ἐσεῖς εἴσθε τὰ παιδάκια μου, νὰ σᾶς χαρῶ.

2.

Ἡ θύρα τοῦ σχολείου ἦτο ἀνοιχτή. Ὁ Γιαννάκης ἐμπῆκε πρῶτος μέσα.

— Ἐλα, Φρόσω, μὴ φοβᾶσαι! εἶπε στὴν ἀδελφούλα του γελαστός. Κοίταξε πόσα ἄλλα παιδιά μπαίνουν μαζί μας.

Ἡ Φρόσω ἔσφιξε τὸ χέρι τῆς μητέρας της καὶ ἐμπῆκε καὶ αὐτὴ μὲ ἀπόφαση. Ἡ μητέρα ἔσκυψε καὶ ἔσιαξε τὰ μαλλάκια της.

— Νά ἡ δασκάλα σου, τῆς εἶπε. Ἐλα, πᾶμε κοντά της, νὰ ἰδῆς πόσο καλὴ εἶναι.

Πόσα καινούργια πράγματα ἔδλεπε μέσα στὸ σχολεῖο ἡ Φρόσω! Θρανία, χάρτες, εἰκόνες. ἀριθμητήριο, πίνακα, ἔδρα. Στὸ σπίτι των δὲν εἶχαν τέτοια πράγματα.

Καὶ πόσα παιδάκια ἦσαν μέσα στὴν τάξη! Τί χαρά! Μαζί μ' αὐτὰ θὰ ἔπαιζε πιά καὶ μαζί μ' αὐτὰ θὰ ἐμάθαινε καὶ τὰ γράμματα. Ἀπὸ τὴν

ἴδια στιγμή λέγεις καὶ ἄρχισε νὰ τὰ ἀγαπᾷ ἡ Φρόσω.

Μὰ καὶ ἡ δασκάλα της τί καλὴ ποὺ ἦτο! Χαρούμενη καὶ γλυκομίλητη, σὰν τὴ μαμά της.

— Μαμά, μαμά! ἐφώναξε ἡ Φρόσω, ὅταν τὸ μεσημέρι ἐγύρισε μὲ τὸν ἀδελφό της στὸ σπίτι. Εἶμαι πολὺ εὐχαριστημένη. "Εἰλα, νὰ σέ φιλήσω. Θέλω νὰ πηγαίνω κάθε ἡμέρα στὸ σχολεῖο μου. "Α, τί κουτὴ ποὺ ἤμουν, νὰ φοβᾶμαι τὸ σχολεῖο!

Πρὶν ἀπὸ τὸ παιγνίδι ἢ δουλειά.

1.

Σήμερα ἡ Φρόσω ἐγύρισε ἀπὸ τὸ σχολεῖο μ' ἓνα βιβλίο γεμᾶτο μὲ ὠραῖες εἰκόνες. Τῆς τὸ εἶχε δώσει ἡ δασκάλα καὶ τῆς εἶχε εἰπεῖ νὰ μάθῃ μερικὰ μεγάλα γράμματα, ποὺ ἦσαν στὸ πρῶτο φύλλο.

Ὁ Γιαννάκης ἐπῆρε κοντά του τὴ Φρόσω καὶ τῆς ἐδείξε πῶς πρέπει νὰ διαβάζῃ. "Υστερα τῆς εἶπε:

— Κάθισε τώρα καὶ σὺ καὶ διάβασε μόνη

σου, γιά νά μάθω καί ἐγώ τὸ ποιηματάκι μου.

Ἦτο ἓνα ποιηματάκι, ποὺ σήμερα τὸ εἶχαν εἰπεῖ ὅλα τὰ παιδιὰ μαζί μὲ τὸ δάσκαλο, λίγο πρὶν νά κτυπήσῃ τὸ κουδούνι γιά νά σχολάσουν.

Ὁ Γιαννάκης τὸ εἶχε ἀντιγράψει ὅλο ἀπὸ τὸν πίνακα. Νά τί ἔλεγε:

Ἡ δουλειὰ ἐτελείωσε
μὲ καλὴ καρδιά.
Κλειῖστε τὰ βιβλία σας
τώρα πιά, παιδιὰ.

Ὡρα γιά τὸ σπίτι μας,
ὥρα εὐλογημένη.
Τὸ τραπέζι ἐστρώθηκε
καὶ μᾶς περιμένει.

Πᾶμε, στῆς μαννούλας μας
τὴ ζεστὴ ἀγκαλιά.

Πᾶμε, γιά νά πάρωμε

δυὸ γλυκὰ φιλιὰ.

2.

Καθώς ἐδιάβαζαν τὰ δυὸ παιδιὰ, κάτω ἀπὸ τὸ παράθυρό των ἦλθαν καὶ ἔπαιζαν τὸ τόπι δυὸ γειτονόπουλα.

— Ἡ Μερόπη καὶ ὁ Πᾶνος εἶναι, εἶπε σιγά ἡ Φρόσω.

— Ἄφυσέ τους νὰ παίζουν, ἀποκρίθηκε ὁ Γιαννάκης. Ἐμεῖς ἐδῶ ἔχομε δουλειά.

Τὰ δυὸ γειτονόπουλα ἐπετοῦσαν τὸ τόπι στὸν τοῖχο. Καὶ ὥσπου νὰ ξαναγυρίση, ἐκεῖνα ἔκαμναν γρήγορα μιὰ στροφή καὶ ἀπλωναν τὰ χέρια καὶ τὸ ἐπιαναν πάλι. Καὶ ὅλο μὲ γέλια ἐμετροῦσαν τίς φορές πού τὸ ἐπιαναν.

— Δώδεκα, δεκατρεῖς, δεκατέσσερες....

Ξαφνικὰ τὸ τόπι τῆς Μερόπης ἔπεσε μέσα στὸ παράθυρο καὶ ἐκύλισε στὰ πόδια τῆς Φρόσως. Ὁ Τόπ, πού ἦτο πιὸ πέρα, ὥρμησε μὲ γαυγίσματα καὶ τὸ ἄρπαξε στὸ στόμα του.

Ἡ Φρόσω ἔβαλε τὰ γέλια καὶ μὲ τὸ Γιαννάκη ἐβγῆκαν στὸ παράθυρο.

— Ἐλᾶτε, ἐφώναξε ὁ Πᾶνος, μόλις τοὺς εἶδε. Ἐλᾶτε καὶ σεῖς νὰ παίξεις.

— Όχι τώρα. Σὲ λιγάκι, εἶπε ὁ Γιαννάκης. Τώρα ἀκόμη διαβάζουμε.

Μὰ ἡ μητέρα, ποὺ ἄκουσε ἀπὸ τὸ διπλανὸ δωμάτιο, ἐφώναξε.

— Φθάνει. Μπορεῖτε νὰ πᾶτε καὶ σεῖς νὰ παίξετε λιγάκι, παιδιά μου. Γιατὶ καὶ οἱ δύο σας ξέρετε πιά καλὰ τὸ μάθημά σας.

Ὁ Πᾶνος χάνει τοὺς βώλους του.

1.

Ο Πᾶνος εἶναι λίγο πιὸ μεγάλος ἀπὸ τὸ Γιαννάκη, μὰ στὸ σχολεῖο πηγαίνουν καὶ οἱ δύο στὴν ἴδια τάξη.

Δὲν εἶναι τόσο καλὸς στὰ μαθήματά του ὁ Πᾶνος, γι' αὐτὸ εἶχε μείνει καὶ δύο χρόνια στὴν ἴδια τάξη. Μὰ ἔχει καὶ ἓνα ἄλλο ἐλάττωμα. Τοῦ ἀρέσουν τὰ μαλώματα. Δὲν ἄφησε συμμαθητὴ του, ποὺ νὰ μὴ μαλώσει μαζί του.

Κάποτε εἶχε μαλώσει καὶ μὲ τὸ Γιαννάκη, γιατί εἶχε πετροβολήσει τὸν Τὸπ καὶ ὁ Γιαννάκης τοῦ ἐζήτησε τὸ λόγο. Ἐπιάσθηκαν στὰ

χέρια καὶ ὁ Γιαννάκης τὸν ἔβαλε κάτω, ὥσπου ἕνας γείτονας ἔτρεξε καὶ τοὺς ἐχώρισε.

Ὑστερα ἀπ' αὐτό, μιὰν ἡμέρα ὁ Γιαννάκης τὸν εὗρηκε στὸ δρόμο καὶ τοῦ ἔδωκε τὸ χέρι.

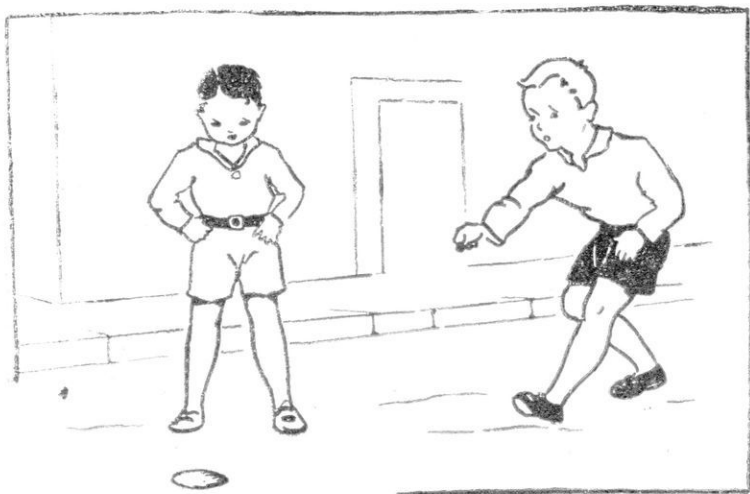
— "Ακουσε, Πᾶνο! τοῦ εἶπε. Ἐγὼ δὲν θέλω νὰ εἴμαστε μαλωμένοι. Σοῦ συγχωρῶ ὅ,τι ἔκαμες στὸ σκύλο μου καὶ σὲ μένα. Ἄς γίνουμε πάλι φίλοι.

Καὶ ἔγιναν φίλοι ἀπὸ τότε. Ποτὲ δὲν ἐξανамάλωσαν πιά.

Ὁ Πᾶνος τώρα ἔρχεται συχνὰ στὸ σπίτι καὶ βρίσκει τὸ Γιαννάκη γιὰ νὰ παίξουν. Παίρνει μαζί του πολλές φορές καὶ τὴ Μερόπη, τὴν ἀδελφούλα του, γιὰ νὰ παίξῃ καὶ ἐκεῖνη μετὴ Φρόσω.

Ἐνα πράγμα μὲν προσέχει ὁ Πᾶνος. Νὰ μὴν εἶναι κάτω στὴν αὐλὴ ὁ Τόπ.

Ἄ, ὁ Τόπ ἀκόμη δὲν ἠμπόρεσε νὰ συγχωρέσῃ στὸν Πᾶνο ἐκεῖνο, * πού τοῦ ἔκαμε. Μόλις τὸν ἰδῇ, ἀρχίζει τὸ γαύγισμα καὶ δὲν σωπαίνει, ὥσπου νὰ τοῦ φωνάξῃ κάποιος ἀπὸ τὸ σπίτι.

2.

Μόλις τὰ παιδιά κατέβηκαν, ἡ Φρόσω ἐπῆγε νὰ παίξῃ μετὰ τὴ Μερόπη τὸ τόπι.

— Ἐμεῖς τί θὰ παίξουμε; ἐρώτησε ὁ Πᾶνος.

— Ὅ,τι θέλεις, εἶπε ὁ Γιαννάκης. Θέλεις νὰ παίξουμε βόλους;

— Παίζουμε.

Καὶ ἄρχισαν νὰ παίζουν τοὺς βόλους. Εἶχε ὁ καθένας ἀπὸ δέκα βόλους στὴν τσέπη του. Ἀνοίξαν στὸ χῶμα ἓνα μικρὸ λακκάκι, ἐπῆγαν τέσσερα βήματα μακριά

καὶ ἔβαλαν σημάδι. Καὶ ἀπὸ ἐκεῖ ἐκυλοῦσαν τοὺς βῶλους μὲ τέχνη, γιὰ νὰ πέφτουν μέσα στὸ λακκάκι.

Τοῦ Πάνου οἱ περισσότεροὶ βῶλοι ἐκυλεύσαν σιγὰ σιγὰ, ἔφθαναν ὡς στὸ λακκάκι καὶ ἐκεῖ ἐσταματοῦσαν στὴν ἄκρη, χωρὶς νὰ πέφτουν μέσα.

Ὁ Πᾶνος ἐκτυποῦσε τὸ πόδι του μὲ θυμό.

— Ἐχασα πάλι! ἐμουρμούριζε.

— Ἡ σειρά μου εἶναι τώρα, ἔλεγε ὁ Γιαννάκης κι ἔρριχνε μὲ προσοχὴ τὸ βῶλο του.

Ὁ βῶλος ἐκυλοῦσε, ἔφθανε στὸ λακκάκι καὶ ἔκαμνε σὰν νὰ ἤθελε νὰ σταθῇ.

— Ἐλα, ἐμπρός, πέσε μέσα!... ἔλεγε ὁ Γιαννάκης καὶ ἔσκυζε τὸ κεφάλι του παράξένα.

Περίεργο. Ὁ βῶλος, σὰν νὰ ἄκουε ἐκεῖνο πού τοῦ ἔλεγε ὁ Γιαννάκης, ἐγλιστροῦσε καὶ ἔπεφτε ἡσυχα ἡσυχα μέσα στὸ λακκάκι.

— Ἐκέρδισα! ἐφώναζε τότε ὁ Γιαννάκης καὶ ἐγελοῦσε θριαμβευτικά.

Ἔτσι, ἓνα ἓνα, ἔχασε ὅλους τοὺς βώλους τοῦ ὁ Πᾶνος. Κατέβασε τότε τὸ κεφάλι λυπημένος καὶ ἤθελε νὰ φύγη.

—Στάσου, Πᾶνο! τοῦ ἐφώναξε ὁ Γιαννάκης χαμογελώντας. Στάσου. Νά, πάρε ὀπίσω τοὺς βώλους σου. Ἐμεῖς ἐδῶ παίζουμε γιὰ νὰ διασκεδάσωμε καὶ ὄχι γιὰ νὰ κάμωμε δικούς μας τοὺς βώλους τοῦ ἄλλου.

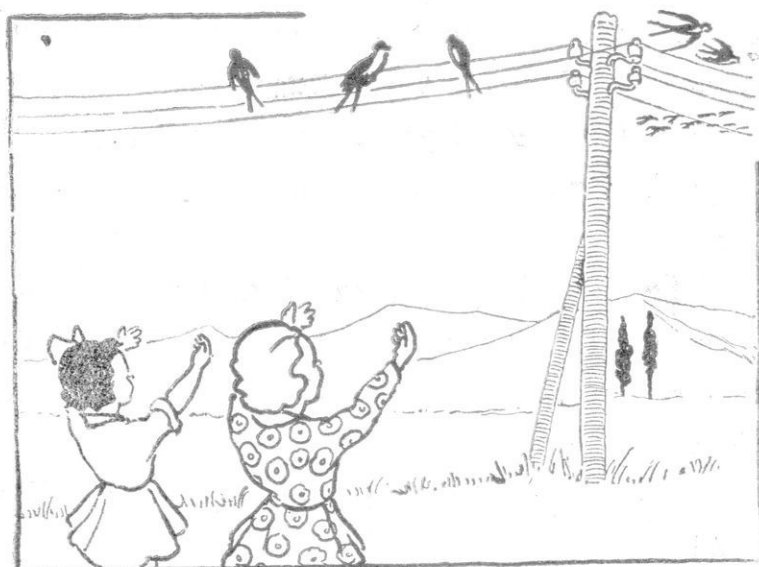

Τὸ φθινόπωρο.

Τὴν ὥρα, πού ἔπαιζαν τὰ τέσσερα παιδιά ἔξω ἀπὸ τὸ σπίτι, ἀντίκρυ, ἐπάνω στὰ σύρματα τοῦ τηλεγράφου, εἶδαν νὰ κάθωνται πολλὰ μαῦρα πουλιά.

Ὁ Γιαννάκης, πού τὰ εἶδε πρῶτος, εἶπε:

—Εἶναι χελιδόνια. Καὶ ἐτοιμάζονται νὰ φύγουν, γιατί εἶναι πιά φθινόπωρο. Θὰ πᾶνε σ' ἄλλους τόπους, πιὸ ζεστούς, νὰ περάσουν ἐκεῖ τὸν χειμῶνα. Ἔτσι δὲν μᾶς εἶπε καὶ ὁ δάσκαλος:

Ἀλήθεια, τὸ φινόπωρο εἶχε μπῆ πιά γιὰ καλὰ. Ὁ ἥλιος δὲν ἦτο τώρα πολὺ ζεστός. Οἱ ἡμέρες ἐμίκραιναν καὶ οἱ νύκτες ἀρχίζαν νὰ γίνωνται μεγάλες καὶ ὁροσερές.

Οὔτε λουλούδια πιά, οὔτε πρασινάδες πολλές. Μόνο οἱ γαζίες καὶ τὰ χρυσάνθεμα ἀνθοῦσαν στοὺς κήπους.

Τὰ κιτριτισμένα φύλλα τῶν δένδρων ἐξεκολλοῦσαν ἀπὲς τὰ κλαδιά καὶ ἔπεφταν τώρα σιγὰ σιγὰ, σὰν πεταλοῦδες.

Ὅμως στὸ δενδρόνηπο ἀκόμη οἱ ἄνθρωποι ἐμάζευαν τὰ ὄμορφα, τὰ κόκκινα μῆλα.

Καὶ μακριά, στήν πλαγιά, οἱ ἐργάτες ἀκού-
ραστοὶ ἀκόμη ἐτρυγοῦσαν τὰμπέλια.

Σὲ λίγο θὰ ἤρχοντο καὶ οἱ συννεφιές καὶ
οἱ βροχές θὰ ἐγέμιζαν μὲ λάσπες τοὺς δρό-
μους.

Ἐξαφνα, τὰ χελιδόνια ὅλα μαζί ἐσηκώ-
θηκαν ἀπὸ τὰ σύρματα καὶ ἐπέταξαν σὰν
σύννεφο κατὰ τὸ νοτιά. Τὰ δύο κορίτσια,
ποὺ τὰ εἶδαν, ἐφώναξαν:

— Καλὸ ταξίδι, μικροὶ μας φίλοι. Στὸ
καλό!

Τὰ χελιδόνια.

Τὰνδὴ πιά μὲ ἀνατριχίλα
γέρνουν στὴ φραγή.

Κι ἓνα ἓνα ὠχρὰ τὰ φύλλα
πέφτουνε στὴ γῆ.

Πρὶν φανοῦν βροχές καὶ χιόνια,
 μπόρες στὸ γιαλό,
 φεύγουνε τὰ χελιδόνια,
 πᾶνε στὸ καλό.

Εἶναι ἡ πίκρα μας μεγάλη.
 Ποιὸς νὰ τοὺς τὸ πῃ;
 Μὰ τὸ Μάρτη δὰ ἔλθουν πάλι
 στὴν παλιὰ σκεπή.

Θὰ ἔλθουνε μὲ τὰ λουλούδια,
 μὲ τὴν Πασχαλιά.
 Καὶ ὅλο δὰ μᾶς λέν τραγούδια
 στὴ μικρὴ φωλιά.

Ὁ ἥλιος, ὁ ἀέρας καὶ ἡ βροχή.

1.

Υστερα ἀπὸ μερικές ἡμέρες, τὸ Σαββατόβραδο, εἶχε σηκωθῇ πολὺ δυνατὸς ἀέρας. Ὁ κύρ Ἀλέκος, ὁ πατέρας τοῦ Γιαννάκη καὶ τῆς Φρόσως, ἐπῆγε γρήγορα νὰ κλείσῃ τὰ παραθυρόφυλλα, γιατί ἐκτυποῦσαν δυνατὰ καὶ ἐκόντευαν νὰ σπάσουν.

Ὅταν ἐξαναγύρισε κοντὰ τὰ παιδιά, εὗρηκε τὴ Φρόσω σάν φοβισμένη.

— Τί ἔπαθες; τὴν ἐρώτησε.

— Δέν ἀκούεις, πατέρα, πῶς βουίζει τὸ τζάκι μας;

— Ἔ, καὶ μ' αὐτὸ τί; εἶπε πάλι ὁ πατέρας καὶ ἐχαμογέλασε. Ἀέρας εἶναι καὶ κατεβαίνει νὰ μᾶς θυμίσῃ, πῶς ἔρχεται ὁ χειμώνας, πού θὰ λέγωμε τὰ παραμύθια μας ἐκεῖ, κοντὰ στὸ τζάκι.

Τὰ παιδιά ἐθυμῆθηκαν τότε τῇ γιαγιά των, πού ἦτο στὸ χωριό. Αὐτὴ τοὺς ἔλεγε ἓνα σωρὸ παραμύθια.

— Ἀφοῦ εἶναι ἔτσι, ἐψιθύρισε ὁ Γιαννάκης.

καὶ ἀφοῦ ἀπόψε εἶναι σάν χειμωνιάτικη ἡ βραδεῖά, δὲν μᾶς λέγεις κάτι, καλὲ πατέρα;
 Ἔτσι, κάτι σάν παραμυθάκι, ἀπὸ ἐκεῖνα, πού μᾶς ἔλεγε ἡ γιαγιά.

— Νὰ σᾶς εἰπῶ, παιδιά μου. Νὰ σᾶς εἰπῶ, λέγω, κάτι γιὰ τὸν ἥλιο, τὸν Ἀέρα καὶ τὴ Βροχή. Θέλετε;

— Καὶ ρωτᾷς, καλὲ πατέρα;

— Ἀκούσετε λοιπόν.

2.

Μιά φορά ὁ ἥλιος, ὁ Ἀέρας καὶ ἡ Βροχή ἐμάλωναν, ποῖος εἶναι ὁ πιὸ δυνατός.

— Ἐγώ, ἔλεγε ὁ ἥλιος, εἶμαι πιὸ δυνατός ἀπὸ σᾶς. Δίνω τὴ ζωὴ καὶ τὴν υἰεία στὴ γῆ, χαρίζω τὸ φῶς καὶ τὴ ζέστη. Κάμνω νὰ βγαίνουν ἄνθη καὶ νὰ ὠριμάζουν οἱ καρποί. Ὅλοι οἱ ἄνθρωποι καὶ ὅλα τὰ ζῶα μ' ἀγαποῦν. Ἐσεῖς ποτὲ δὲν μπορεῖτε νὰ κάμετε τὰ καλά, πού κάμνω ἐγὼ στὸν κόσμο.

— Καὶ ὁμῶς, ἀποκρίθηκε ἡ Βροχή. Ἐγὼ καὶ ἐγὼ τὴν ἴδια δύναμη μὲ σένα, καὶ ἀκόμη μάλιστα περισσότερη. Γιατί, ἂν ἦσουν μόνος

καὶ δὲν σ' ἐβοηθοῦσα καὶ ἐγώ, ὅλα θὰ τὰ ἐξέραινες ἐσύ, ὅλα θὰ τὰ ἔκαιες. Ρώτησε τὸ χωρικό, τί θὰ ἐγίνοντο μόνο μὲ σένα τὰ σπαρτά τῶν ἀγρῶν; Ρώτησε τὸν κηπουρό, τί θὰ ἐγίνοντο καὶ οἱ καρποὶ καὶ τὰ λουλούδια τοῦ κήπου:

— Ἀλήθεια, μὲ κάμνετε νὰ γελῶ, εἶπε καὶ ὁ Ἀέρας μὲ τῇ σειρά του. Ἡ δική μου δύναμη βρίσκω, πὼς εἶναι πιὸ μεγάλη. Χωρὶς ἐμένα, ποίος θὰ ἐγύριζε τοὺς μύλους; Ποίος θὰ ἐφούσκωνε τὰ πανιά τῶν πλοίων; Πὼς θὰ ἠμποροῦσαν νὰ πετάξουν τὰ πουλιά καὶ τὰ ἀεροπλάνα; Εἶμαι ὁ πιὸ δυνατὸς ἀπὸ ὅλους μας καὶ ὁ πιὸ χρήσιμος.

Τότε ἓνα ἀστρουλάκι, πού ἐλάμπε ἐπάνω ἀπὸ τὴν κορυφή τοῦ βουνοῦ καὶ ἄκουε τὸ μάλωμά των, εἶπε:

— Τοῦ κάκου μαλώνετε. Κανεῖς ἀπὸ τοὺς τρεῖς σας δὲν εἶναι ὁ πιὸ δυνατὸς καὶ ὁ πιὸ χρήσιμος. Κανεῖς ἀπὸ σᾶς δὲν θὰ ἠμποροῦσε νὰ κάμῃ καλὰ τὴ δουλειά του μόνος του. Πρέπει νὰ δουλεύετε καὶ οἱ τρεῖς εἰρηνικὰ καὶ ἀγαπημένα μεταξὺ σας, γιὰ νὰ εὐχαριστοῦνται ἀπὸ σᾶς καὶ οἱ ἄνθρωποι κάτω στὴ γῆ.

—Αὐτὸ ἦτο τὸ παραμυθάκι μας, εἶπε στὸ τέλος ὁ κύρ Ἀλέκος. Σᾶς ἄρεσε; Ἐλάτε τώρα, σηκωθῆτε νὰ πᾶμε νὰ κοιμηθοῦμε, νὰ ξυπνήσωμε πρωί, γιατί αὔριο ἔχομε καὶ ἐκκλησία.

Στὴν ἐκκλησία.

1.

Τὴν ἄλλην ἡμέρα ἦτο Κυριακή.

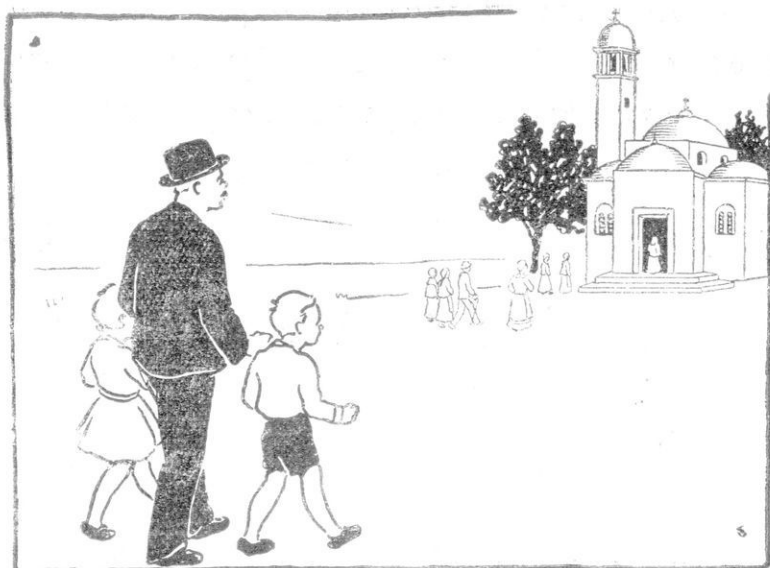
Ὁ καιρὸς ἦτο καλός. Ὁ ἀέρας, ποὺ ἐφυσούσε ὅλη τὴ νύκτα, εἶχε ἡσυχάσει.

Μόλις ἐβγῆκε ὁ ἥλιος, ἓνας ἥλιος ὁλόχρυσος, ἡ κυρά Χρυσώ, ἡ μητέρα τῶν παιδιῶν, ἐπῆγε καὶ τὰ ἐξύπνητε.

—Ἐλάτε, παιδιά, σηκωθῆτε νὰ λουστῆτε. γιὰ νὰ πᾶτε στὴν ἐκκλησία.

Τὰ παιδιά ἔτρεξαν γρήγορα στὸ μαγειρεῖο, ποὺ ἦτο ἑτοιμὸ τὸ νερό. Ἐλούσθησαν καὶ ὕστερα ἔβαλαν τὰ καλά των ροῦχα.

Ὁ πατέρας τὰ ἐπῆρε ἀπὸ τὸ χέρι καὶ ἐβγῆκαν μαζί στὸ δρόμο.

—Ντάν, ντάν! ἤκούοντο ἀπὸ μακριὰ οἱ καμπάνες τῆς ἐκκλησίας, σάν νὰ ἔλεγαν:

—Ἐλᾶτε νὰ προσευχηθῆτε στὸν Θεό, πὺ εἶναι πατέρας ὅλου τοῦ κόσμου. Ἐλᾶτε νὰ τὸν παρακαλέσετε καὶ νὰ τὸν εὐχαριστήσετε γιὰ ὅσα καλὰ σᾶς δίνει.

Οἱ ὁρόμοι ἦσαν ἀλλιώτικοι. Τὰ μαγαζιά ἦσαν ὅλα κλειστά. Ἀπ' ὅλες τὶς γειτονιὲς εἶχαν ξεκινήσει ἄνδρες, γυναῖκες, παιδιά, ὅλοι καλοφορεμένοι, νὰ πᾶνε στὴν ἐκκλησία.

Μερικὲς γριουλὲς ἦσαν εἰαστικές, γιὰ νὰ μὴ φθάσουν ἀργά.

Σὲ λίγο ὁ κύρ Ἀλέκος μὲ τὰ ποιῖα ἔφθασε στὴν πλατεῖα. Νά τώρα ἐμπρὸς τῶν ἡ ωραία ἐκκλησία, μὲ τὸ μαρμαρένιο κωδωνοστάσιο.

2.

Ὅταν ἐμπῆκαν μέσα, ὁ παπᾶς στὴν ωραία Πύλη, ποὺ εἶναι στὴ μέση τοῦ εἰκονοστασίου, ἀρχίζε νὰ λέγη τὸ Εὐαγγέλιο.

Τὰ παιδιὰ τὸν ξέρουν καλὰ τὸν Παπαλευθέρη. Μὰ κάθε φορά, ποὺ τὸν ἔλεπουν στὴν ἐκκλησία, τοὺς φαίνεται ἀλλιώτικος, γιατί φορεῖ τὰ χρυσά του ἄμφια.

Ξέρουν ἀκόμη καὶ τοὺς ψάλτες, ποὺ στέκονται σὲ πρὸ ψηλὸ στασίδι ἐμπρὸς στὸ ἀναλόγιο καὶ ψάλλουν γλυκόφωνα.

Ἐπῆγαν σιμὰ στὸ εἰκονοστάσιο, ἀναψαν κεράκια καὶ ἐφίλησαν τὶς εἰκόνες.

Ὁ κόσμος, ποὺ εἶχε πλημμυρίσει τὴν ἐκκλησία, ἄκουε μὲ εὐλάβεια τὸ* Εὐαγγέλιο καὶ τοὺς ψαλμοὺς καὶ ἔκαμνε τὸ σταυρό του.

Τὰ δυὸ παιδιὰ ἐστάθηκαν ἀκίνητα σὲ μιὰ γωνιά. Ἐβλεπαν τοὺς καπνοὺς τοῦ μοσχολίθου νὰ ἀνεβαίνουν ἀπὸ τὸ θυμιάτηρι τοῦ

παπᾶ ψηλά, ὡς στο θόλο τῆς ἐκκλησίας καὶ ὡς στὰ παραθυράκια μὲ τὰ πολύχρωμα τζάμια. Σὰν νὰ ἤθελαν οἱ εὐωδιασμένοι καπνοὶ νὰ βγοῦν ἔξω καὶ νὰ ἀνεβοῦν μὲ τοὺς ψαλμοὺς ἴσια στὸν οὐρανό.

Ὅταν ἐβγῆκαν τὰ Ἅγια, ὅλοι κατέβηκαν ἀπὸ τὰ στασίδια των καὶ τὰ παιδιὰ ἔσκυψαν τὸ κεφάλι καὶ ἔκαμαν τὸ σταυρό των.

Ὑστερα ἀπὸ ἀρκετὴ ὥρα καὶ ἀφοῦ πιά εἶπαν καὶ τὸ «Πάτερ ἡμῶν», ἡ λειτουργία ἐτελείωσε. Ὅλοι τότε ἐπῆγαν κοντὰ στὸν παπᾶ καὶ ἐπῆραν ἀντίζωρο, φιλώντας τὸ χέρι του.

Ὅταν ὁ Παπαλευθέρης εἶδε καὶ τὸ Γιαννάκη μαζὶ μὲ τὴ Φρόσω νὰ ἔρχονται κοντὰ του, εἶπε σιγά:

— Καλῶς τα τὰ καλὰ μου παιδάκια.

Καὶ ἐχάλευσε γελαστός τὰ κεφαλάκια των.

Ἡ καμπάνα.

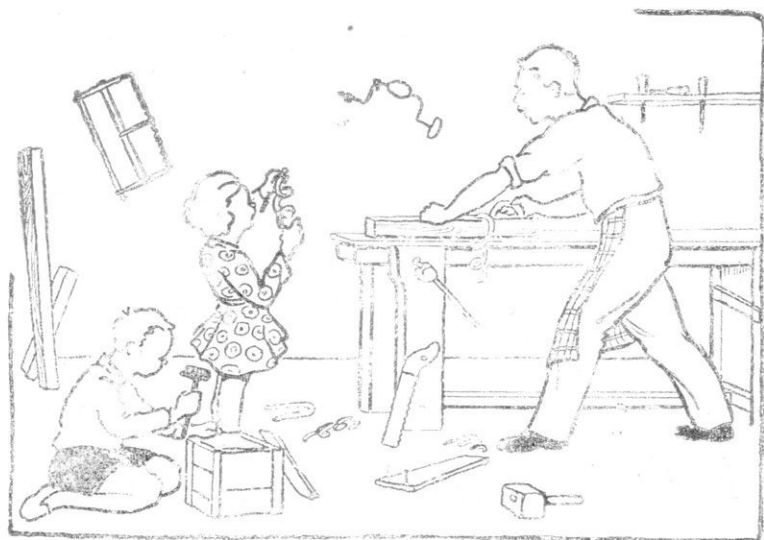

Η καμπάνα, ντάν - ντάν,
 πῶς κτυπάει ἐκεῖ πέρα!
 Τὰ παιδάκια ξυπνάει,
 νὰ τοὺς πῇ «Καλημέρα».

Καλημέρα, ντάν-ντάν,
 ἡ καμπάνα σημαίνει.
 Ὁ Θεὸς στὸ ναό του
 τὰ παιδάκια προσμένει.

Στὸ ναό του, ντάν-ντάν,
 πού φωτοῦν τ' ἁγιοκέρια,
 γονατίστε, παιδάκια,
 καὶ σταυρῶστε τὰ χέρια.

Γονατίστε γурτά,
 ὅπως γέρνει ἓνας κρίνος,
 κι ὅ,τι λέγει ἡ καρδιά σας,
 ἄς τὰκούση κι Ἐκεῖνος.

Τοῦ πατέρα τὸ ἐργαστήριον.

1.

Ο κύρ Ἀλέκος εἶναι μαραγκός. Τὸ ἐργαστήριό του, γνωστὸ σὲ ὅλη τὴν ἀγορά, εἶναι λίγο μακριὰ ἀπὸ τὸ σπίτι. Ἐκεῖ, μαζί μ' ἓνα βοηθό του, δουλεύει ὅλη τὴν ἡμέρα.

Στὴ μέση τοῦ ἐργαστηρίου ὁ κύρ Ἀλέκος ἔχει ἓνα μεγάλο τραπέζι καὶ ἐπάνω σ' αὐτὸ ροκανίζει τὰ σανίδια. Πριόνια, σκαρπέλα, τρυπάνια, χάρακες, ροκάνια εἶναι δεξιά καὶ ἀριστερά σκορπισμένα καὶ ἄλλα κρεμασμένα στὸν τοῖχο.

Όταν τὰ παιδιὰ πηγαίνουν καμμιὰ φορά στο ἔργαστήριό, ἡ χαρά των εἶναι νὰ παίρνουν ξύλα καὶ καρφιὰ καὶ νὰ μαστορεύουν. ὅπως ὁ πατέρας.

Μὰ ἡ Φρόσω εὐχαριστεῖται περισσότερο νὰ ἀνακατεύῃ τὰ σγουρά ροκανίδια. Καὶ ὅλο λέγει, πὼς μοιάζουν μὲ τὶς μποῦκλες τῆς Σοφίτσας, τῆς ἐξαδέλφης τῆς, καὶ ξεκαρδίζεται στὰ γέλια.

Κάποτε ὁ Γιαννάκης φωνάζει:

—Πατέρα. ἓνα καρφὶ μοῦ ἐπῆγε στραξά.

Ὁ πατέρας παίρνει τότε τὴν τανάλια. ἀρπάζει τὸ καρφὶ ἀπὸ τὸ κεφάλι καὶ τὸ βγάζει μιὰ χαρά. Ὑστερα παίρνει τὸ σφυρί. ἱσιώνει πάλι τὸ καρφὶ καὶ τὸ δίνει στὸ Γιαννάκη.

2.

Σὲ λίγο κουράζεται ὁ Γιαννάκης. Ἀφήνει τὰ σανιδάκια του καὶ κοιτάζει τὸν πατέρα του, πὺ δουλεύει.

Ὁ κύρ Ἀλέκος ἔχει ροκανίσει ἓνα σανίδι. Τὸ ἔπιασε τώρα μὲ τὰ δύο του χέρια

καὶ ἔφερε τὴ μιὰν ἄκρη τοῦ σχεδὸν κοντὰ στὴ μύτη του. Σφαλᾷ τὸ ἓνα μάτι του καὶ μὲ τὸ ἄλλο κοιτάζει, ἂν τὸ σανίδι εἶναι ἴσια ροκανισμένο.

—Γιὰ τί σφαλᾷς τὸ μάτι. πατέρα: ρωτᾷ ὁ Γιαννάκης.

—Γιὰ νὰ βλέπω καλύτερα. ἀπαντᾷ ὁ πατέρας.

—Γιὰ τί ροκανίζεις τὶς σανίδες;

—Γιὰ νὰ γίνουν πιὸ ὁμορφες καὶ ἴσες.

—Γιὰ ποῖον φτειάνεις αὐτὴ τὴ ντουλάπα:

—”Ε, μὴν ἀρχίσης πάλι, Γιαννάκη, τὰ γιὰ τί καὶ πῶς. ”Αφησε τώρα, πού ἔχω δουλειά, καὶ τὰ λέγομε στὸ σπίτι αὐτὰ πού ρωτᾷς.

Ὁ πατέρας σταματᾷ λίγο τὴ δουλειά του καὶ σκουπίζει τὸν ἰδρώτα ἀπὸ τὸ μέτωπό του.

Μιά γριούλα μπαίνει τώρα μέσα, μ’ ἓνα σακκὶ στὴ μασχάλη.

—Κὺρ Ἀλέκο, λέγει, μπορῶ νὰ πάρω καὶ σήμερα λίγα ροκανίδια; Δὲν εἶναι ἄλλο καλύτερο γιὰ ν’ ἀνάδω τὴ φωτιά μου.

—Πάρε, κυρά Ἀνεζώ. Δὲν παίρνεις ὅσα

Θέλεις; Δόξα νὰ ἔχη ὁ Θεός, ἔχομε ἀρκετά
καὶ γιὰ σένα.

—Ὁ Θεὸς νὰ δίνη ὅλο χαρά, καὶ σὲ
σένα καὶ στὰ παιδάκια σου, κύρ Ἀλέκο
μου! λέγει ἡ γριούλα καὶ φεύγει μὲ τὸ
σακκί της γεμᾶτο.

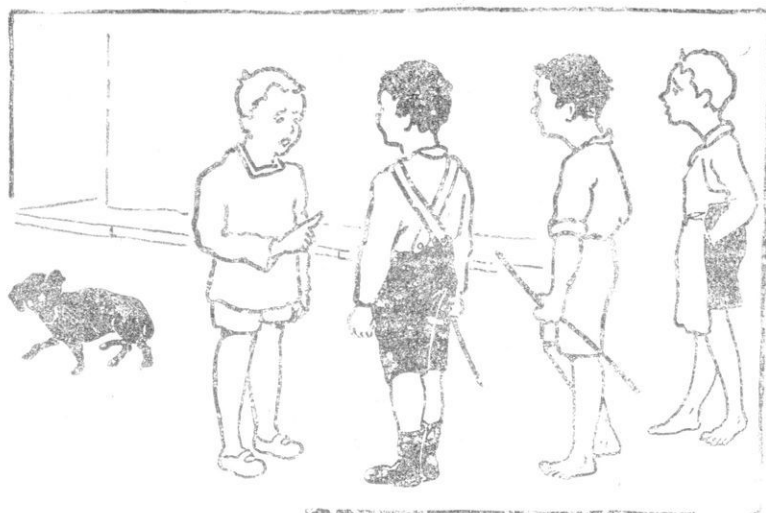

Ὁ πιστὸς φύλακας.

1.

Ο Τόπ, ὁ σκύλος τοῦ Γιαννάκη, ὅταν
καμμιά φορά μυρισθῇ, πῶς τὰ παιδιά εἶναι στὸ
ἐργαστήριον, ἀφήνει τὸ σπίτι καὶ τρέχει σὰν
ἀστραπὴ νὰ τὰ βρῇ. Ἀπὸ ἐκεῖ γυρίζουν ὅλοι
μαζὶ στὸ σπίτι.

Ὁμορφο καὶ ἔξυπνο σκυλί εἶναι ὁ Τόπ.
Κατάμαυρος, μὲ σγουρὸ μαλλί, ἔχει καὶ με-
ρικὲς ἄσπρες βοῦλες στὸ στῆθος.

Ὁ Τὸπ ἀπὸ ὅλους περισσότερο ἀγαπᾷ τὸ Γιαννάκη. Μὰ καὶ μὲ τὸ δίκιο του, γιατί ὁ Γιαννάκης εἶναι ὁ σωτήρας του. Πῶς; Θὰ τὸ μάθετε τώρα ἀμέσως.

Πάει ἓνας χρόνος καὶ παραπάνω, πὺν ἓνα ἀπόγευμα ὁ Γιαννάκης ἐγύριζε ἀπὸ τὸ ἐργαστήριό τοῦ πατέρα του. Ἐξαφνα σ' ἓνα δρόμο ἄκουσε φωνές καὶ γέλια παιδιῶν, μὰ καὶ κλάματα σκύλου μαζί.

Ἐσταμάτησε καὶ εἶδε μερικά παιδιὰ, πὺν σ' ἓνα στενὸ οἰκόπεδο εἶχαν κλείσει ἓνα σκυλί καὶ τὸ ἐπετροβολοῦσαν. Τὸ καημένο τὸ σκυλί

δὲν ἠμποροῦσε νὰ φύγη, γιατί τὰ παιδιὰ τοῦ εἶχαν κλείσει τὸ δρόμο καὶ τὸ ἐφοδέριζαν μὲ κλωτσιές.

Ὁ Γιαννάκης δὲν ἠμπόρεσε νὰ τὸ ὑποφέρῃ. Καὶ ὅπως ἦτο πάντα χεροδύναμος, ἐχύθηκε μὲ θυμό, ἔσπρωξε δυὸ παιδιὰ καὶ ἐμπῆκε μέσα στὸ οἰκόπεδο.

—Γιὰ τί κτυπᾶτε τὸ ζῶο; Τί σᾶς ἔκαμε; ἐφώναζε μὲ πρόσωπο κατακόκκινο.

Ὅλα τὰ παιδιὰ ἐπαραμέρισαν τότε, σὰν νὰ εἶδαν ἓνα γίγαντα μπροστά των. Τάχα νὰ ἐκατάλαβαν τὸ λάθος των; Δὲν ἔβγαλαν μιλιὰ, μοναχὰ ἐκοίταζαν σαστισμένα τὸ Γιαννάκη.

2.

Ἐνα μοναχὰ παιδί ἄνοιξε τὸ στόμα του καὶ εἶπε:

—Ἐσένα πάλι τί σὲ μέλει; Δικό σου εἶναι τὸ σκυλί;

—Δὲν εἶναι δικό μου τὸ σκυλί, ἀποκρίθηκε ὁ Γιαννάκης. Μὰ δὲν μπορῶ νὰ βλέπω νὰ τὸ κτυπᾶτε. Ἀφῆστε το νὰ φύγη.

Καὶ ἐπροχώρησε ἐπάνω στὰ παιδιὰ. Ἐκεῖνα

ἐπαραμέρισαν τώρα περισσότερο. Καί τὸ σκυλί, πὺν εὗρῆκε τὴν εὐκαιρίαν, ἐπῆρε δρόμον καὶ ἐχάθηκε. Τὰ παιδιὰ δὲν εἶχαν τὸ θάρρος νὰ τὸ κυνηγήσουν.

Ὁ Γιαννάκης ἐξακολούθησε τὸ δρόμον του γιὰ τὸ σπίτι.

Ἄ, πόσο ἦτο εὐχαριστημένος καὶ ὑπερήφανος, πὺν ἔκαμε ἓνα τέτοιο καλό!

Μά, καθὼς ἐπῆγαινε νὰ μῇ στὸ δρόμον, πὺν ἦτο τὸ σπίτι του, εἶδε πάλι ἐμπρὸς του τὸ ἴδιο σκυλί.

— Ἐδῶ εἶσαι, κακομοίρη; τοῦ ἐμίλησε καὶ ἔσκυψε καὶ τὸ ἐχάδευσε.

Ὁ σκύλος ἐκίνησε τὴν οὐρά του καί, κάπως φοβισμένος ἀκόμη, ἐκοίταξε τὸ Γιαννάκη μὲ μάτια γεμᾶτα παράπονον. Ἐπροχώρησαν μαζὶ ὡς τρία βήματα. Μὰ ὁ σκύλος ἔσταμάτησε καὶ ἀπὸ τὴ θέσῃ του ἐξακολούθησε νὰ βλέπῃ τὸ σωτήρα του, ὥσπου ἐκεῖνος ἐμπῆκε στὸ σπίτι.

Ἐκεῖνο τὸ βράδυ, ὁ Γιαννάκης εἶχε νὰ λέγῃ ὅλο γιὰ τὸ κακόμοιρο τὸ σκυλί.

Ὁ κύρ Ἀλέκος δὲν ἐμιλοῦσε πολλά, μὰ

ἐφαίνετο, φῶς φανερό. πῶς ἦτο εὐχαριστημένος γιὰ τὴν πράξη τοῦ γιοῦ του.

— Εὖγε! τοῦ εἶπε στὸ τέλος. Πάλι καλὰ, πὺ ἡμπόρεσες καὶ τὰ ἐβαλες μὲ τόσα παιδιά. Ἀλλὰ ἔτσι εἶναι. Ὅποιος ἔχει τὸ δικιο μαζί του, δὲν φοβᾶται κανένα.

3.

Τὴν ἄλλην ἡμέρα τὸ πρωί, ὁ Γιαννάκης βγαίνοντας ἀπὸ τὸ σπίτι, εἶδε πάλι τὸ σκυλί ἔξω ἀπὸ τὴ θύρα των.

Δὲν ἐβάσταξε. Ἐγύρισε μέσα καὶ τὸ εἶπε στὴ μητέρα του.

— Εἶναι, μητέρα, ἓνα ὁμορφο καὶ καλὸ σκυλί. Νὰ τὸ πάρωμε, σὲ παρακαλῶ.

Νὰ μὴν τὰ πολυλογοῦμε, ὅλοι ἔμειναν σύμφωνοι. τὸ σκυλί νὰ τὸ πάρουν στὸ σπίτι. Τὸ ἐκαθάρισαν, τοῦ ἐγιάτρευσαν δυὸ πληγές. πὺ εἶχε ἀπὸ τὸ πετροβόλημα. τὸ ἐδυνάμωσαν μὲ καλὴ τροφή καὶ τὸ σκυλί σὲ δυὸ τρεῖς μῆνες ἔγινε ὁ δυνατὸς καὶ ὁμορφος Τόπ.

Ὁ κύρ Ἀλέκος τοῦ ἔκαμε ἓνα ξύλινο σπιτάκι καὶ τοῦ τὸ ἔστησε στὴν αὐλή, κοντὰ στὴ σκάλα. Τὸ σπιτάκι τοῦ Τόπ εἶναι πάντα

καθαρό. Μέσα ἐκεῖ πηγαίνει καὶ κοιμᾶται τὸ βράδυ.

Ὁ Τὸπ ποτὲ δὲν ἐδάγκασε κανένα. Τῇ νύκτα μόνο γαυγίζει θυμωμένα, ὅταν κανέναν διαβάτης τύχη νὰ περάσῃ πολὺ κοντὰ ἀπὸ τὰ κάγκελα τῆς αὐλῆς. Ὁ Τὸπ εἶναι ἓνας καλὸς καὶ πιστὸς φύλακας τοῦ σπιτιοῦ.

Τὴν ἡμέρα, ὅταν ἡ κυρά Χρυσὴ πηγαίνει γιὰ τὰ ψώνια της, τὸν παίρνει πολλές φορές μαζί της.

Πηγαίνουν μαζί στὸ παντοπωλεῖο, στὸ κρεοπωλεῖο. Ὅταν ὁ κρεοπώλης τοῦ πεταῖξῃ κανένα κοκκαλάκι, ὁ Τὸπ δὲν τὸ παίρνει, ἀν δὲν τοῦ δώσῃ τὴν ἄδεια ἡ κυρά Χρυσή.

Ὅ,τι τοῦ εἰποῦν, τὸ καταλαβαίνει. Καὶ μόνο ἡ μιλιὰ τοῦ λείπει. Ὅσο γιὰ τὰ παιγνίδια, τρελλαίνεται, ὅταν τοῦ τύχουν. Μπορεῖ νὰ χαλάσῃ τὸν κόσμο, μπορεῖ νὰ μὴ φάγῃ καθόλου, γιὰ νὰ παίξῃ. Ὅλοι τὸν ἀγαποῦν, ὡς καὶ ἡ γειτονιά. Μὰ περισσότερο τὸν ἀγαπᾷ ὁ Γιαννάκης.

Ἡ Ἀσπρούλα.

1.

Όταν ἐπρωτοῦλθε στοὶ σπίτι ὁ Τόπ, ἓνας μόνο δὲν ἔμεινε πολὺ εὐχαριστημένος, ἡ Ἀσπρούλα.

Θὰ τὴν ξέρετε βέβαια τὴν Ἀσπρούλα. Εἶναι ἡ ὁμορφὴ γάτα, μὲ τὰ φουντωτὰ κάτασπρα μαλλιά, ποὺ τόσο τὴν ἀγαπᾷ καὶ τὴν καλοκοιτάζει ἡ Φρόσω.

Εἶναι ὁ φόβος καὶ ὁ τρόμος τῶν ποντικῶν. Ποῦ νὰ ξεμυτίσῃ ποντικὸς στοὶ σπίτι τοῦ κυρ Ἀλέκου!

Όταν ἡ Ἀσπρούλα ἦτο ἀκόμῃ μικρὴ, ἡ ζωὴ τῆς ἦτο ὅλο παιγνίδια. Δὲν ἄφηνε κουρελάκι, δὲν ἄφηνε μαντήλι, κορδελλίτσα, χαρτί, σπάγγο, ποὺ νὰ μὴν τὰ τραβήξῃ καὶ νὰ μὴν τὰ πετάξῃ ἀπ' ἐδῶ καὶ ἀπ' ἐκεῖ.

— Ποῦ εἶναι πάλι ἡ ἄσπρη κουβαρίστρα μου, ἐφώναζε ἡ μαμά.

— Ξέρω ἐγώ, μητέρα; Ἡ Ἀσπρούλα θὰ τὴν ἐπῆρε.

Κάποτε ἡ Ἀσπρούλα ἐσκαρφάλωνε στὴν κουρτίνα τοῦ παραθυριοῦ καὶ ἀνέβαινε ὡς ἐπάνω.

Μιὰν ἡμέρα ὁμως ἡ κυρά Χρυσὼ τὴν ἐφοβέρισε.

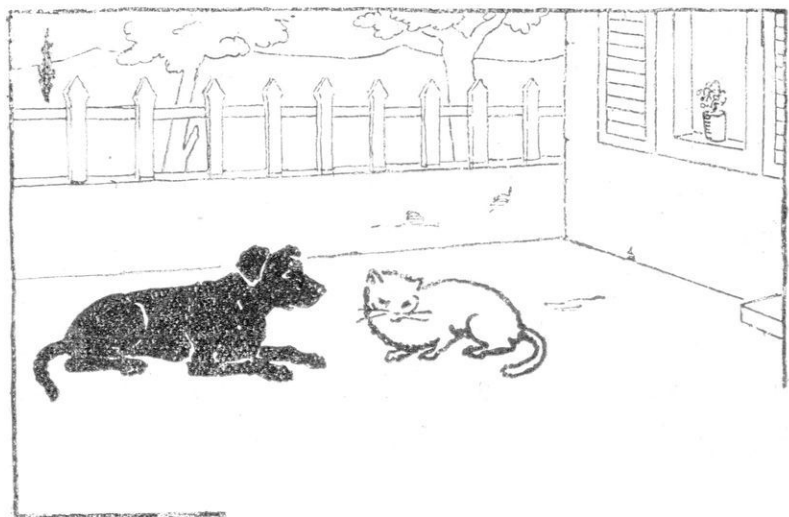
Ἀπὸ τότε, ὅταν ἡ Ἀσπρούλα ἔβλεπε, πὼς ἡ κυρά Χρυσὼ ἦτο κοντά, δὲν ἐτολμοῦσε νὰ σκαρφαλώσῃ στὴν κουρτίνα.

Ὑστερα, ὅταν ἡ Ἀσπρούλα ἐμεγάλωσε, ἄρχισε νὰ γίνεται πιὸ σοβαρή. Τότε ἦλθε στὸ σπίτι καὶ ὁ Τόπ.

2.

Στὴν ἀρχὴ δὲν ἠμποροῦσε ἡ Ἀσπρούλα νὰ ὑποφέρῃ τὸν Τόπ. Ὅταν τὸν ἔβλεπε, ἀνοιγε τόσα τὰ μάτια της, ἀγρίευε καὶ ἔτρεχε νὰ χωθῇ κάτω ἀπὸ τὸν καναπέ μουγκρίζοντας.

Δυὸ τρεῖς φορές μάλιστα ἐγρατσούνισε καὶ τὴ μύτη τοῦ καημένου τοῦ Τόπ. Ὁ Τόπ τῆς ἔδειξε τὰ δόντια του, ἐγαύγισε λῖνο καὶ ἐτραβήχθηκε θυμωμένος, χωρὶς νὰ χυθῇ ἐπάνω της καὶ νὰ τὴν ξεσχίση.

Ὁ Τόπ ἐκαταλάβαινε, πὼς ἡ γάτα ἐκείνη ἦτο τοῦ σπιτιοῦ καὶ ἔκαμνε ὑπομονή.

Ἔτσι σιγὰ σιγὰ τὰ δυὸ ζῶα ἄρχισαν νὰ συνηθίζουν τὸ ἓνα τὸ ἄλλο καὶ στὸ τέλος νὰ βγαίνουν καὶ στὴν αὐλὴ καὶ νὰ κάθονται μαζὶ στὸν ἥλιο.

Τώρα εἶναι δυὸ πολὺ ἀγαπημένοι φίλοι. Τρῶγουν μαζὶ καὶ καμμιά φορὰ μάλιστα καὶ ἀπὸ τὸ ἴδιο πιάτο, χωρὶς νὰ μαλώνουν.

Ὅταν ἡ Ἀσπρούλα πηγαίνει κάπου νὰ ξαπλώσῃ, πηγαίνει κοντὰ καὶ ξαπλώνει καὶ ὁ Τόπ. Καὶ ἂν ἔχῃ μάλιστα ὄρεξη καὶ γιὰ

παιγνίδια, γυρίζει και τῆς δαγκάνει ταῦτιά.

— Νιάου! κάμνει μοναχὰ ἡ Ἀσπρούλα. μισοσφαλᾷ τὰ μάτια της καὶ κτυπᾷ ἐδῶ καὶ ἐκεῖ τὴν οὐρά της.

Ποτὲ πιά δὲν χύνεται νὰ κτυπήσῃ μὲ τὰ νύχια της τὸν Τόπ.

— Κοίταξε, λέγει συχνὰ ὁ κύρ Ἀλέκος. Δυὸ ζῶα, πού δύσκολα μονοιάζουν, δταν συνηθίσουν νὰ ζοῦν μαζὶ στὸ ἴδιον σπίτι, πόσο ἀγαπημένα εἶναι μεταξύ των.

Δυὸ γατοῦλες.

Δυὸ γατοῦλες παχουλές
γιὰ ἓνα ποντικὸ μαλώνουν.

— Θὰ τὸν πάρω. — Τί μᾶς λές;

— Τὰ νυχάκια μου ἀγκυλώνουν.

— Ἐχω νύχια πιὸ γερά.

— Νὰ τὸ ἰδοῦμε, νὰ τὸ δείξης.

— Μήτε τόσο ἀπ' τὴν οὐρά,
σοῦ τ' ὀρκίζομαι, δ' ἀγγίξης.

Γρατσουνίσματα, κακό
καὶ φωνές οἱ γάτες. Κοίτα.
Γιὰ ἓνα ψόφιο ποντικό
δὰ χαλάσουν τὴ σοφίτα.

Μὰ καὶ ὁ σκύλος ὁ χονδρός,
ποῦ τὸν ὕπνο του ἔχουν πάρει,
γάβ, γάβ, γάβ, τὶς βάζει ἐμπρὸς
καὶ τὶς πάγει ὡς στὸ κελλάρι.

Τώρα λεγουν νηστικές:
— Σ' ἄρесе; Καλὰ τραβοῦμε.
Γιὰ τί νάμαστε κακὲς
καὶ νὰ μὴν τὸν μοιρασθοῦμε;

Πρωτοβρόχια.

1.

Ενα απόγευμα Κυριακῆς, ὁ κύρ Ἀλέκος δὲν ἐβγῆκε μὲ τὰ παιδιὰ, νὰ κάμουν τὸ συνηθισμένο των περίπατο. Ἀπὸ τὸ πρωὶ ὁ οὐρανὸς ἦτο πολὺ συννεφιασμένος. Τόσο, ποὺ τὰ σύννεφα εἶχαν κατεβῆ ὥς στὴ ράχη τοῦ ἀντικρινοῦ βουνοῦ.

— Σάν νὰ μοῦ μυρίζεται βροχή! ἐμουρμούριζε κάθε τόσο ὁ κύρ Ἀλέκος καὶ ἐβγαίνει καὶ ἐκοίταζε τὸν οὐρανό.

— Καλέ, δὲν πηγαίνετε λίγο στὸ περιβολάκι μας, νὰ ἰδῆτε τί γίνεται; ἔλεγε ἡ κυρὰ Χρυσώ. "Ετσι καὶ ἔτσι δὲν εἶναι γιὰ νὰ βγῆτε ἔξω σήμερα. "Αν πιάση καὶ καμμιὰ βροχούλα, κοντὰ εἴσθε, δὲν ἐχάθηκε ὁ κόσμος.

Ὁ κύρ Ἀλέκος δὲν εὗρῆκε ἀσχημὴ τὴ γνώμη τῆς γυναίκας του. Ἐπῆρε τὰ παιδιὰ καὶ κατέβηκαν στὸ περιβολάκι, ποὺ ἦτο ὀπίσω ἀπὸ τὸ σπίτι. Ἐκεῖ ἔσκαψαν, ἐσκάλισαν, ἐκλάδευσαν, ἐπότισαν ἀρκετὴ ὥρα.

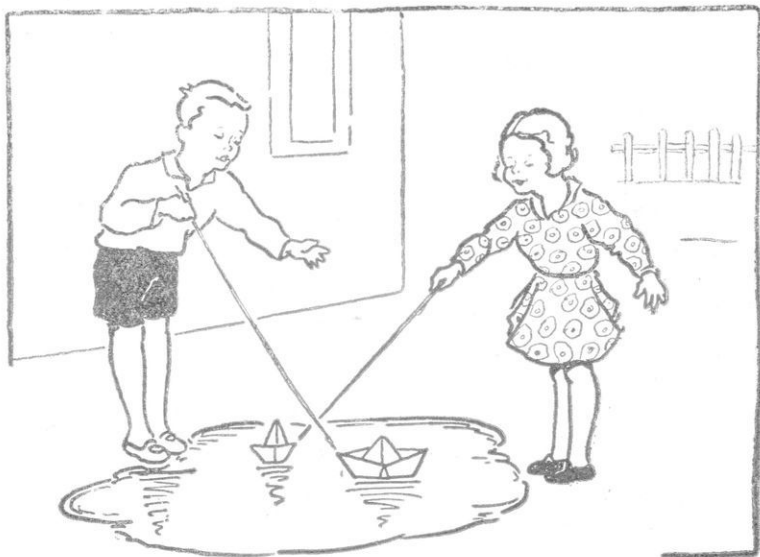
Ἐξαφνα ἄρχισε νὰ ἀστράπτῃ καὶ νὰ βροντᾷ. Ἡ Φρόσω ἐτρόμαζε ἀπὸ τὶς βροντές.

— Ἐλα, πατέρα! Πᾶμε πιά μέσα! ἔλεγε κάθε τόσο.

Ἀλλὰ σὲ λίγο ἄρχισαν νὰ πέφτουν καὶ οἱ πρῶτες ψυχάλες, στὴν ἀρχὴ χονδρὲς καὶ ἀραιές, ὕστερα πυκνότερες. Τὸ χῶμα ἄρχισε νὰ μυρίζει.

Ὡσπου νὰ σηκώσῃ ὁ κύρ Ἀλέκος τὸ ἀξινάρι, τὸ φτυάρι καὶ τὰ ἄλλα καὶ νὰ μποῦν ὅλοι μέσα στὸ σπίτι, ἡ μπόρα ἐξέσπασε δυνατῇ. Οἱ ἄνθρωποι στοὺς δρόμους ἔτρεχαν νὰ προφυλαχθοῦν κάτω ἀπὸ καμμιὰ σκέπη. Μερικὰ σπουργίτια, πὺ ἐπετοῦσαν ξαφνιασμένα στὰ δένδρα, ἐζητοῦσαν νὰ τρυπώσουν ψηλά, στὶς τρυπες τῶν κεραμιδιῶν. Οἱ δρόμοι γρήγορα ἐγέμισαν ἀπὸ θολὰ νερά, πὺ ἐκυλοῦσαν καὶ ἐσυρναν μαζί πέτρες, σκουπίδια καὶ ὅ,τι ἄλλο εὑρίσκαν ἐμπρὸς των.

Μὰ τὰ βουνὰ καὶ τὰ χωράφια εἶχαν ξεδιψάσει κιόλας. Καὶ οἱ γεωργοὶ ἔκαμναν τὸ σταυρὸ των εὐχαριστημένοι.

2.

Ύστερα ἀπὸ καμμιὰ ὥρα ἡ βροχὴ ἐσταμάτησε καὶ ἐφάνηκε ὁ ἥλιος. Τὴ νύκτα ὁμως ἔπεσε καὶ ἄλλο, πολὺ νερό. Καὶ τὸ πρῶι ὅλοι οἱ δρόμοι ἦσαν ὁλοκάθαροι.

Ὅταν τὸ μεσημέρι ὁ Γιαννάκης καὶ ἡ Φρόσω ἐγύρισαν ἀπὸ τὸ σχολεῖο, εἶδαν μὲ χαρὰ μέσα στὸ περιεολάκι των μιὰ μικρὴ λιμνούλα. Τὴν εἶχε κάμει ἡ βροχὴ τῆς νύκτας.

— Γιαννάκη, ἔλα νὰ ρίξωμε βαρκοῦλες, εἶπε ἡ Φρόσω καὶ ἐκτυποῦσε τὰ χέρια της.

Κατέβηκαν στο περιέδλι. Ὁ Γιαννάκης ἐπῆρε δυὸ χαρτιά καὶ ἐπροσπαθοῦσε νὰ κάμῃ βαρκοῦλες. Ὁ ἥλιος ἔλαμπε. Ὡς τόσο ἡ Φρόσω δὲν ἐκαταλάβαινε, πῶς ἀπὸ τὰ κεραμίδια ἔπεφταν ἐκεῖνες οἱ μεγάλες στάλες καὶ ἔκαμναν ἔτσι, φλόκ, φλάκ. Ἐπῆγε κοντά, νὰ ἰδῇ καλύτερα τί τρέχει.

— "ὦ! ἔβαλε ἔξαφνα μιὰ φωνή.

Μιὰ σταλαματιὰ κρύα, πολὺ κρύα, ἔπεσε καὶ ἔσπασε ἐπάνω στὸ μέτωπό της, καθὼς ἐκείνη εἶχε σηκώσει τὸ κεφάλι της καὶ ἔδωλεπε πρὸς τὰ κεραμίδια.

Δὲν ἐπρόφθασε ὁμως ἡ Φρόσω νὰ τραῖη-χθῇ καὶ ἔβαλε ἄλλη μιὰ φωνή. Ὅπως εἶχε σκύψει νὰ σκουπίσῃ τὸ μέτωπό της, μιὰ ἄλλη στάλα ἔπεσε ἔξαφνα ἐπάνω στὸ λαιμό της καὶ ἐκύλισε μέσα καὶ μέσα στὴ ράχη της.

Ὁ Γιαννάκης ἔβαλε τὰ γέλια.

— "Ελα, Φρόσω, νὰ πάρῃς τώρα τὴ βαρκοῦλα σου καὶ φύγε γρήγορα ἀπὸ ἐκεῖ, γιὰ νὰ μὴ σοῦ ἔλθῃ καὶ ἄλλη στάλα.

Τὰ παιδιὰ ἔρριξαν τὶς χάρτινες βαρκοῦλες στὴ λιμνούλα καὶ σπρώχνοντας μὲ μιὰ βέργα, ἐδιασκεδάσαν ἀρκετὴ ὥρα.

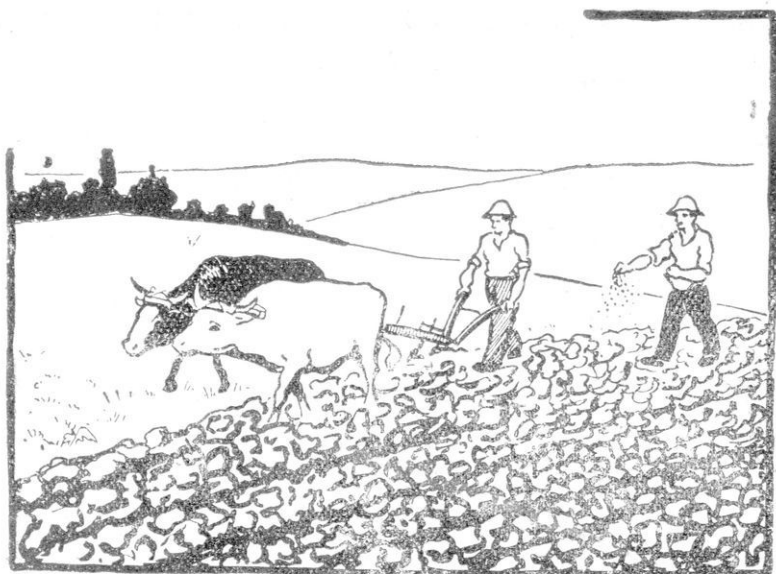
Στὸ τέλος ἀκούσθηκε ἡ φωνὴ τῆς μητέρας.
 — Γιαννάκη, Φρόσω. Τὸ τραπέζι εἶναι
 ἔτοιμο. Ἐλᾶτε.

“Ὀλη ἡ γῆ εἶναι διψασμένη.

Ὀλη ἡ γῆ εἶναι διψασμένη
 καὶ μιὰ στάλα καρτερεῖ.
 Μ’ ἀπ’ τὰ νέφη κατεβαίνει,
 νά, ἡ βροχούλα δροσερή.

Πάλι ἀφρίζει τὸ ρυάκι
 καὶ στὶς καλαμιὲς θροεῖ.
 Μυρωμένο λουλουδάκι,
 πιέ, νὰ πάρης νέα ζωή.

Σὰν δὰ παύση πιά ἡ ψυχάλα
 καὶ ἥλιος δὰ ξαναφανῇ,
 στὰ κλαδάκια κάθε στάλα
 διαμαντάκι δὰ γενῇ.

Ἡ σπορά.

Υστερα ἀπὸ τὴ βροχή, ὁ καιρὸς εἶχε γίνῃ πολὺ ὥραϊος. Γι' αὐτὸ στὸ σχολεῖο μιὰν ἡμέρα ἀποφάσισαν νὰ κάμουν μιὰ μικρὴ ἐκδρομὴ ὡς ἔξω στὰ χωράφια.

Τὰ παιδιὰ, κρατώντας καλαθάκια, ἐξεκίνησαν πρωὶ μὲ τοὺς δασκάλους καὶ σὲ μισὴ ὥρα ἔφθασαν στὸ μικρὸ λόφο μὲ τὰ πεῦκα καὶ μὲ τὶς γέρικες ἐλιές. Ἐκεῖ ἐξεχύθηκαν ὅλα μὲ φωνές καὶ μὲ γέλια καὶ ἄρχισαν

ἀτελείωτα τραγούδια καὶ παιγνίδια κάτω ἀπὸ τὰ δένδρα ἢ σιμὰ στὰ χωράφια.

Οἱ γεωργοὶ ἀπὸ ἐνωρίς εἶχαν πάει στὰ χωράφια των γιὰ τὴ σπορά. Μὲ τὸ ἀλέτρι εἶχαν χωρίσει κάθε χωράφι σὲ στενόμακρα κομμάτια. Ἀπὸ ἓνα σακκούλι ἔπαιρναν ὕστερα φουχτιές τὸ σπόρο καὶ τὸν ἐσκορποῦσαν στὴ γῆ. Τὸ ἀλέτρι ἐξαναπερνοῦσε ἀποπάνω καὶ μὲ τὸ ὄνι ὠργωνε ἐαθιά τὴ γῆ καὶ ἐσκέπαζε τὸ σπόρο.

Κάπου ἓνας ἢ δυὸ ἐργάτες μὲ ἀξινάρια ἐσκαζαν καὶ αὐτοὶ τὸ χῶμα ἢ ἐσπαζαν ὅσους βῶλους ἐκυλοῦσε στὸ δρόμο του τὸ ἀλέτρι.

Νά καὶ μερικά σπυργίτια, πού ἐπτεροῦγιζαν γοργὰ στὰ χωράφια, ἔπαιρναν κανένα σπόρο καὶ ἔφευγαν πάλι μακριά.

Οἱ δάσκαλοι ἐπερνοῦσαν κοντὰ ἀπὸ τὰ χωράφια, ἐκαλημέριζαν καὶ ἐξηγοῦσαν στὰ παιδιὰ τί ἐγίνετο ἐκεῖ πέρα.

— Ὁ καλὸς Θεός, ἔλεγαν, εὐλογεῖ ὅλους αὐτοὺς τοὺς κόπους τοῦ γεωργοῦ καὶ κάμνει νὰ βλαστήσῃ πλούσιο τὸ σιτάρι, τὸ κριθάρι

καὶ τὸ καλαμπόκι, γιὰ νὰ κάμωμε τὸ ψωμάκι μας.

Καθὼς ἐπροχωροῦσαν μερικὰ παιδιὰ μαζί μὲ τὸ δάσκαλο τοῦ Γιαννάκη, ἦλθε ἓνα παιδί καὶ τοὺς εἶπε :

— Ἐδῶ πίσω στὸ λόφο εἶναι κάποιες κουμαριές. Ἐλᾶτε.

— Πᾶμε, εἶπε ὁ δάσκαλος. Καὶ στὸ δρόμο ἔχομε νὰ εἰποῦμε καὶ ἄλλα πράγματα.

Ὁ Βασίλης ὁ Σιδηρόδρομος.

Σ' ἓνα ἀπὸ τὰ χωράφια εἶχαν πάρει γιὰ ἐργάτη καὶ τὸ Βασίλη τὸ Σιδηρόδρομο.

Καὶ ποιὸς δὲν ἤξερε τὸ Βασίλη, πὺ ἐγύριζε ὅλη τὴν ἡμέρα στὴν πλατεῖα, νὰ βρῇ νὰ κάμῃ κανένα θέλημα, γιὰ νὰ πάρῃ καμμιὰ δραχμὴ ; Ποιὸς δὲν ἤξερε τὸ Βασίλη, πὺ κάθε Κυριακὴ ἐβοηθοῦσε τὸν Παπαλευθέρη στὴν ἐκκλησίᾳ ;

Ὅταν ἦτο πολὺ μικρὸς ὁ Βασίλης, εἶχε ἀρρωπήσει βαριὰ καὶ ἡ ἀρρώστια τοῦ τὸν εἶχε κάμει τώρα νὰ θυμῶνῃ εὐκολα, ὅταν

τὸν ἐπείραζε κανεῖς. Μὰ στὸ βάθος ἦτο πολὺ καλὸς καὶ ἀμέσως ἐξεθύμωνε, ὅταν πάλι τοῦ ἐγλυκομιλοῦσαν.

Τίμιος καὶ γρήγορος στὴ δουλειά του ἦτο ὁ Βασίλης. Πάντα τρεχᾶτος ἐπήγαινε στὸ θέλημα. Γι' αὐτὸ τὸν εἶχαν βγάλει καὶ Σι-δηρόδρομο.

Μόλις τὸν εἶδαν στὸ χωράφι δυὸ παιδιὰ ἀπὸ τὴν Τρίτη τάξη, ἐπῆγαν κοντά, νὰ γε-λάσουν μαζί του.

Ὁ Βασίλης εἶχε βγαλμένα τὰ παπούτσια του καὶ τὰ εἶχε ἀφήσει σὲ μιὰ γωνιά, στὸ φράκτη. Τὰ παιδιά εἶπαν τότε νὰ ὑπάγουν νὰ τοῦ πάρουν τὰ παπούτσια καὶ νὰ τὰ κρύψουν κάπου, γιὰ νὰ τὸν κάμουν νὰ τὰ ζητῇ καὶ νὰ φωνάζη.

Ὅπως εἶπαν, ἔτσι καὶ ἔκαμαν. Μὰ τὴν ἴδια στιγμή, ἓνας δάσκαλος ἀπὸ πέρα τὰ εἶδε καὶ ἤλθε γρήγορα κοντὰ των.

— Δὲν εἶναι σωστὸ αὐτό, πού κάμνετε, τοὺς εἶπε. Ἐγὼ λέγω καλύτερα νὰ κάμετε κάτι ἄλλο. Νὰ βάλετε ὁ καθένας σας ἀπὸ δυὸ δραχμὲς σὲ κάθε ἓνα παπούτσι τοῦ Βασίλη. Καὶ ἐλᾶτε ὕστερα νὰ κρυφθοῦμε ὅλοι πίσω ἀπὸ τὰ χαμόδενδρα, νὰ ἰδοῦμε τί θὰ γίνη;

Τὰ παιδιά ἔκαμαν, ὅπως τοὺς εἶπε ὁ δάσκαλος.

Σὲ λίγο ὁ Βασίλης ἀφῆσεν τὸ ἀξινάρι καὶ ἐπῆγε γιὰ νὰ πιῇ νερό. Ὅταν ἔπιασε νὰ βάλῃ τὰ παπούτσια του, ἐσάστισε πού εὗρῃκε μέσα τὶς τέσσερες δραχμὲς. Τὰ μάτια του ἐδάκρυσαν. Ἐσήκωσε τὰ χέρια του

στὸν οὐρανὸ καὶ εὐλογοῦτε τὸ καλὸ χέρι,
 ποὺ χωρὶς νὰ φανῇ, τοῦ ἔκαμε αὐτὴ τὴ
 βοήθεια.

Τὰ δυὸ παιδιὰ ἐγύρισαν καὶ ἐκοίταξαν
 συγκινημένα τὸν δάσκαλο, ποὺ τὰ ὠδήγησε
 νὰ κάμουν μιὰ τόσο καλὴ πράξη.

Γρήγορος γυρισμός.

1.

Τὸ μεσημέρι τὰ παιδιὰ ἀνοιξαν τὰ κα-
 λαθάκια των καὶ ἐκάθισαν νὰ φάγουν. Γέ-
 λια, φωνές, ἀστεῖα. Οἱ δάσκαλοι εἶχαν κα-
 θίσει λίγο παραπέρα.

Ὁ Ἰλίας, ποὺ ἐκαθάριζε ἓνα αὐγό,
 ἐφώναζε :

— Νὰ σᾶς εἰπῶ ἓνα μάντεμα. Καὶ
 ὅποιος τὸ βρῇ, θὰ πάρῃ ἓνα αὐγό.

Μιὰ μάννα μὲ τὴ κόρη της
 κι ἄλλη μιὰ μὲ τὴν κόρη της
 ἔψησαν σήμερα ἕξι αὐγὰ
 καὶ ἔφαγε δυὸ ἢ κάθε μιὰ.

Κανείς δὲν ἠμπόρεσε νὰ βρῇ, πῶς ἔγινε αὐτό.

— Ἄς τὸ φάγη ἡ θάλασσα! ἐφώναξαν ὅλα μαζί τὰ παιδιὰ.

Καὶ τότε ὁ Ἥλιος τοὺς εἶπε.

— Τὰ αὐτὰ ἦσαν ἔξι καὶ τὰ ἐμοιράσθηκαν τρεῖς, ἡ γιαγιά, ἡ μητέρα καὶ ἡ ἐγγονή.

— Ἐγὼ θὰ σᾶς εἰπῶ κάτι ἄλλο, εἶπε ὁ Θανάσης. Ποιὸς μπορεῖ νὰ εἰπῇ γρήγορα αὐτό:

Πεφτη ἔκοψα τὸν πεῦκο,

Πέφτη πέφτει ὁ πεῦκος κάτω.

Ἡ αὐτό:

Καρακάξα μου καλή,

μὲ τὰ καρακαξόπουλα.

Τὰ γέλια πού ἔκαμαν ὅλα τὰ παιδιὰ μ' ἐκεῖνα τὰ μπερδέματα τῆς γλώσσας!

Ἄφρῳ ἀπόφαγαν, ἐσηκώθηκαν. Καὶ μερικά, πιὸ μεγάλα, ἄρχισαν τὸ χορό. Τὰ ἄλλα ἐκτυποῦσαν παλαμάκια καὶ ἐτραγουδοῦσαν:

Γειά σας, χαρά σας, χειμαδιά,
 γειά σας, χαρά σας, κάμποι.
 Ψηλά ἂν χιονίζη στὰ βουνά,
 σὲ σᾶς ὁ ἥλιος λάμπει.

Κι ἂν τὰ δενδρά σας μάδησαν,
 μὰ ἐχλόησαν τὰ λειβάδια
 καὶ ἦλθαν στολή σας καὶ χαρὰ
 τὰρίδμητα κοπάδια.

Ἄλλα πάλι ἐπῆγαν ἄλλου, νὰ παίξουν
 τὰ «Σκλαθάκια» καὶ ἄλλα τὴν «Τυφλομουῖγα».
 Καὶ μερικά κοριτσάκια πιὸ πέρα ἔκαμαν ἓνα
 μεγάλο κύκλο καὶ ἔπαιζαν τὴ «Γάτα μὲ
 τὸν ποντικό». Μαζί των ἦτο καὶ ἡ Φρόσω, ἡ
 ἀδελφή τοῦ Γιαννάκη.

2.

Ἐξαφνα, ἐκεῖ πού ξένοιαστα ὅλα ἐχόρευαν
 καὶ ἔπαιζαν, ἀκούσθηκαν τρομακτικὲς φωνές
 ἀπὸ πέρα. Τὰ παιδιά ἐσταμάτησαν ἀμέσως
 τὰ παιγνίδια καὶ σαστισμένα ἔτρεξαν ὅλα

κατὰ ἐκεῖ. Ἕνας δάσκαλος ἐπετάχθηκε ὀρθὸς καὶ τρέχοντας καὶ αὐτὸς ἐρωτοῦσε:

— Τί εἶναι; Γιά τί οἱ φωνές αὐτές; Μὰ σὲ λίγο ὅλοι ἐμάθαιναν τί εἶχε γίνεи.

Ὁ Πᾶνος λίγο πρὶ πέρα ἐκυνηγοῦσε μὲ τίς πέτρες τὰ σπουργίτια. Μιὰ πέτρα σουβλερὴ ἐξέφυγε μιὰ στιγμή καὶ ἐπλήγωσε τὴ Φρόσω στὸ κεφάλι.

Στὴν ἀρχή, κανεῖς δὲν ἐκατάλαβε ἀπὸ ποῦ ἦλθε ἡ πέτρα, γιατί κανεῖς δὲν εἶχε ἰδεῖ τὸν Πᾶνο. Ὅταν ὅμως ὁ Πᾶνος ἐπρόβαλε ἀπὸ τὰ δένδρα, κατακίτρινος ποὺ εἶδε τὴ μικρούλα μέσα στὰ αἵματα, ὅλοι ἐκατάλαβαν ποῖος εἶχε κάμει τὸ κακό.

Ὁ δάσκαλος τὸν ἀγριοκοίταξε μιὰ στιγμή, χωρὶς νὰ τοῦ εἰπῇ οὔτε λέξη, καὶ ἀμέσως ἄρπαξε στὴν ἀγκαλιά του τὴ Φρόσω. Τὴν ἔφερε στὸ νερό, ποὺ ἔτρεχε παραπέρα, ἐπλυνε τὸ πρόσωπό της καὶ τῆς ἔδωσε τὴν πληγὴ. Στὶς ἐκδρομὲς ὁ δάσκαλος εἶχε πάντα μαζί του ἐπίδεσμο καὶ γιαιτρικά, γιὰ κάθε ἀνάγκη.

Ὑστερα ἐφώνησε γρήγορα τὸ Βασίλη τὸ Σιδηρόδρομο καὶ τοῦ εἶπε:

— Πάρε τὸ παιδί μὲ προσοχή καὶ πηγαινέ το ἀμέσως στὸ σπίτι του, γιὰ νὰ φωνάξουν νὰ τὸ ἰδῇ ὁ γιατρός.

Ὁ Βασίλης ἐπῆρε στὰ χέρια του τὴ Φρόσω, ποὺ ἐβογγοῦτε ἀκόμη μ' ἀναφυλλητά, καὶ ἔφυγε σὰν ἀστραπή. Πίσω του σὰν τρελλὸς ἔφυγε καὶ ὁ Γιαννάκης.

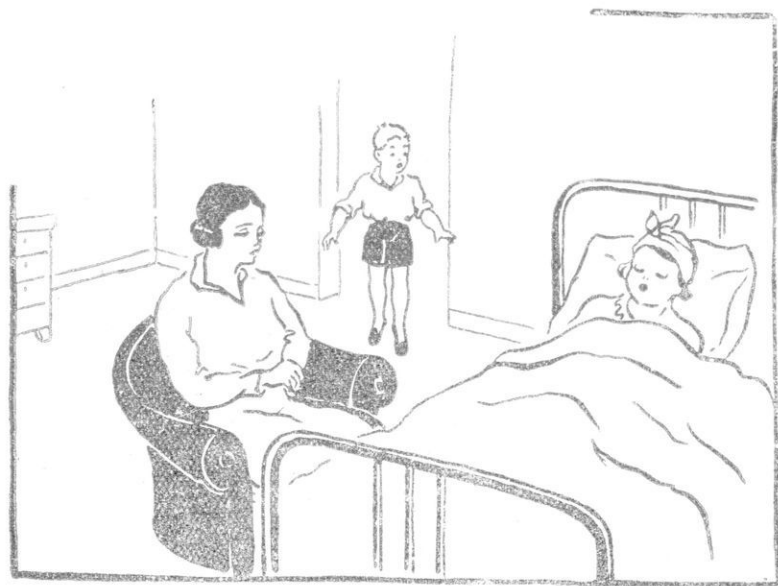
Μ' αὐτὸ ποὺ ἐγίνε, κανεὶς πιά δὲν εἶχε ὀρεξὴ νὰ παίξῃ. Ὅλη ἡ διάθεση τῶν παιδιῶν εἶχε χαλάσει. Καὶ ὅλοι ἐμιλοῦσαν πικρά γιὰ τὸν Πᾶνο, ποὺ καθισμένος τώρα σὲ μιὰ πέτρα, μὲ τὸ πρόσωπο μέσα στὰ χέρια του, ἔκλαιε σιγά.

Τρεῖς ἀπὸ τὸ μεσημέρι ἀκόμη καὶ τὰ παιδιά εἶχαν ξεκινήσει, γιὰ νὰ γυρίσουν πίσω.

Ἡ Φρόσω στὸ κρεβάτι.

Εἰς ἓνα ὁλόκληρο μῆνα ἔκαμε ἡ Φρόσω στὸ κρεβάτι. Τῆς εἶχε ἔλθει δυνατὸς πυρετὸς καὶ ὁ γιατρός ἀνησύχησε πολὺ.

Μὰ ποὶὸς μπορεῖ νὰ φαντασθῇ τὴ λύπη

καὶ τὴν ἀνησυχία ὅλων στὸ σπίτι τῆς Φρόσως; Ὁ καημένος ὁ πατέρας ἔτρεχε στὸ φαρμακεῖο κάθε τόσο. Ἡ μητέρα ἐξαγρυπνοῦσε τὶς περισσότερες νύκτες σκυμμένη στὸ προσκέφαλο τοῦ παιδιοῦ της. Καὶ ὁ Γιαννάκης ἦτο ἀπαρηγόρητος.

— Μαμά, θά γίνῃ καλὰ ἡ ἀδελφούλα μου; ἐρωτοῦσε ὅλη τὴν ὥρα καὶ ἐσκούπιζε τὰ δάκρυά του.

— Πήγαινε, παιδί μου, νὰ πλავιάσῃς. Μὴν ἀγρυπνᾷς καὶ σὺ μαζί μου! ἔλεγε ἡ κυρὰ Χρυσώ.

Ὁ Γιαννάκης ἐπλάγιαζε, μὰ δὲν ἤμπο-
ροῦσε νὰ κοιμηθῇ. Ὅλο ἐσηκώνετο στὸ κρεβ-
βατάκι του καὶ γονατιστὸς ἐπαρακαλοῦσε τὴν
Παναγία.

Στὸ σχολεῖο του ἐπήγαινε τώρα μόνος,
χωρὶς τὴ συντροφιά καὶ χωρὶς τὰ γέλια τῆς
Φρόσως.

Ὅλα τὰ παιδιὰ στὸ σχολεῖο τὸν ἐρω-
τοῦσαν γιὰ τὴν ἀρρώστια τῆς ἀδελφῆς του.
Καὶ ἡ δασκάλα καὶ οἱ δάσκαλοι ὅλοι κάθε
ἡμέρα ἐπερνοῦσαν ἀπὸ τὸ σπίτι, γιὰ νὰ μά-
θουν νέα.

Πιὸ ἀξιολύπητος ὅμως ἀπ' ὅλους ἦτο ὁ
Πᾶνος. Οὔτε μυαλὸ εἶχε νὰ διαβάσῃ οὔτε
στὸ σχολεῖο ἐπήγαινε. Μόνον ἀνήσυχος, τρο-
μαγμένος ἀκόμη, ἐξεκινοῦσε ἀργὰ κάθε βράδυ
ἀπὸ τὸ σπίτι του καὶ ἤρχετο σάν ἓνας ἥσκιος
ἐξω ἀπὸ τὸ σπίτι τοῦ κυρ Ἀλέκου, νὰ ἰδῇ
κανέναν καὶ νὰ μάθῃ. Ἐβλεπε τὸ φωτισμένο
παράθυρο ψηλά καὶ ἐνοιωθε, πῶς ἐκεῖ μέσα
ὁ πυρετὸς ἔψηνε τὴ Φρόσω ἐξ αἰτίας του.
Καὶ ἐδάγκανε τὰ χεῖλη του πικραμένος καὶ
ἔλεγε μὲ δάκρυα.

— Τί ἔκαμα! Ἀχ, τί ἔκαμα!

Τὸ λουλούδι, πού χαρίζει ὁμορφιά.

1.

Λίγες ἡμέρες πρὶν σηκωθῇ ἡ Φρόσω ἀπὸ τὸ κρεβάτι, εἶχε ἰδεῖ σ' ἓνα καθρεφτάκι τὸ πρόσωπό της. Ἦτο ἀδυνατισμένο καὶ τὰ μάτια της ἦσαν βαθουλωτά. Ἐτρόμαξε καὶ τὸ εἶπε στὴ μητέρα της.

Ἐκεῖνο τὸ βράδυ δὲν εἶχε ὕπνο ἡ Φρόσω.

— Κοιμήσου, παιδί μου, τῆς ἔλεγε ἡ κυρὰ Χρυσώ. Κοιμήσου, νὰ ἔλθουν ξανά τὰ ὁμορφα χρώματα στὸ πρόσωπό σου. Ἐλα, νὰ σοῦ εἰπῶ καὶ ἓνα παραμυθάκι, νὰ σέ πάρη σιγὰ σιγὰ ὁ ὕπνος.

Καὶ ἡ κυρὰ Χρυσώ τῆς εἶπε αὐτὸ τὸ παραμυθάκι.

— Μιὰ φορὰ καὶ ἓναν καιρό, ἦτο μιὰ ἀρχόντισσα, πού εἶχε μιὰ πολὺ ἀσχημη κόρη.

— Ὅπως εἴμ' ἐγὼ τώρα. Ἐ, μαμά;

— Ὅχι, παιδί μου. Ἐσύ δὲν εἶσαι ἀσχημη, εἶπε ἡ κυρὰ Χρυσώ καὶ ἔχαμογέλασε. Ἐσύ, ὅταν θὰ γίνῃς ὁλότελα καλὰ, θὰ

εἶσαι πάλι ὁμορφη σάν πρῶτα. Μὰ ἡ κόρη τῆς ἀρχόντισσας εἶχε γεννηθῇ ἄσχημη. Γι' αὐτὸ ἡ μητέρα τῆς ὅλο ἔλεγε μὲ λύπη: «Κανεῖς δὲν θὰ θέλῃ νὰ βλέπῃ τὴν κόρη μου!»

Κάποτε ἀπὸ τὸν κῆπο τῆς ἀρχόντισσας ἐπέρασε μιὰ Μοῖρα. Τὴν εἶδε, πού ἔκλαιε. τὴν ἐρώτησε γιὰ τί, καὶ ὅταν ἔμαθε τὴν αἰτία, ἐχαμογέλασε.

— Ἀρχόντισσά μου, τῆς εἶπε, μὴν κλαίῃς. Ἐγὼ θὰ σοῦ δώσω ἓνα σπόρο, νὰ τὸν σπείρης στὴν καρδιά τῆς κόρης σου. Ἐκεῖ μέσα ἀπὸ τὸ σπόρο θὰ φυτρώσῃ σιγὰ σιγὰ ἓνα μικρὸ φυτό, πού θὰ βγάλῃ ἓνα ὁμορφο λουλουδάκι. Αὐτὸ τὸ λουλουδάκι θὰ κάμῃ τὴν κόρη σου νὰ ἀγαπηθῇ ἀπ' ὅλο τὸν κόσμο.

Ἐχάρηκε πολὺ μ' αὐτὸ ἡ ἀρχόντισσα καὶ ἐσκούπισε τὰ δάκρυά της.

2.

— Καὶ ὕστερα, τί ἀπέγινε, μαμά; ἐρώτησε ἡ Φρόσω.

— Ἡ ἀρχόντισσα ἔκαμε, ὅπως τῆς ἐπαγγέειλε ἡ Μοῖρα.

Καί μέσα στην καρδιά τῆς κόρης τῆς ἐφύτρωσε γρήγορα τὸ φυτὸ μὲ τὸ λουλουδάκι καὶ ἐμεγάνωνε, ὅσο ἐμεγάλωνε μὲ τὰ χρόνια καὶ τὸ κορίτσι.

Στὸ σχολεῖο ὅλα τὰ παιδιὰ ἤθελαν τώρα νὰ παίζουν μαζί του. Καὶ οἱ μητέρες ὅλο εὐχές τοῦ ἔδιναν γιὰ τὰ καλά, πὺν ἔκαμνε στὰ παιδιὰ των.

Κανεὶς πιά δὲν εὔρισκε, πὺς ἡ ἀρχοντοπούλα εἶχε ἄσχημα μάτια ἢ ἄσχημο στόμα. Ὅλοι ἔλεγαν: «Τί γλυκεῖά ματιά! Τί γλυκὸ χαμόγελο, πὺν ἔχει αὐτὸ τὸ κορίτσι!»

Ἡ ἀρχόντισσα ἦτο εὐτυχισμένη καὶ εὐχαριστοῦσε τῇ Μοῖρα, πὺν τῆς ἔκαμε αὐτὸ τὸ μεγάλο δῶρο.

— Ποιὸ ἦτο, μαμά, αὐτὸ τὸ δῶρο, τὸ ὁμορφο αὐτὸ λουλουδάκι, πὺν ἔκαμνε ὅλους νὰ ἀγαποῦν τὴν ἀρχοντοπούλα καὶ νὰ ξεχνοῦν τὴν ἄσχημιὰ τῆς; ἐρώτησε ἡ Φρόσω.

— Ἡ καλωσύνη, παιδί μου. Μὰ ἔλα, κοιμήσου τώρα. Κοιμήσου, νὰ σὲ νανουρίσω, ὅπως σὲ ἐνανούριζα, ὅταν ἦσουν πολὺ μικρούλα ἀκόμη.

Ἡ Φρόσω εἶδε τὰ μάτια τῆς μαμᾶς
 τῆς, πού τὴν ἐκοίταζαν μὲ τόση ἀγάπη.
 Ἐκλείσε τὰ δικά της μάτια καὶ εἶπε σιγά.
 — Θὰ κοιμηθῶ.

Καὶ ἡ μαμά της ἔγειρε στὸ προσκέφαλό
 της καὶ ἐτραγουδῆσε γλυκὰ γλυκὰ :

Κοιμᾶται τὸ μικράκι μου
 καὶ ἐγὼ τὸ νανουρίζω.
 Καὶ ἐγὼ τὴν κούνια του κουνῶ
 καὶ τὸ γλυκοκοιμίζω.

Υπνε, πού παίρνεις τὰ μικρά,
 ἔλα, πάρε καὶ τοῦτο.
 Μικρὸ σοῦ τὸ παρέδωκα,
 μεγάλο φέρε μού το.

Μεγάλο σὰν ψηλὸ βουνό,
 ἴσιο σὰν κυπαρίσσι,
 καὶ οἱ κλῶνοι του ν' ἀπλώνωνται
 σ' ἀνατολὴ καὶ δύση.

Μοῦ ἐκόστισε πολὺ αὐτό,
 πού ἔκαμα.

Ἐπέρασαν ἀκόμη μερικές ἡμέρες. Ἡ Φρόσω εἶχε σηκωθῇ ἀπὸ τὸ κρεβάτι. Ἀλλὰ ἀκόμη δὲν εἶχε ἀρχίσει νὰ πηγαίνει στὸ σχολεῖο. Ὁ γιατρός εἶχε εἰπεῖ, πὼς ἔπρεπε νὰ δυναμώσῃ καλὰ, πρὶν βγῇ ἀπὸ τὸ σπῖτι.

Ἡ χαρὰ ἔλαμπε πάλι στὸ σπιτικό τοῦ κυρ Ἀλέκου. Ὡς καὶ ὁ Τόπ, πού ἓνα μῆνα τώρα δὲν εἶχε ὀρεξὴ οὔτε νὰ παίξῃ οὔτε νὰ γαυγίσῃ, ἀρχισε πάλι τὴν τρελλή του ζωή. Ἐτρεχε, ἐπηδοῦσε, ἐγαύγιζε χαρούμενα καὶ ὅλο ἐπείραζε τὴν καημένη τὴν Ἀσπρούλα.

Ἐνα πρωί, στὸ σπῖτι τοῦ κυρ Ἀλέκου ἦλθε ὁ Πᾶνος μαζί με τὸν πατέρα του. Μόλις εἶδε τὴν κυρά Χρυσώ, ἔτρεξε, ἐγονάτιζε ἐμπρός της καὶ τῆς ἐφίλησε τὸ χέρι.

— Συγχωρέστε με, εἶπε με φωνή, πού ἔτρεμε. Συγχωρέστε με ὅλοι, γιὰ τὸ κακό, πού σᾶς ἔκαμα.

Ὁ Γιαννάκης, πού ἐκοίταζε ἀκίνητος ἀπὸ μακριά, ἐπῆγε κοντά, ἐπίασε τὸν Πᾶνο ἀπὸ

τὸν ὦμο καὶ τὸν ἐσήκωσε. Τὰ δυὸ παιδιά ἀγκαλιάσθηκαν καὶ ἐφιλήθηκαν μὲ δάκρυα.

— Μοῦ ἐκόστισε πολὺ αὐτό, ποὺ ἔκαμα! εἶπε ὁ Πᾶνος. Τώρα πάει. Θέλω ὅμως νὰ πιστεύσης, θέλω νὰ πιστεύσετε ὅλοι σας. πὼς θὰ ἀλλάξω, θὰ ἀλλάξω πολὺ.

— Καλὰ, καλὰ! ἐψιθύρισεν ὁ Γιαννάκης.

Ἡ Φρόσω, γελαστή, ἦλθε τότε καὶ ἐκείνη κοντὰ καὶ ἔπιασε τὸ χέρι τοῦ Πάνου.

— Δὲν θὰ πετᾷς πιά πέτρες στὰ πουλάκια. Ἔ; Καὶ ἀπὸ ἐδῶ καὶ ἐμπρὸς θὰ ἔρχεσαι κάθε ἡμέρα μὲ τὴν ἀδελφούλα σου, νὰ μᾶς παίρνης, νὰ πηγαίνωμε ὅλοι μαζί στὸ σχολεῖο.

Τὸ γράμμα τῆς γιαγιᾶς.

Ενα ἀπόγευμα, τὸ κουδούνι τῆς ἐξώθυρας ἐκτύπησε.

— Ντρίν, ντρίν.

Ἡ Φρόσω ἔτρεξε καὶ ἀνοίξε. Μαζί της ἔτρεξε καὶ ὁ Τόπ, γαυγίζοντας,

— Ταχυδρόμος! ἐφώναξε ἓνας ἄνθρωπος μὲ στακτὶ φόρεμα καὶ μὲ πηλήκιο στὸ κεφάλι.

Ἀπὸ τὸν ὦμο του εἶχε κρεμασμένο ἓνα μεγάλο πέτσινο σάκκο, γεμᾶτο γράμματα καὶ ἐφημερίδες. Ἐβγαλε καὶ ἔδωκε ἓνα γράμμα στὴ Φρόσω.

— Πάρε το, παιδί μου, εἶπε. Εἶναι δικό σας.

Ἡ Φρόσω τὸ ἐπῆρε καὶ ἔτρεξε μέσα. Ἡ κυρὰ Χρυσὴ ἐκοίταξε καλὰ καλὰ τὸ φάκελο καὶ τὴ σφραγίδα καὶ ἐφώναξε:

— Εἶναι ἀπὸ τὴ γιαγιά!

Ὑστερα τὸ ἀνοίξε, τὸ ἐδιάβασε γρήγορα καὶ εἶπε στὰ παιδιά χαρούμενη.

— Θα ἔλθῃ. Γράφει πὼς θα ἔλθῃ τὰ Χριστούγεννα. Θέλει νὰ μᾶς ἰδῇ. Εἶναι λέγει γεμάτη χαρά, πὺν ἡ Φρόσω εἶναι πιά δλότελα καλά.

Ἦμποροῦσε νὰ γίνη πιὸ χαρούμενο γράμμα: Καὶ τὰ δυὸ παιδιά, ἀπὸ τῇ χαρά των ἐχοροπηδοῦσαν ὡς στὸ βράδυ, πὺν ἦλθε ὁ πατέρας.

— "Ε, καλά! εἶπε ὁ κύρ Ἀλέκος. Μὴν κάμνετε πιά καὶ ἔτσι. Ἐσύ, Γιαννάκη, πὺν γράφεις τώρα καλά, νὰ πάρης ἓνα χαρτί καὶ νὰ γράψης στὴ γιαγιά σου. Νὰ τῆς γράψης, πὼς τὴν περιμένομε νὰ ἔλθῃ γρήγορα.

— Νὰ ἰδοῦμε πάλι, τί θα σᾶς φέρῃ: εἶπε ἡ μαμά.

— Μέλι, μαμά, μέλι θα μᾶς φέρῃ, γιὰ νὰ κάμωμε τὰ γλυκά μας, ἐφώναζε ἡ Φρόσω.

Καὶ ἄρπαξε ἓνα σκαμνάκι, τὸ ἐσήκωσε στὸν ὦμο τῆς καὶ ἔκαμε πὼς ἐπωλοῦσε μέλι, περπατώντας γύρω μέσα στὸ δωμάτιο.

— Πάρετε μέλι, θυμαρίσιο μέλι.

Ὁ Γιαννάκης στέλλει τὸ γράμμα του.

Τὴν ἄλλην ἡμέρα ὁ Γιαννάκης ἐκάθισε καὶ ἔγραψε στὴ γιαγιά του :

«Καλή μας γιαγιά,

Ἐπήραμε τὸ γράμμα σου. Ὅλοι σὲ περιμέ-
νομε μὲ χαρά. Μὴν ἀργήσης νὰ ἔλθης. Περιμέ-
νομε νὰ μᾶς εἰπῇς πολλὰ παραμύθια. Σοῦ φι-
λοῦμε τὸ χέρι, καθὼς καὶ τὸ χέρι τοῦ παπποῦ.

Γιαννάκης καὶ Φρόσω».

Ἐδίπλωσε ὕστερα τὸ γράμμα μὲ προ-
σοχή, τὸ ἔκλεισε στὸ φάκελο καὶ ἔγραψε
ἐπάνω καὶ τὴ διεύθυνση τῆς γιαγιάς, ὅπως
τοῦ τὴν εἶχε γράψει ἡ μητέρα. Στὴν ἐπάνω
δεξιὰ γωνιά τοῦ φακέλου ἐκόλλησε καὶ τὸ
γραμματόσημο.

— Πηγαίνετε, παιδιά, εἶπε ἡ μητέρα, νὰ
τὸ ρίξετε στὸ γραμματοκιβώτιο, ποῦ εἶναι
δίπλα στὸ παντοπωλεῖο.

— Δὲν εἶναι καλύτερα, λέγει ἡ Φρόσω,
νὰ τὸ δώσωμε στὸν ταχυδρόμο, γιὰ νὰ τὸ
πάη ὁ ἴδιος στὴ γιαγιά;

Ἐγέλασε ἡ μητέρα.

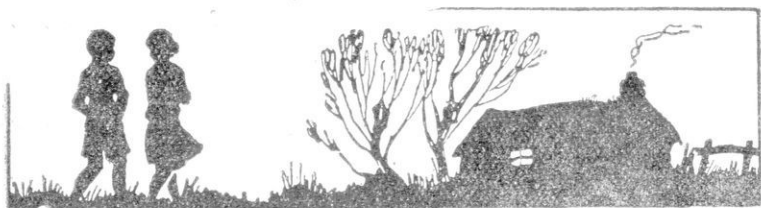
— Μὰ νομίζεις, τῆς λέγει, πῶς ὁ ἴδιος ὁ ταχυδρόμος θὰ πάη τὸ γράμμα στὴ γιαγιά; Ποῦ νὰ προφθάσῃ νὰ μοιράσῃ τόσα γράμματα ἓνας ταχυδρόμος σὲ τόσες πολιτεῖες καὶ χωριά;

Τὰ γράμματα, ποὺ παίρνουν οἱ ταχυδρόμοι ἀπὸ τὰ γραμματοκιβώτια, τὰ πηγαίνουν στὸ ταχυδρομεῖο. Ἐκεῖ τὰ βάζουν μέσα σὲ σάκκους καὶ μὲ τὸ τραῖνο ἢ μὲ τὸ πλοῖο ἢ μὲ αὐτοκίνητο στέλλουν τοὺς σάκκους στὶς διάφορες πολιτεῖες. Ἐκεῖ εἶναι ἄλλα ταχυδρομεῖα, ποὺ ἀνοίγουν τοὺς σάκκους καὶ ξεχωρίζουν τὰ γράμματα κάθε χωριοῦ καὶ κάθε συνοικίας. Ἔτσι τὰ μοιράζουν ὅπου πρέπει.

Ὁ ἀγροτικὸς ταχυδρόμος, ποὺ πηγαίνει στὸ χωριὸ τῆς γιαγιάς, τῆς δίνει τὰ δικὰ μας γράμματα καὶ παίρνει ἐκεῖνα, ποὺ μᾶς στέλλει ἐκείνη.

— Πωπῶ! ἔκαμαν τὰ παιδιὰ! Καὶ ὅλο αὐτὸ τὸ ταξίδι τὸ κάμνει τὸ γράμμα μὲ τρεῖς δραχμὲς;

— Ναί, μὰ συλλογισθῆτε, πίσσα γράμματα μαζὶ πηγαίνουν κάθε ἡμέρα σὲ ὅλα τὰ μέρη τῆς πατρίδας μας.

Κοντὰ στὴ φωτιά.

Ητο πιά Δεκέμβρης. Τὸ κρύο ἄρχισε νὰ γίνεται τσουντερό καὶ ἀνάγκασε τὸν κόσμο νὰ φορέσῃ τὰ χονδρά του ροῦχα,

Ὁ κὺρ Ἀλέκος ἐσφαλοῦσε τώρα τὸ μαγαζί του ἐνωρίτερα, γιὰ νὰ εἶναι πιὸ ἐνωρίς στὸ σπιτάκι του, πού τὸν ἐπερίμεναν τὰ παιδιὰ του νὰ ἀνάψῃ τὸ τζάκι.

Τοῦ εἶχαν πάντοτε ἔτοιμα ἐκεῖ στὸ πλάϊ ἄρκετὰ ξερὰ κούτσουρα καὶ μερικά πελεκούδια γιὰ προσάναμμα.

Μετὰ τὸ φαγητό, ὅλη ἡ οἰκογένεια τοῦ κὺρ Ἀλέκου ἐτριγύριζε τὴ φωτιά καὶ ἐξεσταίνετο γλυκὰ στὶς φλόγες της, πού ροδοκίτρινες ἀνέβαιναν μὲ βοή καὶ ἐγλείφαν τὸν τοῖχο τοῦ τζακιοῦ.

Καμμιά φορά κανένα κλαδάκι, πού δὲν

ἦτο καὶ πολὺ ξερό, ἐτριζοβόλοῦσε στὴν ἄκρη, σὰν νὰ ἔλεγε τὸ τραγούδι τῆς φωτιάς.

Ὁ Τόπ, πού ἐξάπλωνε κι αὐτὸς κοντὰ νὰ ζεσταίνεται μαζί με τὴν Ἀσπρούλα, ἄκουε τὸ τριζοβόλημα τοῦ κλαδιοῦ καὶ τοῦ ἐφαίνετο περίεργο. Ἐγερνε ἔτσι τὸ κεφάλι του καὶ ἐτέντωνε λίγο τὸ ἕνα του αὐτὶ καὶ κάποτε ἐμούγκριζε παράξενα.

Ὁ κύρ Ἀλέκος ἐδιάβαζε τὴν ἐφημερίδα του καὶ ἔπινε τὸν καφέ του. Ἡ κυρὰ Χρυσὴ ἐπλεκε μιὰ μάλλινη φανέλλα ἢ ἐμπάλωνε τὰ ροῦχα τῶν παιδιῶν.

Καὶ τὰ παιδιά ἐδιάβαζαν ἄλλη μιὰ φορὰ τὸ μάθημά των ἢ ἔκαμναν διάφορα παιγνιδάκια με χαρτιά. Κάποτε ἄκουαν καὶ καμμιὰ ἱστορία τοῦ πατέρα. Μὰ στὸ τέλος κάθε φορὰ τὸν ἄκουαν νὰ λέγη:

— Αὐτὴ τὴν ἱστορία ἀλλιῶς τὴ λέγω ἐγὼ καὶ ἀλλιῶς τὴ λέγει ἡ γιὰγιά σας. Ἐπρεπε νὰ ἀκούσετε νὰ τὴ λέγη ἡ γιὰγιά σας, νὰ ἰδῆτε τί ὁμορφη πού εἶναι.

“Ένα κουδούνι για τή γάτα.

Στό σχολείο τὰ παιδιά ἔκαναν μιὰ παράσταση, γιά νά συνάξουν μερικά λεπτὰ, νά δώσουν τὰ Χριστούγεννα στά πτωχὰ παιδάκια.

Μαζί μέ ἄλλα ἔπαιξαν καί τὸ «Κουδούνι γιά τή γάτα». Ὁ Γιαννακῆς σ’ αὐτὸ ἔκαμε, πὼς εἶναι ὁ Σουβλερομύτης ποντικός.

* *
*

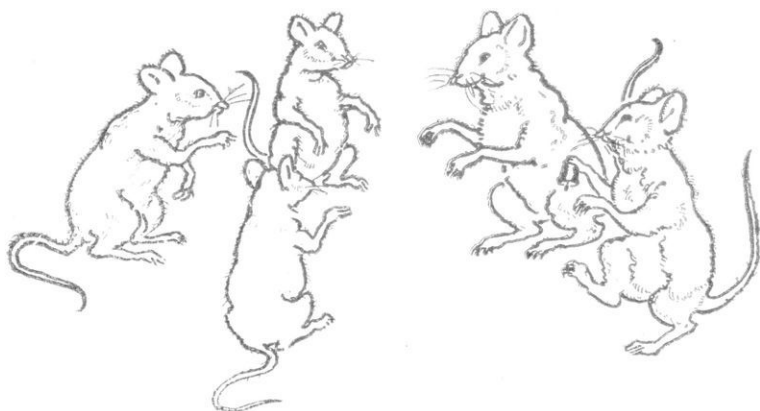
Σὲ μιὰ ἀποθήκη εἶναι μερικά ποντικάκια καί μιλοῦν.

Πρῶτο ποντικάκι. Πὼς φοβᾶμαι τή γάτα! Ὅλο κρύβομαι, γιά νά μὴ μέ βρῇ πουθενά.

Δεύτερο ποντικάκι. Καί ἐγὼ τὴ φοβᾶμαι! Πάντοτε ψάχνει γιά νά μᾶς βρῇ.

Τρίτο ποντικάκι. “Αν ἤμπορούσαμε νά τὴν ἀκούαμε, ὅταν ἔρχεται, θὰ ἐτρέχαμε νά κρυφθοῦμε.

Μεγάλος ποντικός. Ἡ γάτα ἔχει πό-

δια μαλακά. Γι' αυτό δὲν τὴν ἀκούομε, ὅταν ἔρχεται.

Σουβλερομύτης. Εἴρετε; "Ἐχω μιὰ ἰδέα. Νὰ κρεμάσωμε στὸ λαιμὸ τῆς γάτας ἓνα κουδούνι. Καθὼς θὰ περπατῇ, τὸ κουδούνι θὰ κτυπᾷ καὶ ἔτσι θὰ ξέρωμε πὼς ἔρχεται. Καὶ τότε, πρὶν μᾶς ἰδῇ, θὰ χανώμαστε στὶς τρῦπες μας.

"Ὅλα τὰ ποντίκια. Καλὴ ἰδέα! "Ἐτσι θὰ γλυτώσωμε.

Μεγάλος ποντικός. Καὶ ποῦ θὰ εὔρωμε κουδούνι;

Σουβλερομύτης. Ἐγὼ θὰ σᾶς εὔρω. "Ἐνα παιδί ἄφησε ἓνα κουδούνι στὰ σκαλιὰ

τῆς ἀποθήκης. (Φεύγει καὶ ξαναγυρίζει μ' ἓνα κουδούνι). Νάτο τὸ κουδούνι!

Γέρος ποντικός. Ἐσύ, πού μ' ἄς ἔδωκες μιὰ τόσο καλὴ συμβουλή, ἐσύ νὰ κρεμάσης τὸ κουδουνάκι στὸ λαιμὸ τῆς γάτας.

Σουβλερομύτης. Θὰ τὸ ἐκρεμοῦσα, μὰ δὲν ἔχω καιρό. Ἐχω νὰ πάω νὰ βρῶ φαγητὸ γιὰ τὰ παιδιὰ μου. (Φεύγει μὲ τρόπο).

Μεγάλος ποντικός. Καὶ ἐγὼ θὰ πάω στὸ παντοπωλεῖο, νὰ ψωνίσω γιὰ τὸ σπίτι. (Φεύγει).

Πρῶτο ποντικάκι. Ἐγὼ εἶμαι πολὺ μικρό. Δὲν φθάνω νὰ κρεμάσω τὸ κουδούνι στὸ λαιμὸ τῆς γάτας. (Φεύγει).

Τρίτο ποντικάκι. Δὲν λέγετε καλύτερα, πὼς φοβᾶσθε τὴ γάτα! Ἐγὼ θὰ τὸ ἐκρεμοῦσα, μὰ δὲν φαίνεται πουθενὰ ἡ γάτα.

Ἐξαφνα ἀπὸ μακριὰ ἀκούεται ἓνα «νιάου». Ὅσα ποντίκια ἔχουν μείνει, παίρνουν δρόμο.

Ἔρχεται ἡ γιαγιά.

Ἐπλησίαζαν τὰ Χριστούγεννα.

Ἐνα ἀπομεσήμερο μὲ λιακάδα, ὁ Γιγν-
νάκης μὲ τὴ Φρόσω ἦσαν στὴν αὐλὴ καὶ
ἐπροσπαθοῦσαν νὰ χρωματίσουν τὸ σπιτάκι
τοῦ Τόπ.

Ἐξαφνα ἓνα αὐτοκίνητο ἐσταμάτησε στὴ
θύρα.

Ἦτο φορτωμένο μὲ δέματα, μὲ καλάθια
καὶ μ' ἓνα μπουῶλο.

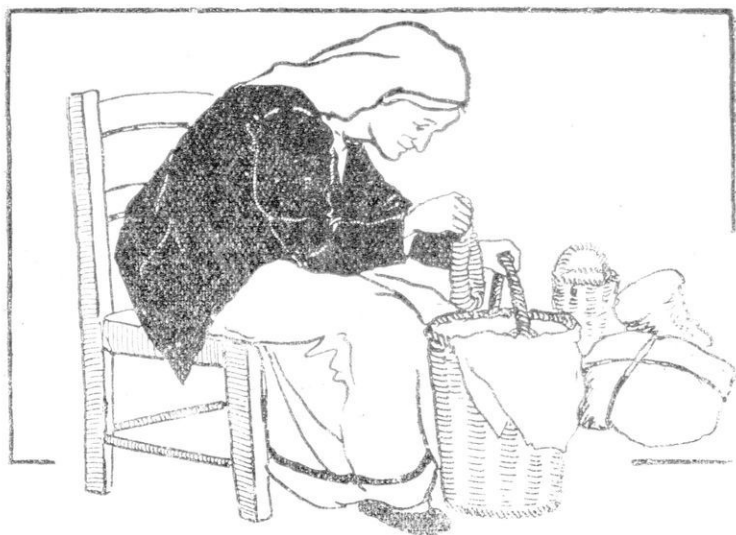
— Ἡ γιαγιά, ἡ γιαγιά! ἐφώναζαν τὰ
παιδιὰ καὶ ἔτρεξαν στὴ θύρα.

Ἐπέσαν στὴν ἀγκαλιὰ τῆς γιαγιᾶς καὶ
ἐκείνη τὰ ἐφιλοῦσε δακρυσμένη.

— Καλῶς τὴ μητέρα μου! ἐφώναξε καὶ
ἡ μαμά, ποὺ ἦλθε στὴ θύρα τρεχάτη. Κα-
λῶς ὄρισες, Λάμπρο μου!

Τὰ παιδιὰ ἐξαφνίσθηκαν. Ἀπὸ τὴ χαρά
των δὲν εἶχαν προσέξει, πῶς μέσα στὸ αὐ-
τοκίνητο ἦτο καὶ ὁ Λάμπρος.

Ὁ Λάμπρος ἦτο τὸ ἐξαδελφάκι των, ποὺ

μαζί του έπαιζαν κάθε καλοκαίρι, όταν έπή-
γαιναν στο χωριό. Μιά πού θά έκλειε και
τò σχολείο τοῦ χωριοῦ, ἡ γιαγιά εἶπε νά
τὸν πάρη μαζί της στis γιορτές, γιὰ νά ἰδῇ
καὶ ἄλλα μέρη, πού δὲν τὰ ἤξερε.

Σὲ λίγο ἡ τραπέζαρια ἐγέμισε ἀπὸ ἓνα
σωρὸ πράγματα. Πωπώ! τί ἔφερε ἡ γιαγιά!
Ὅμορφα σκεπάσματα ὕφαντά γιὰ τὸ Γιαν-
νάκη καὶ γιὰ τὴ Φρόσω. Ἀρμαθιές ἀπὸ
ξερά σῦκα, μουσταλευριές, μουστοκούλουρά,
κάστανι, καρύδια, ἀμύγδαλα. Ἀκόμη καὶ
φωμι ζυμωμένο ἀπὸ τὰ χέρια της.

Νά και ένα κουτί μέλι. Ἡ Φρόσω τὸ ἄρπαξε στὰ χέρια της μὲ γέλια καὶ ἐφώναξε.

— Μαμά, τὸ μέλι γιὰ τὰ γλυκά....
Πάρετε μέλι, θυμαρίσιο μελι.

Τὸ βράδυ ἐκάθισαν ὅλοι γύρω στὸ τζάκι.
Πόσα εἶχαν νὰ εἰποῦν ὅλοι των, γιὰ τὸ
χωριό, γιὰ τὸν παπποῦ, γιὰ τὰ σχολεῖα!

Ἡ καλὴ γιαγιά.

Τί καλὴ ἡ γιαγιά μου, ἀλήθεια.
Ξέρει τόσα παραμύδια
ἡ καλὴ γιαγιά.

Χθὲς τὸ βράδυ μοῦ εἶπε πάλι
δίπλα στὸ μικρὸ μαγκάλι
γιὰ τὰ δυὸ τραγιά.

Ἐγὼ σκάλιζα τὴ στάχτη
κι αὐτὴ δὸς του μὲ τ' ἀδράχτι
ἐκλωθε μαλλί.

Καὶ τὰ κάστανά μας τρίζαν
 μὲς στὴ στάχτη καὶ μυρίζαν.
 Μ' ἄρεσαν πολὺ.

Κόκκινη κλωστή δεμένη,
 στὴν ἀνέμη τυλιγμένη...
 Νύσταξε ἡ γιαγιά.

Κοιμηθήκαμε καὶ οἱ δύο μας
 καὶ εἶδαμε καὶ στ' ὄνειρό μας
 καὶ τὰ δύο τραγιά.

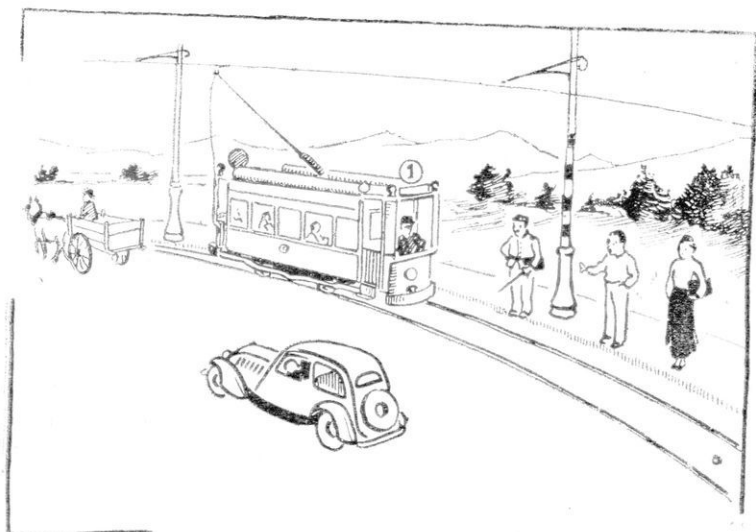
Ταξιδάκι μὲ τὸ τράμ.

1.

Απὸ χθὲς τὰ παιδιά ἔμειναν στὸ σπίτι,
 γιατί τὸ σχολεῖο εἶχε κλείσει. Σὲ δύο ἡμέρες
 θὰ ἦσαν Χριστούγεννα.

Τὸ πρωὶ ἡ κυρὰ Χρυσώ εἶπε:

— Νὰ ἐτοιμασθῆτε, παιδιά, γιατί σὲ λίγο
 θὰ πᾶμε στὴν πόλη, νὰ φωνίσουμε. Ἔτσι θὰ
 ἰδῇ καὶ ὁ Λάμπρος τὴν πόλη, ποὺ δὲν τὴν
 ξέρει.

Ένα άμάξι ήλθε και έπηρε από τὸ σπίτι τῆ
γιαγιά, τὴν κυρά Χρυσώ και τὰ τρία παιδιά.

Τοὺς έπῆγε ὡς έξω, εκεί πὺ εἶναι ἡ στάση
τοῦ τράμ. Τὴν ἴδια στιγμή έφθανε και τὸ τράμ.
ἀπὸ τὴν πόλη.

Ὁ Λάμπρος ήξερε ἀπὸ αὐτοκίνητα και ἀπὸ
άμάξια. γιατί τέτοια ήσαν και στὸ χωριό του.

Μὰ τράμ πρώτη φορά έβλεπε τώρα. Και
γι' αὐτὸ μὲ περιέργεια έκοίταζε τὸ βαγόνι, πὺ
έτρεχε έπάνω σὲ σιδηρένιες γραμμές, ὅπως ὁ
σιδηρόδρομος. και εἶχε και στὴ στέγη του ἕνα

σιδηρένιο ραβδί, πού ἔφθανε ψηλά ὡς σ' ἓνα χονδρὸ σύρμα.

— Νά! εἶπε ἡ μαμά. Ἀπὸ ἐκεῖνο τὸ σύρμα παίρνει τὸ τράμ μιὰ δύναμη καὶ μπορεῖ νὰ τρέχει ἐπάνω στὶς γραμμές. Κοιτάξετε σπῖθες, πού βγάζει ἀπὸ τὶς ρόδες του.

Τὸ τράμ τώρα ἐσταμάτησε καὶ ὅσοι ἦσαν μέσα, κατέβηκαν. Ἡ κυρὰ Χρυσὴ μὲ τὴ γιαγιά καὶ μὲ τὰ παιδιὰ ἀνέβηκαν τότε καὶ ἐκάθισαν σὲ δυὸ σειρὲς καθίσματα. Ἀνέβηκε μαζί των καὶ ἄλλος κόσμος.

— Ντίγκ! ντίγκ! ἔκαμε σὲ λίγο ἓνα κουδούνι, σὰν νὰ ἔλεγε «Ἐμπρός», καὶ τὸ τράμ ἐξεκίνησε πάλι καὶ ἐγύριζε πίσω γιὰ τὴν πόλη.

Ὁ Λάμπρος κάποια στιγμή ἔκαμε νὰ σηκωθῇ, μὰ νάτον πάλι, ἔπεσε ἐπάνω στὸ κάθισμα. Τὰ παιδιὰ ἐγέλασαν, γιὰτὶ καὶ αὐτὰ πολλὲς φορές τὸ εἶχαν πάθει αὐτό.

2.

Τὸ τράμ ἔτρεχε γρήγορα, πρὶν γρήγορα καὶ ἀπὸ τὸ ἀμάξι.

Τὰ παιδιὰ ἔδλεπαν δεξιὰ καὶ ἀριστερὰ μέσα

ἀπὸ τὰ μεγάλα τζάμια τοῦ τράμ καὶ τοὺς ἐφαίνετο, πὼς τὰ δένδρα καὶ τὰ σπίτια ἔτρεχαν, ἔτρεχαν ἀνάποδα.

Νά καὶ ἓνα κάρρο, γεμᾶτο κοφίνια μὲ πορτοκάλια καὶ λεμόνια. Οἱ ρόδες τοῦ ἐκυλοῦσαν γοργὰ ἐπάνω στὸν καλοστρωμένο δρόμο, πλάϊ στὶς γραμμὲς τοῦ τράμ. Μὰ σὲ λίγο τὰ παιδιὰ τὸ ἔχασαν καὶ αὐτὸ πίσω των.

Μόνο ταῦτοκίνητα ἤμποροῦσαν νὰ τρέχουν γρηγορώτερα ἀπὸ τὸ τράμ, κάποια μεγάλα αὐτοκίνητα γυαλιστερά.

Μέσα στὸ τράμ, ἓνας ἄνθρωπος μὲ πηλήκιο, ντυμένος μὲ ροῦχα χακὶ καὶ μ' ἓνα πέτσινο σάκκο κρεμασμένο ἀπὸ τὸν ὦμο τοῦ, ἐπερνοῦσε καὶ ἔκοβε γιὰ τὸν κάθε ἐπιβάτη καὶ ἓνα χαρτάκι.

— Τὰ εἰσιτήριά σας! ἐψιθύριζε.

Ἡ κυρὰ Χρυσῶ ἐπλήρωσε καὶ ἐπῆρε πέντε τέτοια χαρτάκια.

Σὲ μιὰ στάση ἀνέβηκαν στὸ τράμ καὶ ἓνας γέρος μὲ μιὰ κυρία. Πουθενὰ δὲν ἦτο κάθισμα γιὰ νὰ καθίσουν. Ἀμέσως τὰ παιδιὰ ἐσηκώθηκαν καὶ ἔδωκαν τὴ δική των θέση καὶ αὐτὰ.

ἔμαζεύθησαν κοντὰ στὴ μητέρα καὶ στὴ γιαγιά των.

Σὲ εἴκοσι λεπτά τῆς ὥρας τὸ τράμ ἔμπαινε πιά στὴν πόλη. Λίγο πρὶν ἀπὸ τὴν τελευταία στάση, ἡ κυρὰ Χρυσὴ εἶπε:

— Θὰ κατεβοῦμε ἐδῶ. Προσέχετε ὅμως, πρῶτα νὰ σταματήσῃ τὸ τράμ. Θὰ κατεβῶ πρώτη ἐγὼ καὶ θὰ σᾶς βοηθήσω νὰ κατεβῆτε ὅλοι σας πιὸ γρήγορα.

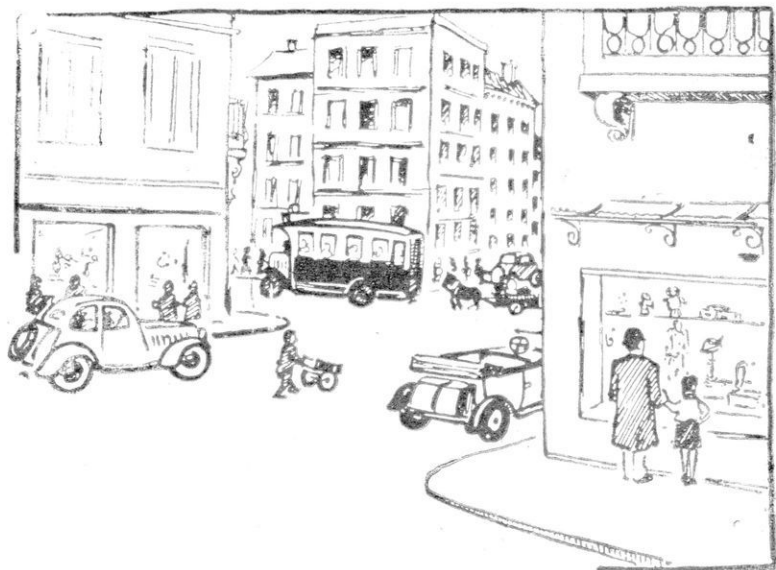
Κατέβηκαν.

— Ντίγκ, ντίγκ! ἀκούσθηκε πάλι τὸ κουδούνι καὶ τὰ παιδιά ἀπὸ τὸ πεζοδρόμιο ἐκοίταζαν περίεργα τὸ τράμ, καθὼς ἔφευγε γιὰ τὴν τελευταία του στάση.

Μέσα στὸ δόρυβο τῆς πόλης.

Η μητέρα, ἡ γιαγιά καὶ τὰ παιδιά ἐπρόχώρησαν στὸ πεζοδρόμιο τοῦ μεγάλου δρόμου. Ἕνα πλατὺ πεζοδρόμιο, στολισμένο στὴν ἄκρη του μὲ δενδράκια.

Ὁ Λάμπρος ἔβλεπε τὰ σπίτια τὰ ψηλά, πιὸ ψηλά καὶ ἀπὸ τὸ κωδωνοστάσιο τῆς ἐκκλη-

σίας των, με πολλά και μεγάλα παράθυρα. "Εβλεπε ταυτοκίνητα να ανεβοκατεβαίνουν στη σειρά, άλλα μεγάλα και άλλα μικρά.

Ἐμπήκαν ὕστερα σ' ἓνα πιό στενὸ δρόμο. Κόσμος πολὺς ἦτο ἐκεῖ καὶ ἐψώνιζε γιὰ τίς γιορτές. Τί θόρυβος ἦτο ἐκεῖνος; Τί φωνές καὶ τί κίνηση; Ὁ Λάμπρος ἐσάστισε. Ἐκρατοῦσε σφιχτὰ τὸ χέρι τῆς θείας του, γιὰ νὰ μὴ χαθῇ, καὶ ὅλο ἐζάρωνε κοντὰ της, νὰ μὴ τὸν πατήσουν. Ἐζαλίσθηκε νὰ ἐλέπη τὰ καταστήματα μὲ τίς ὡραῖες διτρίνες, στολισμένες μ' ἓνα σωρὸ

πράγματα, πού πρώτη φορά τὰ ἔβλεπε στή ζωή του.

Σε μιὰ βιτρίνα τὰ παιδιά εἶδαν πολλὰ παιγνίδια καὶ ἑσταμάτησαν. Κοῦκλες, σκυλάκια, τόπια, καροτσάκια, αὐτοκίνητα, ἀεροπλάνα, στρατιωτάκια, σάλπιγγες. Νά καὶ ἓνας σιδηρόδρομος ἐπάνω σὲ σιδηρένιες γραμμές.

— Ποιὸς εἶν' αὐτὸς ὁ γέρος μὲ τὰ κόκκινα, πού ἔχει στή ράχη του ἓνα καλᾶθι μὲ παιγνίδια; ἐρώτησε ὁ Λάμπρος περίεργα.

— Αὐτὸς εἶναι ὁ Ἅγιος Βασίλης, εἶπε ἡ κυρά Χρυσώ.

Νά καὶ ἓνα κατάστημα γεμάτο ρολόγια. Ρολόγια τῆς τσέπης καὶ τοῦ τοίχου, μεγάλα καὶ μικρά. Σ' ἓνα ἄλλο, πλάϊ, πολλοὺν παπούτσια καὶ φορέματα.

Ἐμπήκαν ὅλοι μέσα. Ἡ μητέρα ἀγόρασε παπούτσια γιὰ τὰ παιδιά καὶ ἡ γιὰ γιὰ πλεκτές μάλλινες φορεσιές. ὦ! εἶναι γεμάτα χαρὰ τὰ παιδιά, γιατί τὰ Χριστούγεννα θὰ φορέσουν καινούργια ροῦχα καὶ παπούτσια.

Τὸ κόκκινο μπαλόνι.

1.

Καθὼς ἔβγαιναν ἀπὸ τὸ κατάστημα, εἶδαν ἓνα παιδί νὰ πωλῇ μπαλόνια μὲ λογίων λογίων χρώματα. Ἐκρατοῦσε τὶς κλωστές τῶν τυλιγμένες στῇ φούχτα του καὶ αὐτὰ ἐκουνοῦσαν ἐδῶ καὶ ἐκεῖ, σὰν νὰ ἤθελαν νὰ φύγουν καὶ νὰ ἀνεβοῦν ψηλά.

— Πόσο οἱ φοῦσκες; ἐρώτησε ἡ κυρά Χρυσώ.

— Πέντε δραχμὲς ἢ μία! εἶπε ὁ μικρὸς καὶ ἔφερε κοντὰ τὶς χρωματιστὲς φοῦσκες. Εἶναι φθηνές, κυρά μου. Παρακάτω θὰ τὶς βρῆτε πιὸ ἀκριβές.

— Ἄν μοῦ τὶς δώσης ἀπὸ τέσσερες δραχμὲς, εἶπε πάλι ἡ κυρά Χρυσώ, θὰ πάρω τρεῖς.

— Πάρετέ τις, γιὰ νὰ εὐχαριστηθοῦν καὶ τὰ παιδιά, εἶπε ὁ μικρὸς καὶ ἐξεχώρισε τρεῖς κόκκινες φοῦσκες.

Τὰ παιδιά εἶχαν τρελλαθῇ ἀπὸ τὴ χαρά των. Τώρα ἐπερπατοῦσαν καὶ δὲν ἐκοίταζαν

πιά τίποτε άλλο από τὰ μπαλόνια των. Γι' αὐτὸ πολλές φορές ἐσκόνταψαν ἐπάνω στοὺς διαδότες.

— Μὰ προσέχετε, ἔ-
λεγε ἡ κυρά Χρυσώ.
Καὶ ἔχετε καὶ τὸ νοῦ
σας νὰ μὴ σᾶς φύγη
ἡ κλωστή ἀπὸ τὸ χέρι
σας, γιατί τὸ μπαλόνι
μπορεῖ νὰ φύγη καὶ νὰ
μὴν τὸ ξαναδῆτε.

Ὁ Γιαννάκης σὰν νὰ
μὴν τὸ ἐπίστευσε καὶ
πολύ, πὼς τὸ μπαλόνι
ἤμποροῦσε νὰ φύγη τόσο
γρήγορα.

— Ἔτσι νὰ κάμω, ἔ-
λεγε ἀπὸ μέσα του, θὰ
τὸ πιάσω πάλι καὶ θὰ τὸ ἔχω μέσ στα χέ-
ρια μου.

Καὶ ἐδοκίμασε νὰ ξετυλίξῃ ἀπὸ τὸ δάκτυλό
του τὴν κλωστή. Ἔ, αὐτὸ ἦτο ὄλο. Τὸ
μπαλόνι ἀμέσως ἐξέφυγε ἀπὸ τὸ χέρι του
καὶ ἐπῆρε δρόμο γιὰ τὰ ἐπάνω.

— Τὴν ἔπαθα! εἶπε ἀπὸ μέσα τοῦ ὁ Γιαννάκης. Καὶ ἔκαμε νὰ πηδῇ, ν' ἀρπάξῃ τὴν κλωστή. Μὰ ποῦ; Ἡ φούσκα εἶχε φθάσει κιόλας ψηλά, ἐπέρασε ἐπάνω ἀπὸ μιὰ στέγη καὶ ἐχάθηκε.

2.

Ἡ κυρὰ Χρυσῶ μὲ τὴν γιαγιά καὶ τὰ παιδιὰ ἐμπῆκαν ὕστερα σ' ἓνα ζαχαροπλαστεῖο.

Μὰ οὔτε ἡ σοκολάτα οὔτε οἱ καραμέλες ἐπαρηγόρησαν τὸ Γιαννάκη. Καὶ ἂν δὲν ἦσαν τόσοι ἄνθρωποι γύρω τοῦ, θὰ ἄφηνε νὰ τρέξουν τὰ δάκρυά τοῦ.

Ἀμίλητος τώρα καὶ πικραμένος ἐγύριζε μὲ τοὺς ἄλλους, γιὰ νὰ πάρουν πάλι τὸ τράμ. Καὶ κάθε τόσο ἐδάγκανε τὰ χεῖλη τοῦ καὶ ἀνεστέναζε κρυφά. Μὰ δὲν ἦτο καὶ λίγο, στὰ καλὰ καθούμενα νὰ χάσῃ τὸ μπαλόνι τοῦ μέσα ἀπὸ τὰ χέρια τοῦ. γιὰ μιὰ ἀνοησία τοῦ.

Ὅταν ἔφθασαν στὸ σπίτι. ἡ μητέρα τοῦ τοῦ εἶπε :

— Ἐλα τώρα, Γιαννάκη, μὴν κάμνης

καὶ ἔτσι. "Ο,τι ἔγινε ἔγινε. Δὲν μπορῶ νὰ σέ βλέπω πικραμένο. Μπα, σέ καλό σου!

"Ε, αὐτὸ ἦτο.

Στὰ λόγια τῆς μητέρας του ὁ Γιαννάκης ἐξέσπασε σ' ἓνα δυνατὸ κλάμα. Μὰ τὸν ὠφέλησε πολὺ αὐτό. Τοῦ ἐφάνηκε, πὼς ἀλάφρωσε λιγάκι ἡ καρδιά του, πὺ εἶχε φουσκώσει.

Ὁ Λάμπρος τότε τὸν ἐπλησίασε καὶ τοῦ εἶπε :

— "Ακουσε, Γιαννάκη. "Αν θέλῃς, πάρε τὸ δικό μου μπαλόνι. Δὲν μὲ μέλει ἐμένα. Μόνο ἐσένα δὲν θέλω νὰ βλέπω λυπημένο.

Δὲν ἐπρόφθασε νὰ εἰπῇ «εὐχαριστῶ» ὁ Γιαννάκης καὶ ἔτρεξε κοντὰ ἡ Φρόσω.

— "Οχι, εἶπε. Κράτησε ἐσὺ τὸ μπαλόνι σου, Λάμπρο. Ἐγὼ μὲ τὸν ἀδελφό μου μποροῦμε νὰ ἔχωμε τὸ ἴδιο μπαλόνι. Δὲν εἶναι ἔτσι;

Καὶ ἐτύλιξε τὴν κλωστή τοῦ μπαλονιοῦ τῆς στὸ δάκτυλο τοῦ Γιαννάκη.

Ὁ Γιαννάκης τώρα ἦτο πολὺ εὐχαριστημένος.

Παραμονή Χριστουγέννων.

1.

Όλες οί έτοιμασίες για τή γιορτή τών Χριστουγέννων είχαν τελειώσει. Ή μητέρα είχε έτοιμάσει τά μελομακάρονα και τó χριστόψωμο και όταν τά έφεραν από τó φούρνο, έμοσχοβόλησε όλο τó σπίτι.

Τó βράδυ τó τζάκι έλαμποκιπούσε και όλη ή οίκογένεια, εύτυχισμένη, είχε τριγυρίσει πάλι τή λαμπερή φωτιά.

Τά παιδιά όλο και έμιλούσαν μέ τή γιαγιά και τής έλεγαν άτελείωτα πράγματα. Μιά στιγμή ή Φρόσω έφώναξε :

— Παιδιά, νά σάς είπω ένα όνειρο, πού είδα χθές τó βράδυ. Είδα, λέγει, πώς είχα και έτρωγα μία κουλούρα μεγάλη τόση, σάν τó σπίτι. Έξαφνα ήλθε, λέγει, κοντά μου ό Γιαννάκης και ήθελε νά μου τήν πάρη. Τρέχω λοιπόν και έγώ και χώνομαι μέ τήν κουλούρα μου μέσα στό μπαούλο τής γιαγιάς.

— Σάν νά μάς τά παραλέγης. Φρόσω!

εἶπε ὁ Γιαννάκης καὶ ἔβαλε τὰ γέλια. Πῶς ἐχώρεσες μὲ τόση κουλούρα μὲς στὸ μπαούλο;

— Ἐχώρεσα, καημένε. Ἀφοῦ, σοῦ λέγω, τὸ εἶδα στὸ ὄνειρό μου...

— Δὲν εἶναι ἀλήθεια! εἶπε ὁ Γιαννάκης. Ἡ μισὴ κουλούρα σου ἔμεινε ἀπ' ἔξω καὶ ἦλθα ἐγὼ καὶ σοῦ τὴν ἔφαγα.

— Ἄ!... Γιὰ τί νὰ μοῦ τὴν φάγης, κακέ; Πταίω τώρα καὶ ἐγὼ νὰ σοῦ πάρω αὔριο τὸ μισό σου χριστόψωμο:

Ὁ Λάμπρος ἄκουε καὶ ὅλο ἐγελοῦσε. Εἶχε καθίσει πολὺ κοντὰ στὴ φωτιά καὶ ἡ δουλειὰ του ἦτο νὰ ψήνη κάστανα. Ὑστερα τὰ ἔβγαζε, τα ἐκαθάριζε καὶ τὰ ἐμοίραζε σ' ὅλους, μυρωδάτα καὶ ζεστά.

— Ἐλα, γιαγιά! εἶπε ὁ πατέρας μιὰ στιγμὴ. Πές μας ἀπόψε κάτι, ὅ,τι θέλεις ἐσύ, ὥσπου νὰ πᾶμε νὰ πλαγιαῖσωμε. Θὰ ξυπνήσωμε νύκτα γιὰ τὴν ἐκκλησία.

— Θὰ σᾶς εἰπῶ, εἶπε ἡ γιαγιά. Θὰ σᾶς εἰπῶ κάτι γιὰ τὸ Χριστούλη μας. Μὰ νὰ φάγω πρῶτα τὸ κάστανό μου, γιατί, δὲν μπορῶ νὰ μασήσω καὶ καλὰ.

2.

Ύστερα από λίγο, ἡ γιαγιά ἄρχισε νὰ λέγη:

— Ἦτο μιά νύκτα σάν ἀπόψε καὶ ἔκαμνε κρύο πολύ. Μέσα σ' ἓνα σκοτεινὸ στάβλο ἐμπῆκαν νὰ ξεκουρασθοῦν ἀπὸ τὸ δρόμο καὶ νὰ προφυλαχθοῦν ἀπὸ τὴν παγωνιά ἡ Παναγία μαζί με τὸν ἄνδρα της, τὸν Ἰωσήφ.

Ἀργὰ τὴ νύκτα, μέσα ἐκεῖ ἐγεννήθηκε ὁ Χριστούλης. Ἡ Παναγία τὸν ἐκρατοῦσε στὴν ἀγκαλιά της, γιὰ νὰ τὸν ζεστάνη.

Ύστερα τοῦ ἔκαμε κούνια μιὰ φάτνη ζώου

καὶ γιὰ στρωματάκι τοῦ ἔβαλε μέσα λίγο σανό.

Τότε ἦλθαν σιμὰ στὸ Χριστούλη ὅλα τὰ ζῶα τοῦ στάβλου καὶ ἔσκυψαν, γιὰ νὰ τὸν ζεστάνουν μὲ τὴν ἀναπνοή των. Ἀποπάνω του πάλι ἐπετοῦσαν κάποια περιστέρια καὶ ἔμαζοῦσαν τὰ ἄσπρα πούπουλά των.

Ἐνα σκαθαράκι, μὲ πολὺ κόπο καὶ σιγὰ σιγὰ, ἐκουβάλησε καὶ αὐτὸ ἓνα μικρούτσικο φύλλο καὶ ἦλθε καὶ τὸ ἀκούμβησε προσεκτικὰ ἐπάνω στὸ παιδάκι. Ἐκείνη τῇ στιγμῇ, ἀπὸ μιὰ χαραμάδα ἐμπῆκε στὸ στάβλο τὸ φῶς τοῦ φεγγαριοῦ καὶ ἔπεσε ἴσια ἴσια ἐπάνω στὸ μικρούλικο μαμούδι μὲ τὸ φυλλαράκι. Ὁ Χριστούλης τὸ εἶδε. Ἐσήκωσε τότε τὸ χεράκι του καὶ ἄγγιξε ἀπαλὰ ἀπαλὰ τὸ σκαθαράκι.

Ἐξαφνα τὸ μικρὸ ἐκεῖνο ζωντανὸ ἐπῆρε ἓνα ὁμορφο φῶς. Λές καὶ εἶχε ἀνάψει ὁ Χριστούλης μιὰ μικρὴ λαμπίτσα. Ἀπὸ τότε τὸ καλὸ μαμούδι δὲν ἔχασε αὐτὸ τὸ φῶς του. Λάμπει στὸ δρόμο του καὶ γι' αὐτὸ τὸ λέγουν λαμπυρίδα.

— Ἀ, τὴν ξέρω τὴ λαμπυρίδα, ἐφώναξε ἡ Φρόσω. Τὴν εἶδαμε στὸ χωριὸ τὸ καλοκαίρι.

Θυμᾶσαι, Γιαννάκη; Θυμᾶσαι κάποια μαμούδια, πού τὸ βράδυ ἔλαμπαν ὁμορφα μέσα στὰ χορτάρια; Ἐκεῖνα εἶναι. Ἄ, ξέρεις, δὲν πρέπει πιά νὰ τὰ πειράζουμε καθόλου, ἀφοῦ καὶ ὁ Χριστοῦλης τὰ ἀγάπησε τόσο.

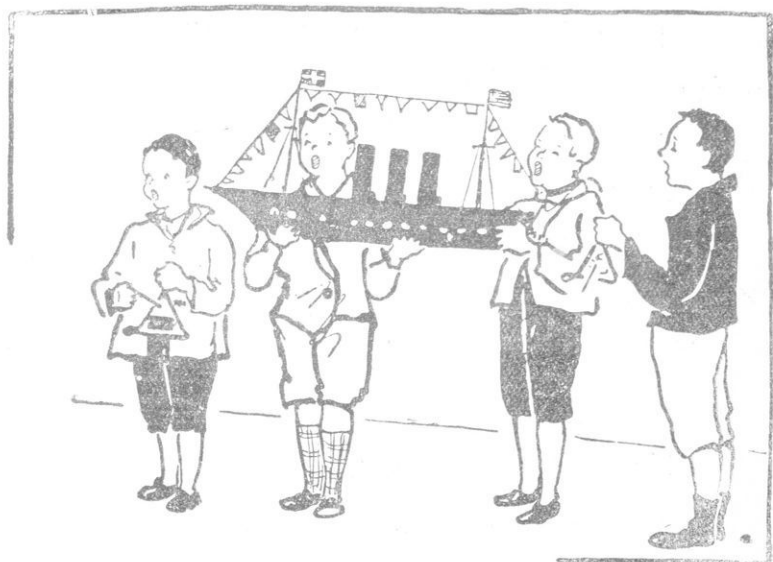
3.

Δὲν ἐπρόφθασε νὰ τελειώσῃ τὴν ὁμιλία της ἡ Φρόσω καὶ ἀκούσθηκαν φωνές στὴν ἐξώθυρα.

— Νὰ τὰ ποῦμε; Νὰ τὰ ποῦμε;

Τὰ παιδιά ἀφήνουν τὸ τζάκι καὶ τρέχουν γρήγορα νὰ ἀνοίξουν τὴ θύρα. Ὁ Τὸπ ἐγαύγιζε δυνατά, μὰ τὸν ἐφώναζε πίσω ὁ πατέρας. Καὶ ὁ Τὸπ ἦλθε πάλι καὶ ἐξάπλωσε κοντὰ στὴ φωτιά, μурμουρίζοντας μὲ παράπονο, πού δὲν τὸν ἄφησαν νὰ κάμῃ τὴ δουλειά του.

Τέσσερα πτωχόπαιδα ἐμπῆκαν σὲ λίγο στὴν τραπέζαρία. Ἐκρῶναν καὶ εἶχαν χωμένα ταῦτιά των στὸ σακκάκι των. Τὰ δύο ἐκρατοῦσαν τρίγωνα καὶ τ' ἄλλα δύο ἓνα μεγάλο καράβι ὁλόφωτο, ἀπὸ χρωματιστά

χαρτιά. Μόλις έμπήκαν, ή τραπεζαρία έγέμισε μ' ένα παράξενο φως.

— Μπα; Καί σύ, Πᾶνο, μαζί μέ τὰ παιδιά; έφώναξε έξαφνα ό Γιαννάκης. Καί δέν σε έστοχασθήκαμε τόσην ώρα.

Κανείς δέν τόν είχε ιδεί τόν Πᾶνο ως τώρα, γιατί τò καράβι μέ τόν όγκο του τόν έκρυβε.

— 'Εβγήκα, έσκυψε καί* είπε σιγά στό Γιαννάκη ό Πᾶνος, έβγήκα για νά βοηθήσω καί έγώ τὰ παιδιά. Είμαι πολύ πτωχά, ξέρεις. 'Εγώ τούς έκαμα καί τò καράβι, πού βλέπεις.

— Εὔγε σου, Πᾶνο, εἶπε ὁ Γιαννάκης καὶ τοῦ ἐσφίξε τὸ χέρι.

— Δεν σοῦ εἶπα, Γιαννάκη, πὼς θὰ ἀλλάξω πιά;

Ὅλα παιδιὰ τώρα, μαζί καὶ ὁ Γιαννάκης καὶ ὁ Λάμπρος καὶ ἡ Φρόσω, ἔλεγαν μὲ δυνατὴ φωνή:

Καλὴν ἐσπέραν, ἄρχοντες,
 ἂν εἶναι ὁρισμός σας,
 Χριστοῦ τῇ θεία γέννηση
 νὰ πῶ στ' ἄρχοντικό σας.

Ἡ μητέρα ἔδωκε στὰ ξένα παιδιὰ γλυκὰ καὶ πορτοκάλια καὶ ἔρριξε καὶ στὸν κουμπαραῖ των ἄρκετὲς δραχμές.

— Καὶ τοῦ χρόνου, εἶπαν τὰ παιδιὰ καὶ ἔφυγαν εὐχαριστημένα.

Ὁ Λάμπρος ἐνθουσιάσθηκε. Καὶ ὅταν ἦλθαν πάλι ὅλοι κοντὰ στὸ τζάκι, ἄρχισε νὰ τραγουδῇ καὶ αὐτὸς τὰ «Χριστούγεννα», ἓνα τραγούδι, πού τὸ ἔλεγαν στὸ σχολεῖο του.

Χριστούγεννα.

Στὴ γωνιά μας κόκκινο
τ' ἀναμμένο τζάκι.
Τοῦφες χιόνι πέφτουνε
στὸ παραδυράκι.

Ὅλο ἀπόψε ξάγρυπνο
μένει τὸ χωριό
καὶ κτυπᾷ Χριστούγεννα
τὸ καμπαναριό.

Ἔλα, ἐσύ, πού Ἀρχάγγελοι
σ' ἀνυμνοῦνε ἀπόψε.
Πάρε ἀπὸ τὴν πίττα μας,
πού εὐωδιᾷ, καὶ κόψε.

Ἔλα κι ἡ γωνίτσα μας
καρτερεῖ νालδῆς.
Σοῦ ἔστρωσα, Χριστούλη μου,
γιὰ νὰ ζεσταθῆς.

Πέφτει χιόνι.

Ανήμερα Πρωτοχρονιά άρχισε νά πέφτη ένα φιλό χιόνι. Τόσο φιλό, πού δέν είχε τή δύναμη νά στρωθῇ. Ἐλειωνε, μόλις ἔπεφτε στό γῶμα.

Ἀπό χθές ὅμως τή νύκτα τὸ χιόνι ἐστρώθηκε γιά καλά. Καί σήμερα τὸ πρῶι οἱ στέγες ὅλων τῶν σπιτιῶν καί οἱ ὁρόμοι ἦσαν κάτασπροι. Τὰ δένδρα, χιονισμένα καί αὐτά, ἔμοιαζαν σάν παραμυθένια.

Τὰ παιδιὰ ἐβγήκαν νά κάμουν ένα περίπατο. Ἀπό μερικά παράθυρα ἔφαγαν δυὸ τρεῖς χιονιές.

Μὰ ὁ χιονοπόλεμος ἦτο γενναῖος στήν πλατεία.

Ἐκεῖ ὁ Βασίλης ὁ Σιδηρόδρομος ἐθαυματοουργοῦσε.

Ἐπαιξε χιονιές καί εἶχε καί τὸ νοῦ του νά φτειάσῃ τὸ χιονάνθρωπο.

Ἦστερα ἀπὸ τὸ μεσημέρι ἦλθε στό σπίτι τοῦ κυρ Ἀλέκου καί ὁ Πᾶνος μὲ τήν ἀδελφή του. Τὰ παιδιὰ ἐμίλησαν γιά τὰ χιόνια καί ἔπαιξαν ένα σωρὸ παιγνίδια. Ὁ Λάμπρος ἔδειξε καί τὸ βιβλίο του μὲ τίς χρωματιστὲς εἰκόνες, πού τοῦ τὸ εἶχε χαρίσει τήν Πρωτοχρονιά ὁ θεῖος του.

— Ἐμένα, εἶπε ὁ Γιαννάκης, ὁ πατέρας μου μοῦ ἔφερε ένα ὥραῖο Λεύκωμα, γιά νά γράφω μέσα ποιήματα καί ὅ,τι ἄλλο μ' ἀρέσει ἀπὸ ἐκεῖνα, πού διαβάζω.

Τὸ χιόνι ὅλο καί ἔπεφτε. Καί τὰ παιδιὰ ἐμαζεύθηκαν στό παράθυρο νά βλέπουν.

— Ποῦ νά ἰδῇτε στό χωριό μας τί χιόνι πέφτει! εἶπε ὁ Λάμπρος. Καμμιά φορά μάλιστα μᾶς φράζει καί τήν ἐξώθυρα καί δέν μποροῦμε οὔτε νά θγοῦμε. Ἀφήσετε πιά, πού κατεδαίνουν καμμιά φορά καί λύκοι.

Ἐξαφνα δυὸ σπουργιτάκια ἐπέταξαν στὸ παράθυρο καὶ ἐκοίταξαν ἀπὸ τὸ τζάμι.

— Πεινοῦν! εἶπε ὁ Πᾶνος. Δὲν εὗρῃκαν, φαίνεται, μὲ τὸ χιόνι τίποτε καὶ ἔρχονται νὰ ζητήσουν ἀπὸ μᾶς.

Ἡ Φρόσω ἔτρεξε καὶ ἔφερε μιὰ φέτα ψωμί. Ὁ Πᾶνος τότε ἀνοίξε τὸ τζάμι σιγά, μὰ τὰ πουλάκια ἐπέταξαν στὰ κάγκελα τῆς αὐλῆς.

Τὰ παιδιὰ ἐκομμάτιασαν τὴ φέτα καὶ ἄφησαν τὰ κομματάκια ἔξω ἀπὸ τὸ παράθυρο. Μόλις ἔκλεισαν τὸ τζάμι, τὰ σπουργίτια ἦλθαν πάλι στὸ παράθυρο καὶ ἐπῆραν ἀπὸ τὸ ψωμάκι νὰ φάγουν.

Χιονοπόλεμος.

Χιονίσε καὶ ἐκάμαμε
μιὰ ἄσπρη στίβα τόση!
Τέτοιο χιόνι πούπουλο,
Θεέ μου, νὰ μὴ λειώση.

Ἐ, μὲ τὸ χιονάνθρωπο,
τραβηχθῇτε πέρα.

Ἀναψεν ὁ πόλεμος,
πάρτε πρώτη σφαῖρα.

Ψηφιοποιήθηκε ἀπὸ τὸ Ἰνστιτούτο Εκπαιδευτικῆς Πολιτικῆς

"Αν βαστοῦν τὰ κότσια σας,
πιάστε μετερίζι.

"Οπου πέση ἡ μπάλα μας,
μύτες κοκκινίζει.

Πῶς ; Γελᾶτε ; Πάρτε τη
πάνω στὸ στομάχι.
Φράπ, καὶ σκάζει ἡ δεύτερη
στοῦ ἀρχηγοῦ τὴ ράχη.

Φράπ, καὶ ἀπ' τὰ κεφάλια των
πέφτουν κάτω οἱ κοῦκοι.
Φράπ, καὶ τοῦ χιονάνθρωπου
σπάζει τὸ τσιμπούκι.

Τὰ παιδιὰ καθαρίζουν τοὺς δρόμους.

Τὸ χιόνι ἔπεφτε ὥς στὴν ἄλλην ἡμέρα τὸ πρωί. Λίγο
πρὶν ἀπὸ τὸ μεσημέρι ἦλθε στὸ σπίτι τοῦ Γιαννάκη ὁ
Πᾶνος.

— "Ακουσε, Γιαννάκη, τοῦ λέγει. "Εμαθες, πῶς ἡ γαι-
τόνισσά μας, ἡ κυρὰ Ἀστέρω, ἔπεσε καὶ ἐκτύπησε ;
"Εἶγαλε, λέγουν, τὸ χέρι της.

— Πῶς ; ἐρώτησε ὁ Γιαννάκης.

Ψηφιοποιήθηκε ἀπὸ τὸ Ἰνστιτούτο Εκπαιδευτικῆς Πολιτικῆς

— Νά. Ἐπῆγε νὰ βγῇ ἀπὸ τὴ θύρα τῆς μ' αὐτὸ τὸ χιόνι καὶ ἐγλίστρησε.

— Τὴν εὐλογημένη! εἶπε ὁ Γιαννάκης καὶ ἐστάθηκε συλλογισμένος. Καὶ τώρα;

— Εἰρείς γιὰ τί ἦλθα; Λέγω νὰ σὲ πάρω, νὰ πᾶμε νὰ συνάξωμε τὰ παιδιὰ τῆς γειτογιᾶς μας καὶ νὰ πιάσωμε νὰ καθαρίσωμε τὸ ἓνα πεζοδρόμιό μας. Τί λέγεις ἐσύ;

— Καλὰ λέγεις, Πᾶνο. Σιάσου νὰ τὸ εἰπῶ στὴ μητέρα μου. Εἴρει κανεὶς τί γίνεται; Μῖπορὲι τὸ ἴδιο νὰ πάθῃ καὶ κανένας ἄλλος. Καὶ αὐτὸς ὁ ἄλλος μπορεῖ νὰ εἶναι

— ὁ Θεὸς νὰ μὴν τὸ δώσῃ—ὁ πατέρας μου, ὁ πατέρας σου. Νὰ πᾶμε γρήγορα νὰ καθαρίσωμε τὸ δρόμο μας.

Ὁ Γιαννάκης ἐπῆρε τὴν ἄδεια τῆς μητέρας του, ἐφόρεσε ἓνα χονδρὸ ρούχο καὶ ἔφυγε μὲ τὸν Πᾶνο

Σὲ μιά ὥρα ὁ δρόμος ἀπὸ τὸ ἓνα πεζοδρόμιο ἦ

καλά καθαρισμένος ἀπὸ τὸ χιόνι. Ἐτρεξαν ἐκεῖ καὶ ἐβοήθησαν πολλὰ παιδιὰ μὲ φτυάρια καὶ μὲ ἀξινάρια

Μὰ τὸ σπουδαῖο ἦτο, πὼς καὶ σ' ἄλλους δρόμους ἄλλα παιδιὰ ἔκαμαν τὸ ἴδιο, μόλις ἔμαθαν ἐκεῖνο, ποὺ ἐγίνετο στὸ δρόμο τοῦ Πάνου καὶ τοῦ Γιαννάκη.

Ὅταν ὁ Γιαννάκης ἐγύρισε στὸ σπίτι, ἦτο κατὰ-κόκκινος.

— Ἐκρύωσες; ἐρώτησε ἡ μαμά του ἀνήσυχη.

— Τί λέγεις, μητέρα; Πιάσε με νὰ ἰδῆς. Ἐγὼ ἄναψα μὲ τὴ δουλειά.

Ἡ γιαγιά ἀνησυχεῖ.

Τὸ βράδυ ὁ κύρ Ἀλέκος ἐδιάβαζε στὴν ἐφημερίδα, πὼς τὸ χιόνι ἦτο πυκνότερο στὰ βορεινὰ μέρη.

Ἡ γιαγιά ἀνησύχησε γιὰ τὸν παπποῦ.

— Πρέπει νὰ γυρίσω τὸ γρηγορώτερο, εἶπε μιὰ στιγμή.

— Τί λέγεις, μητέρα; ἐφώνηξε ἡ κυρὰ Χρυσώ. Μὲ αὐτὸν τὸν καιρὸ θὰ ταξιδεύσης; Μὲ κανένα τρόπο ἐμεῖς δὲν σὲ ἀφήνομε. Καμμιά ἀνάγκη δὲν εἶναι νὰ φύγης, πρὶν ἀπὸ τὰ Φῶτα. Ὁ πατέρας, δόξα νὰ ἔχῃ ὁ Θεός, ἔχει ἐκεῖ κάτω τὴν ἀδελφή μου, τὸν ἄνδρα της, τὸν ἐργάτη του στὴ χωράφι καὶ στὸ ἀμπέλι. Τί ἀνησυχεῖς λοιπόν; Ὁχι. Δὲν γίνεται νὰ φύγης. Ἄς σὲ χαροῦμε καὶ ἐμεῖς λιγάκι.

— Καλὰ λέγει ἡ Χρυσώ, μητέρα! εἶπε καὶ ὁ πατέρας. Θὰ ταξιδεύσης μ' αὐτὸ τὸν καιρὸ, ν' ἀρρωστήσης;

— Δὲν ἀρρωσταίνω ἐγώ, ἀποκρίθηκε ἡ γιαγιά. Ἐγὼ εἶμαι παλιὸ κόκκαλο.

Μὰ τὰ παιδιὰ ἔπесαν στὰ γόνατά της καὶ τὴν ἐπα-
ρακαλοῦσαν ὅλα μαζί.

— Ἐσύ, Λάμπρο, ἔχεις νὰ πᾶς στὸ σχολεῖο. Ξε-
χνᾷς; εἶπε ἡ γιαγιά. Ἄς εἶναι ὁμῶς. Γιὰ νὰ σᾶς εὐ-
χαριστήσω ὅλους, θὰ μείνω ὡς στὰ Φῶτα. Δὲν πιστεύω
νὰ μὴ διορθωθῇ καὶ ὁ καιρὸς ὡς αὔριο ἢ μεθαύριο. Μὲ
μιὰ συμφωνία ὁμῶς. Ἀπόψε δὲν θὰ εἰπῶ ἐγὼ παραμύθι.
Ἄς εἰπῇ κανεὶς ἄλλος.

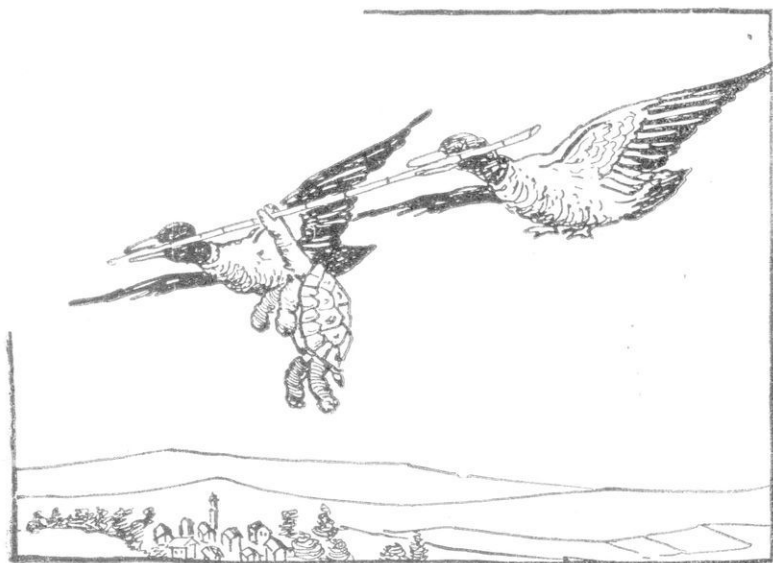
— Ἐγώ, ἐγώ! εἶπε χαρούμενος ὁ Λάμπρος, ὅταν
ἄκουσε, πὼς ἡ γιαγιά θὰ μείνῃ ὡς στὰ Φῶτα. Ἐγώ!
Θὰ σᾶς διαβάσω κάτι ἀπὸ τὸ βιβλίο, ποὺ μοῦ ἐχάρισε ὁ
θεῖος. Θέλετε;

Ἀκοῦς ἐκεῖ! εἶπαν ὅλοι μὲ μιὰ φωνή. Θέλομε
λέγει; Θέλομε καὶ παραθέλομε.

Ο Λάμπρος ἄνοιξε τὸ βιβλίο του καὶ ἐδιάβαζε δυὸ
παραμυθία. Πολὺ ἐγέλασαν ὅλοι των μὲ τὸν παράξενο
κωμικὸ τρόπο, ποὺ τα ἐδιάβαζε ὁ Λάμπρος.

Ἡ χελώνα καὶ οἱ ἀγριοπάπιες.

Μιὰν ἡμέρα, κάποια χελώνα εἶδε νὰ πετοῦν ἐπάνω
ἀπὸ τὸ κεφάλι της ἀγριοπάπιες. Ἐζήλευσε τότε καὶ ᾔθελε
καὶ αὐτὴ νὰ πετάξῃ. Εἶχε βαρεθῇ πιά νὰ τριγυρίζῃ ὅλη
τὴν ἡμέρα στίς καλαμιές, κοντὰ στὴ λίμνη, καὶ ᾔθελε
νὰ ἀλλάξῃ ζωή.

— "Ε, καλές μου ἀγριόπαπιες! εἶπε. Δὲν μοῦ δείχνετε καὶ ἐμένα τὸν τρόπο νὰ πετῶ σὰν καὶ σᾶς;

— Μὰ πῶς θέλεις, κυρά μου, νὰ πετάξῃς, εἶπε μιὰ ἀγριόπαπια, ἀφοῦ δὲν ἔχεις πτεροῦγες; Καλὰ εἶσσι αὐτοῦ ποὺ εἶσσι, θορρῶ. Ἐμεῖς δὲν ξέρομε κανένα τρόπο νὰ σοῦ δείξωμε νὰ πετᾶς.

— "Ὅχι, εἶπε πάλι ἡ χελώνα. Ἐγὼ θέλω νὰ πετάξω. Καὶ ὅσο γιὰ τὸν τρόπο πιά, μὴ σᾶς μέλει. Ἐγὼ θὰ σᾶς τὸν βρῶ. Νά! Δυὶ ἀπὸ σᾶς θὰ σηκώσετε μὲ τὸ στόμα σας αὐτὸ τὸ καλάμι, ἢ μιὰ ἀπὸ τῇ μιᾷ ἀκρῇ καὶ ἡ ἄλλη ἀπὸ τὴν ἄλλη. Ἐγὼ θὰ πιεσθῶ ἀπὸ τῇ μέσῃ καὶ τότε ἐσσεῖς θὰ ἀνοίξετε τὶς πτεροῦγες σας, νὰ μὲ πάρете ψηλά.

— Καλά! εἶπαν οἱ ἀγριόπαπιες. Ἀφοῦ τὸ θέλεις ἔτσι, δὲν σοῦ χαλοῦμε τὸ χατήρι. Ἀλλὰ νὰ προσέ-

ξης καλά. Τὴν ὥρα, ποὺ θὰ εἵμαστε φηλά, νὰ μὴν κά ης πὼς ἀνοίγεις τὸ στόμα σου. Γιατί, λίγο ἂν τὸ ἀνοίξης, πάει, εἰπάθηκες. Θὰ γκρεμισθῇς κάτω καὶ θὰ γίνῃς χίλια κομμάτια.

— Δὲν εἶμαι δὲ καὶ τόσο κουτὴ, καημένες! εἶπε ἡ χελώνα καὶ ἐπιάσθηκε μὲ τὸ στόμα ἀπὸ τῆ μέσῃ τοῦ καλαμιῦ.

Οἱ ἀγριόπαπιες λοιπόν, μὲ τὴ χελώνα μαζὶ, ἐπέταξαν φηλά καὶ ἐπερνοῦσαν τώρα ἐπάνω ἀπὸ ἓνα χωριό. Μόλις τὶς εἶδαν ἀπὸ κάτω οἱ ἄνθρωποι, ἐφώναξαν:

— Ἐλάτε, νὰ ἰδῇτε κάτι. Δὲν εἶναι περίεργο; Ποιὸς νὰ ἦτο τάχα ὁ ἐξυπνος, ποὺ ἐσυλλογίσθηκε ἓνα τέτοιο πρᾶγμα;

— Ποιὸς ἄλλος; Ἐγώ! ἐφώναξε ἡ χελώνα.

Μὰ τὴν ἴδια στιγμὴ ἐγκρεμίσθηκε κάτω στὴ γῇ καὶ ἐσκοτώθηκε.

Ἡ σκάλα ἀνάποδα.

Ἦτο μιὰ φορὰ μιὰ παλιὰ σκάλα ἀκουμβισμένη σ' ἓνα τοίχο. Τὰ ἐπάνω σκαλιὰ τῆς ὑπερηφανεύοντο πρὸς τὰ καὶ ἐπεῖρα αὐτὰ κάτω.

— Ἐμεῖς βλέπομε τὸν ὕρκανό! ἔλεγε τὸ ἓνα σκαλί.

— Ὅταν ὁ κηπουρὸς μαζεύῃ τὰ κεράσια, ἔλεγε τὸ ἄλλο, ἐμεῖς ἀγγίζομε τὰ κλαδιά. Τὰ κεράσια τότε σκύνουν καὶ μᾶς χαϊδεύουν.

— Ποτὲ τὰ πόδια τοῦ ἀφεντικοῦ μας δὲν μᾶς πατοῦν ἔλεγε ἓνα ἄλλο. Ἦσῳς ὅμως κάθε τόσο σὰς πατοῦν

καὶ οἷς λερώνουν τὰ λασπωμένα παπούτσια τοῦ καθενός. Καὶ ὅλο παραπονιέσθε, πὼς οἱ ἄνθρωποι, ποὺ οἷς πα-
τοῦν, ἔχουν πολὺ βάρος. Χωρὶς ἄλλο κάποιαν ἡμέρα
θὰ σπάσετε.

Μὰ σὲ λίγο ἐπέρασε ἀπὸ ἐκεῖ ὁ κηπουρός. Ἐγύρισε
καὶ ἐκοίταξε τὴ σκάλα καὶ εἶπε :

— Αὐτὰ τὰ κάτω σκαλοπάτια, μοῦ φαίνεται, πὼς
ἐχάλασαν πιά πολὺ, ἐνῶ τὰ ἐπάνω εἶναι ὅλως διόλου
καινούργια. Δὲν γυρίζω καλύτερα ἀνάποδα τὴ σκάλα
μου, γιὰ νὰ πατῶ πιδὺ γερά καὶ γιὰ νὰ μὴ μοῦ συμβῇ
τίποτε καμμιὰν ἡμέρα;

Καὶ ἐγύρισε ἀνάποδα τὴ σκάλα του.

Ἡ γιαγιά ἐγύρισε στὸ χωριό.

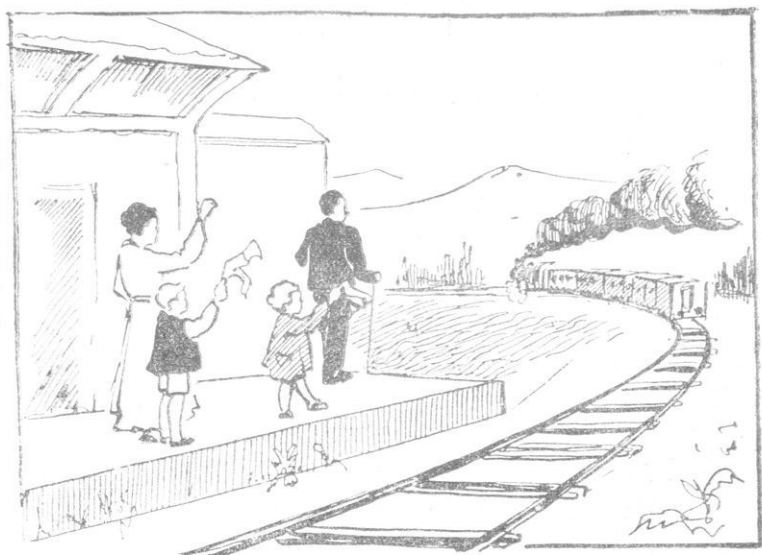
Επέρασαν καὶ τὰ Φῶτα. Ἡ γιαγιά μαζὶ μὲ τὸ
Λάμπρο εἶχαν φύγει πιά γιὰ τὸ χωριό. Τὴν ἡμέρα,
ποὺ ἐταξίδευαν, ἦτο χαρὰ Θεοῦ ὁ ἥλιος, ἂν καὶ ὁ
ἀέρας ἦτο ἀρκετὰ ψυχρὸς.

Ὅλοι ἐπροβόδησαν τὴ γιαγιά ὡς στὸ σιδηροδρομικὸ
σταθμό.

— Νὰ μὴ μᾶς ξεχνᾷς, τῆς ἔλεγαν. Πολλὰ χαιρε-
τίσματα σὲ ὅλους. Καὶ τοῦ παπποῦ τοῦ φιλοῦμ· τὸ χέρι.
Καλὲς ἀντάμωσες τὸ Πάσχα.

Ὁ σιδηρόδρομος ἔφυγε σφυρίζοντας καὶ τὰ παιδιά,
μ' ἓνα μαντήλι, ἀκόμη ἐχαιρετοῦσαν τὴ γιαγιά, ὥσπου
τὰ δένδρα ἔκρυψαν καὶ τὸ τελευταῖο βαγόνι.

Ἄ, πόσο πικραμένη ἐπέρασαν τὰ παιδιά ὅλη ἐκείνη
τὴν ἡμέρα! Γιατὶ εἶχαν συνηθίσει μὲ τὴ γιαγιά. Καὶ
Ψηφιοποιήθηκε ἀπὸ τὸ Ἰνστιτούτο Εκπαιδευτικῆς Πολιτικῆς

τώρα, πού ἐγύρισαν χωρίς ἐκείνη στο σπίτι, τοὺς ἐφαίνετο διαφορετικό. Ἄδεια ἡ θέση της στο τραπέζι, ἄδεια ἡ θέση της καὶ κοντὰ στο τζάκι.

Ἀρχισαν ὅμως ἀμέσως τὰ μαθήματα καὶ αὐτὸ τοὺς ἔκαμε νὰ ξεχάσουν λίγο τὴν πίκρα των. Καιρὸ πολὺ γιὰ παιγνίδια δὲν εἶχαν πιά. Εἶχαν ξεκουρασθῇ ἀρκετὰ μὲ τις γιορτὲς καὶ τώρα ἐρρίχθησαν μὲ τὰ μούτρα στὴ δουλειά.

Ὡς καὶ ὁ Πάνος ἀκόμη, δὲν ἤρχετο πιά, γιὰ νὰ παίξουν ὅπως πρῶτα. Ἀπὸ τὴ μιὰ ὁ παγωμένος καιρὸς καὶ ἀπὸ τὴν ἄλλη ἡ μελέτη, δὲν ἄφηναν καὶ αὐτὸν νὰ βγαίνει συχνὰ τὰ ἀπογεύματα ἔξω. Εἶχε λάβει καὶ αὐτὸς μιὰν ἀπόφαση, τὴν ἀπόφαση νὰ στρωθῇ γερὰ στὴ δουλειά, νὰ νικήσῃ ὅλες τὶς δυσκολίες, πού τὸν ἔκαμναν ἄλλοτε νὰ τρομάζῃ.

Πάλι Λιακάδες.

Τέλη τοῦ Γενάρη καὶ τί γλυκειὰς ποῦ γίνονται πάλι οἱ ἡμέρες.

Ἀπὸ τὸ πρᾶθυρο τῆς τραπεζαίης, στὸ σπίτι τοῦ κυρ Ἀνέκου, ὁ ἥλιος χύνεται πλούσιος καὶ ἀπλώνεται μέσα, σὰν νὰ ἦτο χρυσάφι ἀναλυτό.

Ὡρες τὰ παιδιὰ χιρίζονται τὴν ὁμορφή λιακάδα, ὥσπου νὰ γείρη ὁ ἥλιος καὶ νὰ κρυφθῇ πάλι πίσω ἀπὸ κείνα τὰ μεγάλα κυπαρίσσια τῆς ἐκκλησίης.

Ὁ Γιαννάκης πάντα θυμᾶται τὸν παπποῦ, ποῦ συχνὰ πέρναι τὸ καλοκοίρι τοῦ ἔλεγε :

— Νὰ ὁ ἥλιος, ποῦ βγαίνει ἀπὸ τὴ βουνό. Ἐτέρασιν πάλι ἀπὸ χιῆς εἰκοσιτέσσερις ὥρες. Ὁ ἥλιος εἶναι τὸ ρολόγι μας, τὸ παλιό, τὸ μεγάλο ρολόγι μας, ποῦ τὸ χέρι τοῦ Μεγίλοδύναμου τὸ ἐκρέμασε ἐκεῖ ψηλά, πρὸ ψηλὰ καὶ ἀπὸ τὸ ρολόγι τοῦ κωδωνοστασίου σας.

Κοίταξέ το, Γιαννάκη μου. Κανένας δὲν τὸ κουρδίζει καὶ ὁμως αὐτὸ ἀδιάκοπα δ' υλεῖται.

Ποτὲ δὲν ἐστραμάτησε, ποτὲ δὲν ἐχάλασε, ὅπως χιλοῦν τὰ δικὰ σας ρολόγια. Ἐδειξε τὴν ὥρα καὶ τοὺς παπποῦδες μας καὶ τοὺς προπαπποῦδες μας. Καὶ θὰ τὴ δείχνῃ ἀκόμη αἰώνια καὶ σ' ὅσους θὰ ἔλθουν ὕστερα ἀπὸ ἐμᾶς.

Μ' αὐτὸ κανονίζου, καὶ οἱ ρολογάδες σας τὰ ρολόγια των. Αὐτὸ κοιτάζει καὶ τὸ πουλάκι ἀπὸ τὴ φωιὰ του, γιὰ νὰ ἰδῇ, ἂν εἶναι ὥρα νὰ ἀρχίσῃ τὸ πρωινό του τραγοῦδι. Αὐτὸ κοιτάζει καὶ τὸ λαγυδάκι, γιὰ νὰ ἰδῇ πότε εἶναι ἡ ὥρα τοῦ ὕπνου.

Καὶ ἔνα ἄλλο ἀκόμη, Γιαννάκη μου. Τὸ ρολόγι αὐτὸ δὲν δείχνει μοναχὰ τίς ὥρες. Δείχνει καὶ τοὺς μῆνες καὶ τίς ἐποχές.

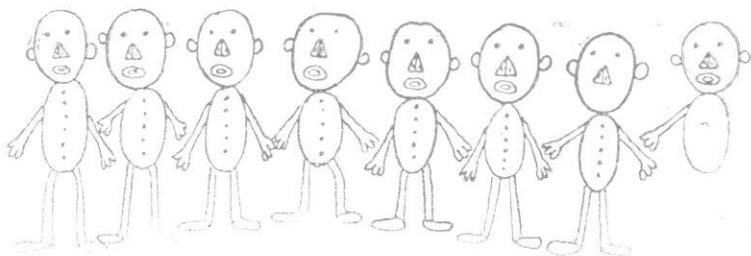

Ἔχω ἄδικο λοιπὸν νὰ σοῦ λέγω, πὼς ἐδῶ στὸ χωριό,
ὁ ἥλιος εἶναι τὸ καλύτερο ρολόγι μας, ὁ καλύτερος
ζύντροφός μας, ὁ καλύτερος φίλος μας ;

Καὶ ἐφιλοτραγουδοῦσε τότε ὁ παπποῦς :

Ἦλιε μου, τὸ παράθυρο
σοῦ ἀνοίγω, φανερῶσου.
Ἀναλυτὸ χρυσαφικὸ
στὸ σπίτι μας τὸ φῶς σου.

Ἔλα κι ἀπὸ τὸν κῆπο μας
στάσου στὸ φράχτη ἀγνάντια
καὶ κάμε τῇ βρυσούλα μας
γιὰ νὰ κυλᾷ διαμάντια.

Τὰ ἑπτὰ ἀδελφάκια.

Η. Φρόσω ἦτο ὀρθή, σκυμμένη ἐπάνω ἀπὸ τὸν ὦμο τοῦ ἀδελφοῦ της καὶ τὸν ἐκοίταζε, πὺ ἐζωγράφιζε.

Ὁ Γιαννάκης ξέρει καὶ ζωγραφίζει καλὰ.

Ἀπὸ πολὺ μικρός, ὅταν ἔδλεπε καμμιὰ εἰκόνα σὲ βιβλίο, ἔπαιρνε ἓνα κόκκινο καὶ μαθὶ μολύβι καὶ ἐπροσπαθοῦσε νὰ τὴ χρωματίσῃ. Καταλαβαίνετε ὅμως, πῶς ἔτσι ἐχαλοῦσε τὰ βιβλία καὶ ἔκαμνε καμμιὰ φορὰ καὶ τὴ μητέρα του νὰ τὸν μαλώνῃ.

Τώρα ὅμως ὁ Γιαννάκης μπορεῖ νὰ ζωγραφίξῃ καλὸύτσικα. Ὁ πατέρας του, πὺ εἶναι καλὸς μαραγκὸς καὶ σχεδιάζει στὸ χαρτὶ ὅμορφα ἔπιπλα, τοῦ ἔδειξε πολλὰς φορὲς, πῶς νὰ κάμνῃ στὸ χαρτὶ κανατάκια, τραπέζια, σπιτάκια, σκυλάκια, δεινδράκια καὶ ἀνθρωπάκια.

Ὁ Γιαννάκης εἶχε ἀνοικτὸ τὸ Λεύκωμά του καὶ ἐζωγράφιζε ἐπάνω στὴ σελίδα ἑπτὰ ἀδελφάκια στὴ σειρά. Στὸ καθένα εἶχε δώσει καὶ ἀπὸ ἓνα χρῶμα: Κόκκινο, πορτοκαλλί, κίτρινο, πράσινο, γαλάζιο, μαθὶ καὶ μενεξεδένιο.

— Τί εἶναι αὐτὰ τὰ παιδάκια, πὺ ἐζωγράψισες, Γιαννάκη; ἐρώτησε ἡ Φρόσω.

— Είναι οί Ἡμέρες, ἀποκρίθηκε ὁ Γιαννάκης. Νά, αὐτὴ ἐδῶ εἶναι ἡ Κυριακὴ, αὐτὴ πλάϊ εἶναι ἡ Δευτέρα καὶ οἱ ἄλλες ἐδῶ στὴ σειρά εἶναι ἡ Τρίτη, ἡ Τετάρτη, ἡ Πέμπτη, ἡ Παρασκευὴ καὶ τὸ Σάββατο. Ὅλες καὶ οἱ ἑπτὰ εἶναι ἀδελφάκια.

— Ἀμῷ αὐτὴ ἐδῶ ἡ μεγάλη γυναῖκα, ποὺ ἀρχίζεις νὰ ζωγραφίζεις, ποιά εἶναι;

— Αὐτὴ εἶναι ἡ μητέρα των, ἡ Ἑβδομάδα.

Ἔστερα ὁ Γιαννάκης ἔγραψε ἀπὸ κάτω καὶ ἓνα μάντεμα :

Ἕνας πατέρας κεφαλὴ,
δώδεκα γιοὶ ποδάρια
καὶ κάθε γιὸς στὴ ράχη του
ἔχει τριάντα κόρες.
Κάθε βραδὺ πεθαίνει ἡ μιά,
πρῶτὴ γεννιέται ἡ ἄλλη.

— Τί εἶν' αὐτό, Γιαννάκη; ἐρώτησε πάλι ἡ Φρόσω.

— Ἄν τὸ βρῆς, ἀποκρίθηκε ὁ Γιαννάκης.

Τὰ γενέθλια τῆς Μερόπης.

1.

Τὴν προτελευταία Κυριακὴ τῆς Ἀποκριᾶς ἡ Μερόπη, ἡ ἀδελφοσύλα τοῦ Πάνου, εἶχε τὰ γενέθλιά της.

Ὁ πατέρας της, ποὺ ἦτο ἔμπορος στὴν πόλη, ἔκαμε

μιὰ πολὺ ὥραία γιορτὴ στὸ σπίτι του καὶ ἐκάλεσε πολλὰ παιδιά νὰ διασκεδάσουν μὲ τὰ δικά του στὴ μεγάλη σάλα του.

Ἀπὸ ἡμέρες ὁ Πᾶνος μαζὶ μὲ τὸν Γιαννάκη εἶχαν φτειάσει μέσα στὴ σάλα μὲ χαλιά καὶ μὲ συνδόνια μιὰ ὁμορφὴ σκηνοῦλα. Στὰ πλάγια εἶχαν βάλει καὶ μυρτιές, ποὺ τίς εἶχε κουβαλήσει ὁ Βασίλης ὁ Σιδηρόδρομος.

Τὰ τρία μεγάλα ἐξαδελφάκια τοῦ Πάνου ἦλθαν καὶ αὐτὰ μὲ μιὰ κιθάρα καὶ μὲ δυὸ μανδολίνα καὶ ἔπαιζαν σ' ὅλο τὸ διάστημα τῆς γιορτῆς.

Ὅλα τὰ παιδιά, ντυμένα μὲ ροῦχα ἀποκριάτικα, ἐτραγούδησαν, ἐχόρευσαν, εἶπαν ποιήματα καὶ ἔπαιξαν μικρὲς κωμωδίες, ἀπὸ κεῖνες ποὺ ἤξεραν ἀπὸ τὸ σχολεῖο.

Ἡ Φρόσω ἦτο ντυμένη σὰν πεταλούδα, μὲ πτερὰ κεντημένα μὲ χρυσά. Τῆς τὰ εἶχε κεντήσει ἡ μαμά της. Ἐκρατοῦσε καὶ ἓνα καλαθάκι πλεγμένο ἀπὸ χρυσὸ σύρμα καὶ ὅλο ἐγύριζε καὶ ἐμοίραζε στὰ παιδιά σοκολατίτσες, μπισκότα καὶ καραμέλες.

2.

Ὁμορφὴ ἦτο ἡ παράσταση, ποὺ ἔκαμαν στὸ τέλος τέσσερα παιδιά.

Ἐβγῆκε στὴ σκηνὴ πρῶτα ἡ Ἄννα. Ἐφοροῦσε ἓνα πράσινο καπέλλο, ποὺ ἐπάνω του εἶχε ζωγραφισμένα λογιῶν λογιῶν λουλούδια.

— Ἐγώ,, εἶπε, εἶμαι ἡ γλυκεῖα Ἄνοιξη. Κοιτάξετε τὸ καπέλλο μου, ποὺ ἔχει τὸ χρῶμα τῶν λειβαδιῶν. Φέρνω μενεξέδες, ἀνεμῶνες κρινάκια καὶ

τριαντάφυλλα. Τὰ πουλάκια κελαδοῦν καὶ σὰς λέγουν:
«Χαρήτε, μικροὶ μας φίλοι, γιατί ἤλθαν πάλι οἱ ὁμορ-
φες ἡμέρες».

Ὅλα τὰ παιδιά, κτυπώντας τὰ χέρια των, ἄρχισαν
νὰ τραγουδοῦν μαζί:

Ἄς πᾶμε στὰ λειβάδια
μ' ὀλόχαρη ψυχή,
τὴν Ἀνοιξὴ νὰ βροῦμε,
τὴν πιό ἴμορφη ἐποχή.

Ἐβγήκε ὕστερα στὴ σκηνὴ ἡ Μέλπω. Αὐτὴ ἐφο-
ροῦσε ἓνα γαλάζιο καπέλλο, ποὺ εἶχε ζωγραφισμένα
ἐπάνω κεράσια καὶ δαμάσκηνα.

— Μὴ λυπηθῆτε, εἶπε, ποὺ σὰς φεύγει ἡ Ἀνοιξή.
Καὶ ἐγὼ σὰς φέρνω ὁμορφες ἡμέρες. Εἶμαι τὸ Κα-
λοκαίρι. Δὲν βλέπετε τὸ καπέλλο μου, ποὺ ἔχει τὸ
χρῶμα τοῦ οὐρανοῦ; Θέλετε λουλούδια,
θέλετε καρπούς; Ἔχω νὰ σὰς δώσω.
Χαρήτε ἔλοι. Ἐκαμα πολὺ τὸ σιτάρι
στὰ χωράφια καὶ ὁ πτωχὸς θὰ ἔχη πολὺ
ψωμί.

Ὅλα τότε τὰ παιδιά ἐτραγουδῆσαν
μαζί:

Ἐμπρός, παιδιά, τρελλὴ
Καλοκαιριοῦ χαρά.
Ὁ τζίτζικας λαλεῖ,
γελοῦνε τὰ νερά.

Μέλις έτελείωσε τὸ τραγούδι τῶν παιδιῶν, έβγῆκε στὴ σκηνή ὁ Πᾶνος. Ἐφερεῦσε ἓνα στακί καπέλλο, ποὺ ἀπὸ τὴ μιὰ μεριά εἶχε ζωγραφισμένο ἓνα χελιδόνι καὶ ἀπὸ τὴν ἄλλη ἓνα τσαμπὶ σταφύλι.

— Ἐγώ, εἶπε, εἶμαι τὸ Φθινόπωρο! Σκορπῶ τὰ φύλλα τῶν δένδρων καὶ διώχνω τὰ χελιδόνια. Μὰ σᾶς φέρνω κάστανα καὶ βάζω στὰ βαρέλια τὸ γλυκὸ κρασί. Δὲν εἶμαι στολισμένο σὰν τὴν Ἄνοιξη καὶ σὰν τὸ Καλοκαίρι. Μὰ καταλαβαίνω, πὼς δὲν θὰ ἠθέλατε νὰ φύγω ἀπὸ κοντά σας, γιατί θὰ ἔπαιρνα μαζί μου καὶ τίς τελευταῖες ὁμορφες ἡμέρες.

Τὰ παιδιὰ ἐτραγούδησαν ἔλα μαζί:

Φθινόπωρο μὲ γέλια,
μὲ χορούς, τραλαλό,
γεμίζεις τὰ βαρέλια
καὶ τραβάς στὸ καλό.

Στὸ τέλος ἐβγῆκε στὴ σκηνή ὁ Γιαννάκης μ' ἄσπρα γένεια καὶ μ' ἓνα ἄσπρο καπέλλο, ποὺ ἐπάνω του εἶχε ζωγραφισμένα ἀπὸ τὴ μιὰ μεριά τὴ Γέννηση τοῦ Χριστοῦ καὶ ἀπὸ τὴν ἄλλη τὸν Ἅγιο Βασίλη.

— Καλοδεχθῆτε, εἶπε, τὸ γεροντάκι τὸ Χειμῶνα, ποὺ ἐχίονισε ἐπάνω

πὸ καπέλλο του. Ἐγὼ δὲν ἔχω οὔτε λουλούδια οὔτε τραγούδια πουλιῶν. Μὰ σὰς φέρνω τίς γιορτές τῶν Χριστουγέννων καὶ τῆς Πρωτοχρονιάς. Σὰς φέρνω παραμύθια καὶ παιγνίδια καὶ τὴν ἄσπρη χαρὰ τοῦ χιονιοῦ.

Ὅλα πάλι τὰ παιδιὰ ἐτραγούδησαν :

Χειμῶνα, σὲ προσμένουν

μ' ἀγάπη περισσή.

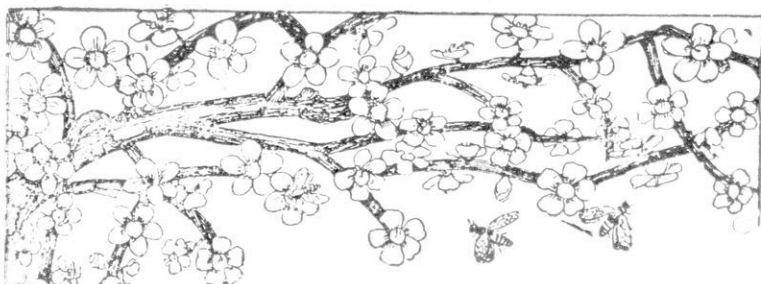
Μὰ κι ἂν δὲν σ' ἀγαποῦσαν,

θὰ ἐρχόσουν πάλι ἐσύ.

Ἔφυγε καὶ ὁ Χειμῶνας καὶ τότε ὅλα μαζὶ τὰ παιδιὰ ἐτραγούδησαν χορεύοντας :

Νὰ μᾶς ζήσουν οἱ ἐποχές,
 πὺ στολίζουμε τὰ χρόνια.
 Νὰ μᾶς ζήσουν κι ἄς σκορποῦν
 εἴτε λούλουδα εἴτε χιόνια.

Τὰ χελιδόνια ξαναγυρίζουν.

1.

Εἶχε δὲν εἶχε ὁ Φλεβάρης, ὁ Κουτσοφλέβαρος, ἔκαμε πάλι τὰ δικά του. Ἐρριξε λίγο χιόνι καὶ ὕστερα τὸ ἐγύρισε στὴ βροχή, μιὰ βροχή σιγανή, μὰ ἀδιάκοπη, ἀνυπόφορη.

Ἔτσι τὸ ἐπῆγε ὡς στὸ Μάρτη.

Ὁ κύρ Ἀλέκος ἔλεγε :

— Ἔ, ὅσο νὰ κάμνη, ἐξεθύμανε πιά ὁ καιρός. Μάρτης εἶναι, τί θέλεις ;

— Μάρτης εἶναι, ἀπαντοῦσε ἡ κυρὰ Χρυσώ, μὰ γίνεται καμμιά φορὰ καὶ παλουκοκαύτης. Ἐξέχασες πέρυσι, ποῦ ἐχιόνιζε ὡς στὸν Ἀπρίλη ;

Ὁ κύρ Ἀλέκος δὲν εἶχε ἄδικο. Ὑστερα ἀπὸ λίγες ἡμέρες ὁ θολωμένος οὐρανὸς ἐξεκαθάρισε καὶ ὁ ἥλιος ἐβῆλθηκε νὰ ζεστάνῃ γιὰ καλὰ τὸ νοτισμένο γῶμα.

Ἡ γῆ ἄρχισε νὰ πρασινίξῃ. Τὸ χαμομήλι μὲ τὴν κίτρινῃ καρδιᾷ ἐστόλιζε τώρα τὴν ἐξοχή καὶ ἐμοσχοβολοῦσε στὸ πέρασμα τῶν παιδιῶν, ἔταν ἔδγαιναν περίπατο μὲ τὸν πατέρα των.

Ἐνα βράδυ, στὰ παιδιὰ ἐφάνηκε, σὰν νὰ κατέβαιναν ἀπὸ τὸν οὐρανὸ κάποιες παράξενες φωνές. Ἐβγήκαν στὸ παράθυρο νὰ ἰδοῦν. Ἐξω ἔλαμπε τὸ φεγγάρι.

— Εἶναι γερανοί, τοὺς εἶπε ὁ πατέρας των. Γυρίζουν μὲ τὰ χελιδόνια, νὰ θροῦν τὶς πηλιές των φωλιές.

Κάτω ἀπὸ τὴ στέγη τοῦ σχολείου εἶναι πολλὲς χελιδονοφωλιές στὴ σειρά. Ἡ Μερόπη ρωτᾷ τὴ δασκάλα, ἂν τὰ χελιδόνια, ποὺ ἤλθαν, εἶναι τὰ ἴδια τὰ περυσινὰ χελιδόνια, ποὺ εἶχαν φύγει.

— Πολλὰ ἀπ' αὐτά, εἶπε ἡ δασκάλα, εἶναι τὰ ἴδια. Ἄλλα εἶναι νέα. Ἄλλα πάλι δὲν ἔχουν γυρίσει καθόλου, γιατίι στὸ ταξίδι των ἐχάθηκαν κουρασμένα ἀπὸ τὸ δρόμο.

Ἡ Φρόσω ὅλο συλλογίζεται μὲ λύπη :

— Στὴ στέγη μας δὲν ἤλθαν ἀκόμη τὰ χελιδόνια. Μὴ λάχῃ καὶ ἐχάθηκαν στὸ δρόμο των, ἐπάνω ἀπὸ τὰ βουνὰ καὶ τὶς θάλασσες ;

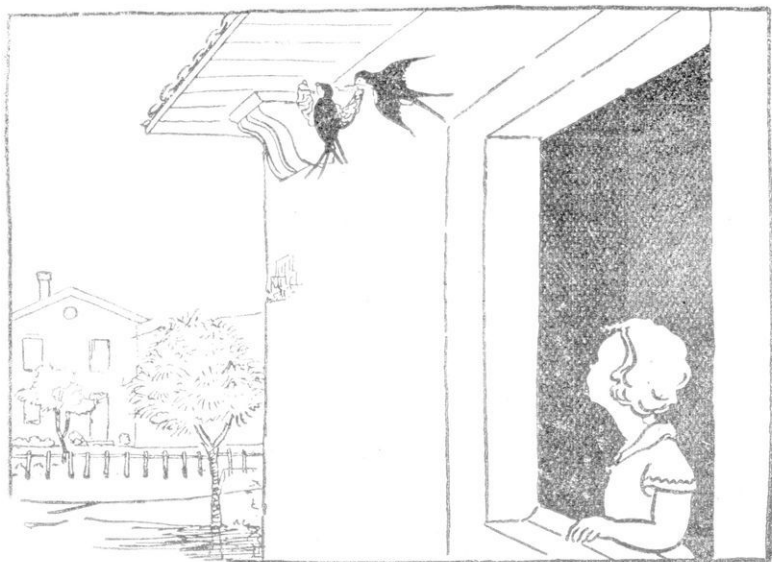
2.

Ἐνα πρωὶ ἡ Φρόσω, μόλις ἐξύπνησε, ἄκουσε ἔξω ἀπὸ τὸ παράθυρο «τοῖου, τοῖου». Ἀνοίγει γρήγορα τὸ παράθυρο καὶ ξυπνᾷ τὸ Γιαννάκη.

— Ξύπνα, τοῦ εἶπε. Ἦλθαν τὰ χελιδόνια μας. Καὶ δὲν εἶναι δυό. Ἦλθε μαζί των καὶ ἄλλο ἓνα ζευγάρι.

— Ὡστε τώρα θὰ ἔχωμε δυὸ φωλιές ! εἶπε ὁ Γιαννάκης ἐνθουσιασμένος.

Τὰ χελιδόνια ἄρχισαν ἀμέσως τὴ δουλειά των. Ἐκουδάλησαν λάσπη καὶ ἔκτισαν σιγὰ σιγὰ τὴ φωλιά. Καὶ ἀπὸ μέσα τὴν ἔστρωσαν μὲ πτερὰ, μὲ πρύπουλα, μὲ χορταράκια.

Μὰ ἡ φωλιά δὲν εἶχε κτισθῇ γερὴ καὶ ἓνα τῆς μέρος σὲ δυὸ ἡμέρες ἐγκρεμίσθηκε. Ἀμέσως ἐπέταξαν τὰ ἄλλα χελιδόνια μὲ φωνᾶς καὶ ἦλθαν σιμά, νὰ βοηθήσουν καὶ αὐτὰ στὸ καινούργιο κτίσιμο. Ἔτσι τὸ νέο σπίτι τῶν πουλιῶν ἐφτειάσθηκε τώρα πιὸ γρήγορα, μὴ καὶ πιὸ γερὸ ἀπὸ πρὶν.

Ἡ Φρόσω ἔβλεπε τὰ μαύρα πουλάκια καὶ ὅλο ἔλεγε :

— Τί καλὰ ! Γιὰ φαντάσου, Γιαννάκη. Ἀπ' ἐδῶ καὶ ἐμπρὸς θὰ μᾶς ξυπνοῦν τέσσερα χελιδονάκια.

— Μόνο τέσσερα ; ἀπαντοῦσε ὁ Γιαννάκης Δὲν λογαριάζεις ; Μεθαύριο, ποὺ αὐτὰ θὰ γεννήσουν ἀγγουλάκια καὶ θὰ βγάλουν τὰ παιδάκια των, θὰ γεμίση φωνᾶς ὅλο μας τὸ σπίτι.

Ἡ Φρόσω ἐκτυπῶσε τὰ χεράκια τῆς καὶ ἐτραγουδοῦσε :

Χελιδόνι μου γοργό,
 ποὺ ἦλθες ἀπ' τὴν ἔρημο,
 τί καλὰ μᾶς ἔφερες ;
 Τὴν ὑγείᾳ καὶ τὴ χαρὰ
 καὶ τὰ κόκκινα ταῦγά.

Μὴν παραξενεύεσαι, παιδί μου.

Δὲν εἶναι μόνο τὰ χελιδόνια, ποὺ ἔφερα τὴν ἀνοιξὴ
 στὸ σπίτι τοῦ κυρ Ἀλέκου. Τὴν ἔφερε καὶ ὁ κῆπος του.

Ἀπὸ ἡμέρες τώρα ἦτο μέσα ἐκεῖ ἀνθισμένη ἡ
 ἀμυγδαλιά, ποὺ ἔμοιαζε λές, σὰν νὰ ἦτο χιονισμένη.

Ὅλα τὰ ματάκια στὰ κλαδιά τῶν δένδρων ἦσαν
 προυσκωμένα, ἔτοιμα νὰ σκάσουν, νὰ ξεπετάξουν τὸ
 βλαστὸ ἢ τὸ φυλλαράκι.

Ὁ κυρ Ἀλέκος κάθε πρωί, πρὶν πάη στὴ δουλειά

του, κατέβαινε και έσκάλιζε και έπεριποιείτο έδω και εκεί τόν κήπο του. Μαζί του κατέβαινε πολλές φορές και ο Γιαννάκης και τόν έβοηθούσε.

Νά οί γλάστρες, πού είχε φουντώσει πέρυσι ο βασιλικός. Νά και άλλες εκεί κάτω, με τίς άνανθες ακόμη τριανταφυλλιές και με τίς γαρυφαλλίες.

Ακόμη έθυμάτο ο Γιαννάκης, από πέρυσι τήν πρωτομαγιά, πώς είχε κόψει ένα σωρό γαρύφαλλα, για να φτιάση μ' αυτά μιάν ανθοδέσμη. Είχε φέρει και από τήν έξοχή αρκετά αγριολούλουδα με όμορφα χρώματα, μα πού δέν έμύριζαν καθόλου.

"Εσμειξε τότε τα αγριολούλουδα με τα γαρύφαλλα και έκαμε μιάν ανθοδέσμη πιο μεγάλη και τήν έπῆγε στη μητέρα του. Εκείνη τήν έχώρισε και τήν έβαλε σε τρία βάζα.

Ύστερα από μιάν εβδομάδα ο Γιαννάκης έπῆγε να άδειάση τα βάζα, για να βάλει καινούργια λουλούδια. Έσάστισε, όταν έμύρισε ένα αγριολούλουδο και έννοιωσε, πώς είχε πάρει και αυτό τήν ίδια μυρωδιά, πού είχαν και τα γαρύφαλλα.

—Μήν παραξενεύεσαι, παιδί μου, γι' αυτό πού βλέπεις, είπε ή μητέρα. Κερδίζει πάντοτε κανείς από μιá καλή συντροφιά.

Τὸ φασόλι.

1.

Ενα μεσημέρι, πού ἐσχολοῦσε ὁ Γιαννάκης ἐστάθηκε ἔξω ἀπὸ τὸ σχολεῖο νὰ πάρῃ ἓνα κουλούρι.

— Γιατί παίρνεις κουλούρι; ἐρώτησε ἡ Φρόσω. Τώρα θὰ φάγωμε στὸ σπίτι.

— Σήμερα ἐπείνασα γρήγορα, εἶπε ὁ Γιαννάκης. Εἴχαμε στὴν τάξη μας πλαστική καὶ ἐδούλευσα πολὺ τὸν πηλό, ὥσπου νὰ φτιάσω ἓνα περιστεράκι. Ξέρεις πόσες φορές μοῦ ἐσπασαν τὰ πόδια του; Μὰ στὸ τέλος τὸ ἐκατάφερα.

— Καὶ πῶς τὸ ἐκάμες τὸ περιστεράκι;

— Νά! εἶπε ὁ Γιαννάκης. Εἴχα ἐμπρός μου μιὰ ζωγραφιὰ τοῦ βιβλίου καὶ ἔβλεπα καὶ τὸ ἔφτιανα.

— Ξέρεις ἐμεῖς τί ἐκάμαμε σήμερα στὴν αὐλή; εἶπε ἡ Φρόσω. Εἴχαμε μαζεῦσει πολλὰς πετρίτσες καὶ τίς ἐθάζαμε στὴ σειρά καὶ ἐκάμαμε σπιτάκια. Ἐπῆγάμε ὕστερα νὰ φτιάσωμε καὶ τὸ σχολεῖο μας καὶ δὲν τὰ ἐκαταφέραμε. Ἐρχεσαι αὔριο νὰ μᾶς βοηθήσης καὶ σύ;

— Γιατί ὄχι; Θὰ πάρω μάλιστα καὶ τὰ ἄλλα τὰ παιδιά, νὰ σὰς κάμωμε καὶ τοὺς δρόμους, πού εἶναι γύρω ἀπὸ τὸ σχολεῖο, καὶ ἀκόμη καὶ τὴν πλατεῖα.

— Καὶ τὴν ἐκκλησίαν; Καὶ τὸ σπίτι μας;

— Ἄν φθάσουν οἱ πέτρες ὡς ἐκεῖ...

— Τότε, γιὰ νὰ φθάσουν, εἶπε ἡ Φρόσω, θὰ εἰπῶ καὶ ἐγὼ νὰ μαζεύσωμε αὔριο καὶ ἄλλες πετροῦλες καὶ κεραμιδιάκια.

Ὁ Γιαννάκης ἐρροκάνιζε τὸ κουλούρι του ἀφηρημένος καὶ εἶχε ξεχάσει νὰ δώσῃ λίγο στὴν ἀδελ-

φρούλα του. Σ-ὁ τέλος μοναχὰ τὸ ἐθυμήθηκε. Μὰ ἡ Φρόσω δὲν ᾔθελε νὰ πάρη.

— Δὲν θέλω, εἶπε. Ἐγὼ θὰ φάγω τώρα στὸ σπίτι φασόλια.

— Δὲν ἐθαρέθηκες, καημένη, νὰ τρώγης φασόλια; εἶπε γελώντις ὁ Γιαννάκης. Δὲν ἐχόρτασες ὅλη τὴ Σχρακοστή;

— Μὰ ἀφοῦ μ' ἀρέσουν; εἶπε πάλι ἡ Φρόσω.

2.

Ὑστερα ἀπὸ τὸ φαγητό, ὁ Γιαννάκης εἶπε στὴ Φρόσω.

— Ἐλα ἐδῶ ἐσύ, ποὺ ἀγαπᾷς τὰ φασόλια. Ἄνοιξες ποτέ σου νὰ ἰδῇς, πῶς εἶναι μέσα ἓνα φασόλι;

Ἡ Φρόσω ἐσήκωσε τοὺς ὤμους τῆς.

— Σ' ἄρουν, εἶπε.

Καὶ ἀμέσως ἔρριξε καὶ ἔφερε ἓνα ξερὸ φασόλι καὶ μ' ἓνα μαχαιράκι ἔκαψε νὰ τὸ ἀποξέῃ. Τὸ φασόλι ἐχωρίσθηκε σὲ δύο καὶ ἀνάμεσά του ἐφάηκε τότε μὲ μικρούλα μύτη.

— Τώρα θὰ σοῦ δείξω κάτι! εἶπε ὁ Γιαννάκης καὶ ἐπῆρε τὴ Φρόσω στὴν ἀλλή.

Μέσα σ' ἓνα πιτζάκι, σὲ μιὰ γωνιὰ τῆς ἀλλῆς, ὁ Γιαννάκης εἶχε ἓνα βεβγαμένο σφουγγάρι καὶ ἐπάνω εἶχε βάλει πέντε ἑξὶ φασόλια. Τὰ φασόλια εἶχαν πιὰ συσμένη τὴ φλούδα των καὶ κάποιες ριζοῦλες των εἶχαν χωθῇ μέσα στὶς τρυπες τοῦ σφουγγαριοῦ. Ἀποπάνω πάλι εἶχε ξεπεταχθῇ ἓνα λεπὸ ἐλαστοράκι μὲ φύλλα πολὺ τρυφερά.

Ἡ Φρόσω ἐκοίταζε μὲ περιέργεια τὸ σφουγγάρι μὲ τὰ φυτρωμένα φασόλια.

— Ἄν δὲν ἔβλεπα αὐτό, ποὺ βλέπω, εἶπε, ποτὲ δὲν θὰ ἐπίστευα, πῶς μέσα σ' ἓνα τόσο μικρὸ πιασμάκι, μέσα σ' ἓνα ξερὸ φασόλι, εἶναι κρυμμένα τόσα ἄλλα πράγματα, ρίζες, φύλλα. Ποιὸς σοῦ ἔδειξε νὰ τὸ κάμῃς αὐτό;

— Ὁ δάσκαλος.

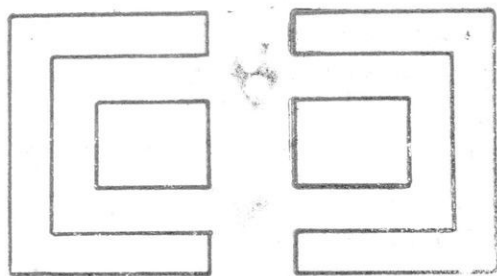
— Μπορῶ καὶ ἐγὼ νὰ τὸ κάμω;

— Μπορεῖς. Ἄν φυτεύσῃς μάλιστα τὸ φασόλι σου στὴ γῆ, στὸ χῶμα, θὰ τὸ ἰδῇς σὲ λίγον καιρὸ νὰ ξεφυτρώσῃ, νὰ μεγαλώσῃ σιγὰ σιγὰ καὶ νὰ βγάλῃ καὶ κάποια ὁμορφα λουλουδάκια, ποὺ θὰ μυιάζουν σὰν πεταλουδίτσες.

Στὸν κήπο τοῦ σχολείου.

Ητο μιὰ χαρὰ νὰ βλέπη κανεὶς τὸν κήπο τοῦ σχολείου.

Τὰ παιδιὰ τῆς τάξης τοῦ Γιαννάκη εἶχαν χωρίσει ἐπίτηδες ἓνα κομμάτι γῆς γιὰ τὴν τάξη των καὶ ἀπὸ καιρὸ τὸ εἶχαν δουλεύσει καλὰ. Εἶχαν σκάψει τὸ χῶμα, τὸ εἶχαν ἰσιώσει καὶ ἐκεῖ εἶχαν σπείρει τοὺς σπόρους, ποὺ τοὺς εἶχε δώσει ὁ δάσκαλος.

Ὁ Γιαννάκης μάλιστα μὲ τὸν Πάνο καὶ μὲ τὸν Ἀργύρη εἶχαν κάμει καὶ τὸ σχέδιο τοῦ κήπου.

Στὸ μέρος, ποὺ ἦτο ἀπ' ἔξω, εἶχαν φυτεύσει λουλούδια. Βιολέττες, γαρύφαλλα, κρινάκια, ἡλιοὺς, μαργαρίτες, πανσέδες. Καὶ στὰ τετράγωνα, ποὺ ἦσαν ἀπὸ μέσα, ἐφύτευσαν λαχανικά. Μαρούλια, τομάτες, μελιτζάνες. Ἐτσι ἔμειναν καὶ ὁρομάκοι, γιὰ νὰ μποροῦν νὰ μπαίνουν τὰ παιδιὰ καὶ νὰ περιποιοῦνται νὰ φυτὰ των.

Ἐκεῖ, ποὺ εἶχαν φυτεύσει κάθε εἶδος, εἶχαν μπήξει στὴ γῇ καὶ ἓνα ξυλαράκι μὲ μιὰ πινακίδα, ποὺ

ἔγραφε ἐπάνω μὲ κόκκινο μελάνι τὸ ὄνομα τοῦ κάθε φυτοῦ. Ἦτσι ἤξεραν τί ἦτο σπαρμένο κάτω ἀπὸ κάθε πινακίδα.

Ἐδῶ καὶ ἐκεῖ εἶχαν βάλει καὶ μερικές ὁμορφες γλαστρίτσες μὲ βασιλικούς καὶ μὲ ἄλλα λουλουδάκια.

Ἦσαν ὅλο χαρὰ τὰ παιδιά, ὅταν ἔβλεπαν τί κατῴρθωσαν μὲ τοὺς κόπους των. Καὶ κάθε φορά, ποὺ ἐτελείωναν τὴ δουλειά των στὸν κῆπο των, ἐπιάνοντο ἀπὸ τὰ χέρια καὶ κάμνοντας ἓνα κύκλο ἐτραγουδοῦσαν ἐνθουσιασμένα :

Στὸ μικρό μου περιβόλι
τὰ λουλούδια μου ἔχουνσχόλη.
Κόκκινα, ἄσπρα καὶ λιλά
καὶ μυρίζουν τί καλά.

Στὴν κοκκινωπή μου γλάστρα
λὲς καὶ μοιάζουμε σὰν ἄστρα.
Κάποια ἀκόμη ἐκεῖ σφαλοῦν
κι ἄλλα ἀνοίγουν καὶ γελοῦν.

Νύκτα, στὸ ἀνθοπανηγύρι
ἔλα μ' ἓνα ποτιστήρι.
Δόσε τους δροσιά, ζωή,
νά'ναι χίλια ὥς στὸ πρωί.

Μικρούλικά ζῶα μέσα στὸν κήπο.

1.

Όταν τὰ παιδιὰ δουλεύουν μέσα στὸν κήπο, τοὺς κάμνουν συντροφικὰ καὶ μερικὰ μικρούλικά ζῶα. Διάφορα ὁμορφα μικρὰ ζῶα, ποὺ ἄλλα τρέχουν ἐδῶ καὶ ἄλλα πετοὺν ἐκεῖ.

— Γιαννάκη, Πέτρο, Ἐλενίτσα! φωνάζει ἡ Φανή. Ἐλᾶτε νὰ δῆτε μερμηγκάκια.

Τὰ παιδιὰ τρέχουν ὅλα μαζί σιμὰ στὸ δένδρο, ποὺ εἶναι ἡ μερμηγκοφυλιά. Ἐκεῖ πολλὰ μερμηγκάκια πηγαίνουν καὶ ἔρχονται διαστικά.

— Βλέπετε, παιδιὰ; λέγει ὁ δάσκαλος. Καὶ αὐτὰ δουλεύουν, ὅπως δουλεύετε καὶ σεῖς. Κουβαλοῦν καὶ γεμίζουν τίς ἀποθῆκες των, γιὰ νὰ ἔχουν νὰ φάγουν τὰ χειμῶνα.

— Καὶ ποῦ ἔχουν τίς ἀποθῆκες των τὰ μερμηγκάκια; ρωτᾷ ὁ Βάσος.

— Νά, λέγει πάλι ὁ δάσκαλος. Βλέπετε αὐτὴ τὴν τρύπη; Ἀπ' ἐδῶ μπαίνουν καὶ προχωροῦν μέσα στὴ γῆ. Ἐκεῖ μέσα θαθιὰ ἔχουν κτίσει ἓνα σπιτάκι. Τὸ σπιτί των μερμηγκιῶν ἔχει πολλὰ δωμάτια. Μερικὰ ἀπ' αὐτὰ τὰ δωμάτια τὰ μερμηγκάκια τὰ ἔχουν κάμει ἀποθῆκες των. Ἄ, νὰ ξέρετε, παιδιὰ, τὰ μικρὰ αὐτὰ καὶ ἐργατικά ζῶα ἔχουν μέσα πολὺ καθαρὸ τὸ σπιτάκι των.

Τὰ παιδιὰ περίεργα ἀκούουν τὸ δάσκαλο καὶ βλέπουν τὰ μερμηγκάκια, ποὺ πηγαίνουν καὶ ἔρχονται ἀδιάκοπα. Καμμιὰ φορὰ τὰ βλέπουν νὰ συναντῶνται, σὰν

κάτι νὰ λέγουν μεταξύ των, καὶ πάλι νὰ τραβοῦν τὸ δρόμο των.

Τώρα ἓνα μερμηγκάκι εὗρῃκε ἓνα μεγάλο σπόρο. Μὲ τί δύναμη τὸν τραβᾷ! Μὰ νά, ἔπесе μαζί μὲ τὸ σπόρο σ' ἓνα λακκάκι. Δυσκολεύεται πολὺ νὰ τὸν τραβήξῃ ἀπὸ κεῖ μέσα.

Ἀρῇνει τὸ σπόρο καὶ τρέχει στὴ φωλιά. Σὲ λίγο ἔρχονται ἀπὸ τὴ φωλιά πολλὰ μαζί μερμηγκάκια καὶ τραβοῦν τώρα μ' εὐκολία τὸ σπόρο. Λίγο ἀκόμη καὶ τὸν ἐπῆγαν στὴ φωλιά των, νὰ τὸν βάλουν στὴν ἀποθήκη των.

2.

Μερικὰ παιδιὰ τρέχουν τώρα, νὰ πιάσουν ἓνα σκαθαράκι μὲ χρυσὰ καὶ πράσινα πτεράκια. Δὲν θὰ τοῦ κάμουν κακό. Μοναχὰ νὰ τὸ ἴδωυν θέλουν καὶ ὕστερα πάλι θὰ τὸ ἀφήσουν νὰ φύγῃ.

— Πάτερ, λέγει ὁ Γιαννάκης. Κοίταξε αὐτὴ τὴ μέλισσα.

— Μὴ τὴν πειράξετε, λέγει ἡ δασκάλα, γιατί θὰ σᾶς κεντρίσῃ. Πίαι τώρα στὰ λουλούδια, νὰ πάρῃ ἀπὸ τὸ χυμὸ των, γιὰ νὰ κάμῃ μέσα στὴν κυψέλη της τὸ μέλι.

— Μέλι! ἐφώνησε ἡ Φρόσω. Ἀπὸ καὶ το, ποῦ μᾶς φέρνει ἡ γιγυγιά.

Στὰ λουλούδια, ποῦ μιὰ ἄλλη τάξη τὰ ἔχει φυτεύσει ἀπὸ τὸ φθινόπωρο, πετοῦν καὶ χορεύουν πολλὲς πεταλούδες. Ἀλλες ἔχουν ἄσπρα πτερὰ καὶ ἄλλες κίτρινα ἢ κόκκινα, ποῦ γυαλίζουν στὸν ἥλιο σὰν μετᾶξι.

Ἡ Φρόσω τὶς κοιτάζει καὶ λέγει ἀπὸ μέσα της :

— "Αχ! νὰ εἶχα καμμιά ἀπ' αὐτὲς τὶς ὀμορφες πεταλουδίτσες.

Καὶ μιὰ στιγμή, ποὺ δὲν τὴν ἔβλεπε κανεὶς, τρέχει πίσω ἀπὸ μιὰ πολὺ μικρὴ κίτρινη πεταλουδίτσα.

Τὸ μικρούλικο πλάσμα εἶχε κουρασθῇ νὰ πετᾷ τόσην ὥρα καὶ ἐπῆγε καὶ ἐκάθισε μέσα σ' ἓνα τριαντάφυλλο, γιὰ νὰ κρυφθῇ καὶ νὰ ξεκουρασθῇ κιόλας.

Τὴν εἶδε ὅμως ἡ Φρόσω. Πάει σιγὰ σιγὰ κοντά, πατώντας στὶς μύτες τῶν ποδιῶν της. Καὶ ὅταν ἐβεβαιώθηκε, πὼς δὲν τὴν βλέπουν, ἀπλώνει τὰ χεράκια της καὶ ἀρπάζει τὸ τριαντάφυλλο.

— "Α! ἔβγαλε μιὰ φωνὴ ἡ Φρόσω καὶ ἄρχισε νὰ κλαίῃ. Τὰ ἀγκάθια, ποὺ εἶχε τὸ τριαντάφυλλο, τῆς ἀγκύλωσαν τὰ δάκτυλα.

Ἡ πεταλουδίτσα ἐπρόφθασε καὶ ἔφυγε.

— Δὲν θὰ τὸ ξανακάνω αὐτό! εἶπε μὲ παράπονο
ἡ Φρόσω καὶ ἐκοίταζε τὰ χεράκια τῆς.

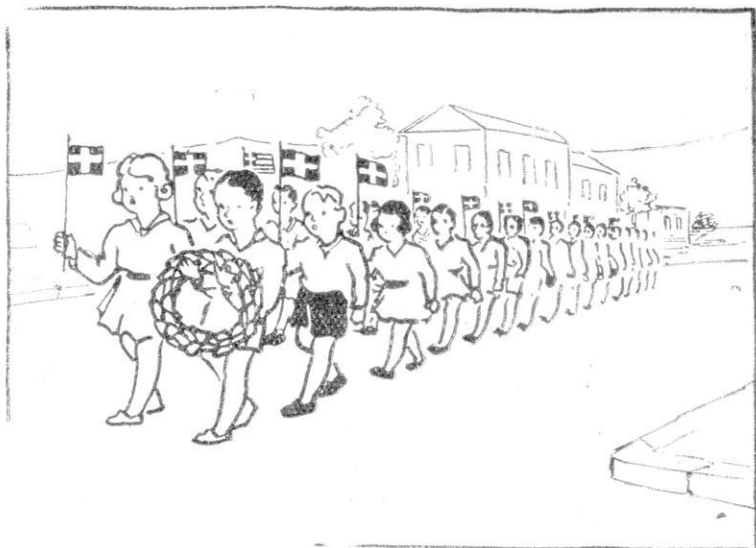
Πεταλουδίτσα.

Μὲς στὰ λούλουδα τοῦ κήπου
ξεχωρίζει ἓνας ἀνθός.
Μοιάζει μὲ τὴ μαργαρίτα,
μὰ εἶν' ἀκόμη πιὸ ξανθός.

Μ' ἀσπρολούλουδο ταιριάζει,
μὰ ἔχει πιότερη ὁμορφιά.
Κι εἶναι μὲς στὰ χορταράκια
κεντημένη ζωγραφιά.

Πάω τὸ χέρι μου ν' ἄπλώσω
νὰ τὸν κόψω, μὰ πετᾷ.
Ἦτο μιὰ πεταλουδίτσα
μὲ πτερὰ μεταξωτά.

Ἑθνικὴ ἑορτή.

Σήμερα τὰ παιδιὰ δὲν ἔχουν σχολεῖν.

Σήμερα εἶναι μιὰ ξεχωριστὴ ἡμέρα. Εἶναι τοῦ Ἑθαγγελισμοῦ καὶ ἡ Ἑθνικὴ μας ἑορτή.

Ἀπὸ χθὲς τὸ βράδυ ὅλα τὰ καταστήματα στὴν ἀγορὰ καὶ τὸ κωδωνοστάσι εἶναι στολισμένα μὲ σημαῖες, ὅλο σημαῖες ἐλληνικές.

Χαρὰ καὶ ὑπερηφάνεια παντοῦ. Γιορτάζει ἡ ὁμορφὴ πατρίδα μας, ἡ Ἑλλάδα.

Ὑστερα ἀπὸ τὴν ἐκκλησίαν, ὅλος ὁ κόσμος μὲ τὸν παπᾶ ἐπῆγαν στὸ μνημεῖο ἐκείνων, ποὺ ἐσκοτώθηκαν στὸν πόλεμο. Ἕνα ὁμορφὸ μαρμαρένιο ἄγαλμα, ποὺ παριστάνει ἕναν εὐζῶνα πληγωμένο καὶ πεσμένο ἐπάνω εἰς τὴν σημαία του.

Ὁ παπᾶς ἔκαμε ἐκεῖ μιὰ δέηση. Καὶ τὰ παιδιὰ τοῦ σχολείου εὐλαβητικὰ ἐστεφάνωσαν τὸ ἄγαλμα μ' ἓνα μεγάλο στεφάνι ἀπὸ δάφνη.

Ἐστερα, κρατώντας μικρὰς ἑλληνικὰς σημαιοῦλες, ἐγύρισαν τὰ παιδιὰ ὅλους τοὺς δρόμους καὶ ἔψαλαν:

Σὲ γνωρίζω ἀπὸ τὴν κόψη
τοῦ σπαθιοῦ τὴν τρομερή.
Σὲ γνωρίζω ἀπὸ τὴν ὄψη,
ποῦ μὲ βία μετράει τὴ γῆ.

Ἀπ' τὰ κόκκαλα βγαλμένη
τῶν Ἑλλήνων τὰ ἱερὰ
καὶ σὰν πρῶτα ἀντρειωμένη,
χαίρει. ὦ, χαίρει, ἐλευθεριά.

Καὶ ὅλος ὁ κόσμος τὰ ἐκοίταξε μὲ μάτια βουρκωμένα ἀπὸ χαρὰ καὶ τὰ ἐχειροκροτοῦσε.

Μὲ τὸ σιδηρόδρομο.

1.

Τῇ Μεγάλῃ Δευτέρᾳ τὸ πρωί, ὁ κύρ Ἀλέκος, ἡ κυρὰ Χρυσὴ καὶ τὰ παιδιὰ εὕρισκοντο* στὸ σιδηροδρομικὸ σταθμό.

Ἡ χαρὰ τῶν παιδιῶν, ποῦ θὰ ἐπήγγαιναν νὰ ἰδοῦν τὸν παπποῦ, τὴ γιαγιά, τὸ Λάμπρο καὶ ὅλους τοὺς ἄλλους, ἦτο μεγάλη. Θὰ ἔμεναν δεκαπέντε ἡμέρες στὸ χωριὸ καὶ θὰ ἐχόρταιναν βουνὸ καὶ ἐξοχή.

Τὸ τραῖνο ἦτο ἑτοιμο. Γιά πέντε λεπτά τῆς ὥρας ὁ πατέρας ἔδγαλε τὰ εἰσιτήρια καὶ ἀνέβασε τὰ πράγματα στοὺς βαγόνι. Ἀνέβηκαν καὶ τὰ παιδιὰ μὲ τὴ μητέρα των. Ὁ πατέρας δὲν θὰ ἐπῆγαινε μαζί των, γιατί εἶχε πολλή δουλειά. Θὰ ἐπῆγαινε ὅμως ἀργότερα, τὴ Μεγάλῃ Παρασκευῇ. Οὕτε ὁ Τὸπ θὰ ἐταξίδευε. Θὰ ἔμενε καὶ αὐτὸς στοὺς σπιτί.

Σὲ λίγο τὸ τραῖνο ἐξεκίνησε, σφυρίζοντας δυνατά. Τὰ παιδιὰ εἶχαν κολλήσει στοὺς παράθυρο καὶ ἔβλεπαν, ἔβλεπαν.

—Σὲ περιμένομε, πατέρα! ἐφώναξαν καὶ ἐκινούσαν τὸ μαντήλι των, ὥσπου ὁ σταθμὸς ἐχάθηκε ἀπὸ ἐμπρὸς των.

Τὸ τραῖνο ἐπέρασε πίσω ἀπὸ κάποιες ψηλὲς λευκὲς καὶ ἐπροχωροῦσε τώρα πρὸς γρήγορα. Ἐνα ἀεράκι ἐφύσηξε ἔξωφρα καὶ ἔφερε τὸν καπνὸ τῆς μηχανῆς ἴσια στοὺς παράθυρο. Τὰ παιδιὰ ἐτραβήχθησαν μέσα καὶ ἡ μητέρα ἐκλείσει γρήγορα τὸ τζάμι, ὥσπου ἐπέρασε ὁ καπνός.

Σὲ μισή ὥρα τὸ τραῖνο ἐσταμάτησε σ' ἓνα μικρὸ σταθμό. Δὲν ἦσαν ἐκεῖ πολλὰ σπιτία. Ἦσαν ὅμως πολλοὶ κῆποι. Μέσα σ' ἓναν κήπο, μιὰ γυναίκα σκυμμένη στὴ γῆ ἔδγαζε πατάτες.

Ἐνας σκύλος ἐστέκετο λίγο παραπέρα καὶ ἐκοίταζε τὸ τραῖνο κουνώντας τὴν οὐρά του. Ἀπὸ τὸ τραῖνο τοῦ ἔρριξαν ἓνα κομμάτι ψωμί. Τὸ ἄρπαξε στὸν ἀέρα καὶ ἐπῆγε σὲ μιὰ γωνιὰ νὰ τὸ φάγῃ.

2.

Τώρα τὸ τραῖνο ἐπερνοῦσε ἀνάμεσα ἀπὸ λειβάδια καὶ χωράφια. Σ' ἓνα λειβάδι ἔδοσκαν μερικὰ ἄλογα καὶ κοντὰ των ἓνα ἀλογάκι.

Τὸ ἀλογάκι, καθὼς ἄκουσε τὸ θόρυβο τῆς μηχανῆς, ἐπῆρε δρόμο καὶ τόσο ἐπηδοῦσε στὸν ἀέρα, ποῦ ἔκαμε τὴ Φρώσω νὰ βάλῃ δυνατὰ γέλια.

Ὁ Γιαννάκης ἐπείνασε. Καὶ ἡ μητέρα ἀνοιξε ἓνα καλαθάκι καὶ ἔδωκε στὰ παιδιὰ ἀπὸ ἓνα κουλιούρι καὶ σταφίδες.

— Μαμά, ἐρώτησε ἡ Φρόσω, τί εἶναι ἐκεῖνα τὰ ἄσπρα, ποὺ σαλεύουν ἐπάνω στὸ βουνό;

— Πρόβατα εἶναι, παιδί μου, εἶπε ἡ κυρὰ Χρυσώ. Δὲν τὰ βλέπεις; Πρόβατα καὶ βόσκουν στὸ χορτάρι τοῦ βουνοῦ.

— Καὶ γιὰ τί εἶναι τόσο μικρά; εἶπε πάλι ἡ Φρόσω.

— Μὰ δὲν εἶναι μικρά. Εἶναι μακριὰ καὶ γι' αὐτὰ μᾶς φαίνονται ἔτσι.

— Καὶ ἐκεῖνα τὰ πουλιά, ποὺ κολυμβοῦν μὲς στὸ νερό, κοντὰ στὸ μύλο, τί εἶναι;

— Εἶναι πάπιες, εἶπε ἡ μητέρα.

Τὸ τραῖνο ἐσταμάτησε καὶ σ' ἄλλους δυὸ σταθμούς. Σ' ἓναν ἀπ' αὐτούς, στὸ βαγόνι ποὺ ἦσαν τὰ παιδιὰ, εἶχε ἀνεβῆ καὶ ἓνας κύριος μὲ μιὰ θαλίτσα. Ἦτο ἰδρωμένος καὶ κατακόκκινος.

— Μόλις ἐπρόφθασα! ἔλεγε καὶ ἐσφούγγιζε τὸ πρόσωπό του. Πάλι καλά.

Μιὰ ὥρα ὕστερα ἀπὸ τὸ μεσημέρι, τὸ τραῖνο εἶχε φθάσει πιά στὸ χωριὸ τοῦ παπποῦ.

Ἄ! ὁ Γιαννάκης τὸ γνωρίζει, καλὰ τὸ χωριό. Νά ὁ ἀνεμόμυλος ψηλὰ στὸ βουνό. Νά καὶ ἡ μικρὴ ἐκκλησία τοῦ Προφήτη Ἡλία λίγο παρακάτω, στὴν πλαγιά τοῦ βουνοῦ. Νά καὶ πίσω ἐκεῖ τὸ μικρὸ δάσος.

Κατέβηκαν καὶ οἱ τρεῖς ἀπὸ τὸ τραῖνο, μουνδιασμένοι κάπως ἀπὸ τὸ ταξίδι. Ἐπῆραν ἓνα ἀμάξι, ποὺ ἦτο στὸ σταθμό, καὶ ἐτράβηξαν ἴσια γιὰ τὸ σπίτι τοῦ παπποῦ.

Τὸ σπίτι τοῦ παπποῦ.

Τὸ σπίτι τοῦ παπποῦ εἶναι ἀπὸ τὰ πιὸ παλιὰ σπίτια τοῦ χωριοῦ. Ἰσόγειο, ἔχει τέσσερα μεγάλα δωμάτια, ποὺ εἶναι χωρισμένα μὲ διάδρομο.

Κάτω ἀπὸ τὸ σπίτι εἶναι ἓνα ὑπόγειο. Ἐκεῖ ὁ παπποῦς ἔχει τὴν ἀποθήκη τοῦ σιανοῦ, καθὼς καὶ θαρέλεια, γιὰ νὰ βάζῃ τὸ κρασί, ποὺ κάμνει ἀπὸ τὸ ἀμπέλι του.

Ἐπάνω ἀπὸ τὰ δωμάτια, σ' ἓνα πατόρι, ὁ παπποῦς ἔχει τὰ σακκιά μὲ τὸ σιτάρι, μὲ τὸ καλαμπόκι, καθὼς καὶ μερικά ἐργαλεῖα κρεμασμένα ἀπὸ τοὺς τοίχους.

Στὴν αὐλὴ ἔξω εἶναι ἓνα ὑπόστεγο γιὰ τὸ κάρρο, γιὰ τὸ ἀλέτρι, γιὰ τὴ σβάρνα καὶ γιὰ ἄλλα πράγματα. Ἐκεῖ κοντὰ εἶναι καὶ ὁ φούρνος τοῦ σπιτιοῦ. Ἀπὸ τὸ ἄλλο μέρος, ἀριστερά, εἶναι ὁ στάβλος, παρακεῖ ὁ ὀρνιθώνας.

Γύρω ἀπὸ τὸ σπίτι, ἓνας μεγάλος κήπος μὲ πολλὰ δένδρα, φθάνει ὡς στὰ χωράφια. Πέρα ἀπὸ τὰ χωράφια φαίνεται καὶ τὸ μικρὸ δάσος.

Τὰ παιδιὰ χαρούμενα ξαναλέπουν τὸν παπποῦ καὶ τὴ γιαγιά. Σὲ λίγο ἦλθε στὸ σπίτι καὶ ἡ θεία, ἡ ἀδελφὴ τῆς μαμᾶς, καθὼς καὶ τὸ ἐξαδελφάκι των, ὁ Λάμπρος. Ὁ θεῖος των ἦλθε ἀργότερα. Τὸ σπίτι τοῦ θεῖου δὲν ἦτο μακριά.

Στὴ μεγάλη κουζίνα κάθονται τώρα καὶ τρώγουν. Τὸ τραπέζι εἶναι μεγάλο καὶ στρωμένο μὲ καθαρὸ σκοῦρο τραπεζομάντηλο. Ἀπὸ τὸ παράθυρο μπαίνει πολλὸς ἥλιος καὶ κάμνει νὰ ἀστράπτουν ὅλα τὰ χαλκίωματα.

“Ομορφες, πολὺ ὁμορφες ἡμέρες θὰ περάσουν πάλι στὸ χωριὸ τὰ παιδιὰ. Θὰ ἴδουν τὸ θουνὸ καὶ τὸν κάμπο καὶ θὰ ἔχουν νὰ λέγουν πᾶλλὰ κάθε βράδυ.

Ἡ λάμπα τοῦ πετρελαίου.

Τὸ δειλινὸ ἐπῆγαν ὅλοι στὴν ἐκκλησίᾳ, γιὰ ν’ ἀκούσουν τὴν ἀκολουθίαν τοῦ Νυμφίου. “Οχι ὅμως στὸν Προφήτη Ἡλία. Τὸ χωριὸ εἶχε καὶ ἄλλη ἐκκλησίᾳ, ἀπὸ τὸ ἄλλο μέρος, ἐκεῖ ποὺ εἶναι καὶ τὸ σχολεῖο.

“Οταν ἐγύρισαν, ἦτο ἄργά. Ἡ θεία ἐπῆγε ν’ ἀνάψῃ τὴ λάμπα.

— Δὲν ἔχει πετρέλαιο, εἶπε.

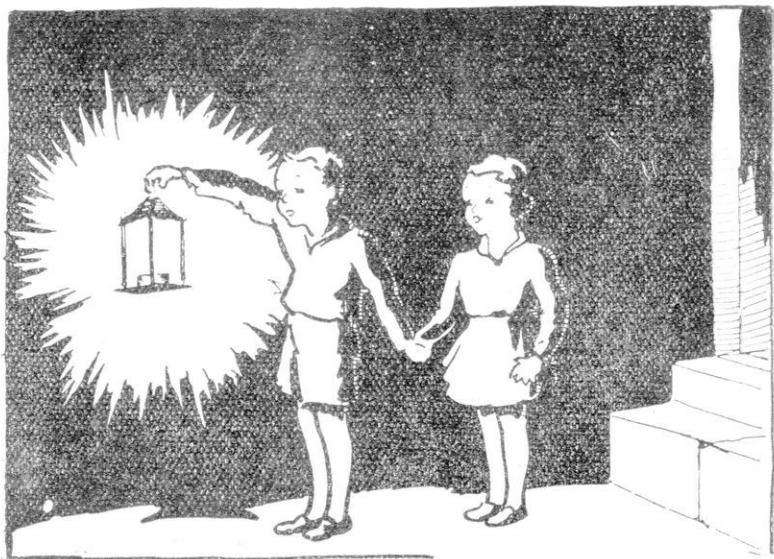
— Δὲν ἔχει πετρέλαιο; ἐφώνηξε ἡ γιαγιά. Μὰ τί ἔκαμε πάλι αὐτὸς ὁ Γιώργης; Δὲν τοῦ εἶπα νὰ πάῃ καὶ νὰ ἀγοράσῃ ἀπὸ τὸν μπακάλη;

— Δὲν πταίει αὐτός! εἶπε ὁ παπποῦς. Τὸν ἔστειλα ἐγὼ σὲ κάποιον θέλημα καί, φαίνεται, ἐξέχασε τὴ λάμπα. “Ας εἶναι. Ἀνάψετε τὴν τώρα ὅπως ὅπως καὶ ὅσο βαστάξῃ. Ἀνάβομε ὕστερα καὶ κανένα κεράκι.

Τὴν ἀναψαν. Αὐτὴ ὅμως σὲ λίγο ἄρχισε νὰ καπνίζῃ καὶ νὰ μαυρίζῃ τὸ γυαλί της. Τὴν ἔσβησαν γρήγορα καὶ ἀναψαν ἓνα χονδρὸ κερί. Τὸ φῶς ὅμως ἦτο πολὺ ἀδύνατο καὶ ἔφεγγε μοναχὰ ἐπάνω στὸ τραπέζι. “Α, δὲν θὰ ἤμποροῦσε ποτὲ νὰ διαβάσῃ ὁ Γιαννάκης μὲ τέτοιο φῶς.

— Εἶδες; τοῦ ἔλεγε ὁ Λάμπρος. Εἶδες τί φῶς ἔχομε ἐμεῖς; Ποῦ εἶναι τὸ δικό σας, τὸ ἡλεκτρικό!

Νὰ ἐβλεπες, παππούλη, ἔλεγε πάλι ὁ Λάμπρος. Στὸ σπίτι τοῦ θείου ἐγυρίζαμε ἓνα κουμπὶ στὸν

τοιχο καὶ ἀμέσως ἀναθε μιά λάμπα, ποὺ ἦτο κρεμασμένη μὲ ἓνα σύρμα ἀπὸ τὸ τοβάνι. Καὶ τί δυνατὸ καὶ ὁμορφο φῶς!

Ὅταν ὁ Λάμπρος μὲ τὴ μητέρα του καὶ τὸν πατέρα του ἐσηκώθηκαν γιὰ νὰ φύγουν, ὁ Γιαννάκης μὲ τὴ Φρόσω τοὺς ἐσυνόδευσαν ὡς ἔξω μ' ἓνα φαναράκι.

—Δὲν χρειάζεται φανάρι, εἶπε ἡ θεία. Τὸ φεγγάρι φωτίζει σὰν ἡμέρα.

Τὰ παιδιὰ ἐστάθηκαν μιὰ στιγμή νὰ ἰδοὺν τὴν ὁμορφὴ καὶ ἡσυχίαν νύκτα τοῦ χωριοῦ. Οἱ λεμονιές ἐμοσχοβολοῦσαν ἀπὸ τὸν κήπο πέρα.

Ἡ φύχρα ὅμως ἦτο κάπως τσουχτερή καὶ τὰ παιδιὰ ἐγύρισαν γρήγορα στὸ σπίτι.

Ξημέρωμα στο χωριό.

1.

Επάνω από τὸ βουνὸ ἐπρόβαλε ἡ αὐγή.

Ἐνα «κικιρίκου» ἀκούσθηκε ἀπὸ τὸν ὄρνιθωνα τοῦ παπποῦ. Ἦτο ὁ κόκορας μὲ τὴν πράσινη, τὴ γυαλιστερὴ οὐρά, καὶ μὲ τὸ κόκκινο λειρί.

— Κικιρίκου! ἐφώναξε πάλι. Καὶ ἀνυπόμονα ἐκτυποῦσε τὶς πτεροῦγες του, σὰν νὰ ἔλεγε :

— Ἔ, σεῖς κόττες, ξυπνήστε πιά!

Οἱ κόττες, ποὺ ὡς τώρα εἶχαν χωμένο τὸ κεφάλι των κάτω ἀπὸ τὴ πτερούγα των, ἐπήδησαν κάτω ἀπὸ τὸ ξύλο των καὶ ἤλθαν ὅλες στὴ θυρούλα ἐμπρός, περιμένοντας νὰ τοὺς ἀνοίξουν.

— Κικιρίκου! ἐξαναρώναξεν ὁ κόκορας, σὰν νὰ ἔλεγε :

— Μὰ δὲν θὰ σηκωθῇ ἀκόμη αὐτὸς ὁ κύρ Γιώργης;

Νὰ ὅμως, ποὺ ἐφάνηκε ὁ κύρ Γιώργης. Βιαστικὸς ἦλθε κοντὰ καὶ ἀνοίξε τὸν ὄρνιθωνα. Μὲ σπρωξιὲς καὶ πτερουγίσματα ἄρχισαν τότε νὰ ῥαγίζουν οἱ παρδαλὲς κοτούλες, κοιτάζοντας τὸν κύρ Γιώργη μὲ τὸ κεφάλι γυρμένο πλάϊ.

Ὁ κύρ Γιώργης ἐπῆγε ἔπειτα στὸ στάβλο.

— Ἔ, Ψαρῆ, σήκω! ἐφώναξε.

Τὸ ἄλογο ἐσηκώθηκε μὲ κόπο, ἐτινάχθηκε καλὰ καλὰ καὶ ἐχλιμίντρησε. Καὶ ὁ κύρ Γιώργης τοῦ ἐπέταξε στὸ παχνὶ μιὰν ἀγκυλιὰ χορτάρη.

— Χρούπ, χρούπ! ἀκούετο τώρα ἀπὸ τὸ παχνὶ τοῦ Ψαρή.

Πὺ πέρα ἐκοιμῶντο οἱ ἀγελάδες.

— Καλημέρα, Κοκκίνω, Κανέλλα! ἐφώναξε ὁ κύριος Γιώργης καὶ ἔρριξε καὶ σ' αὐτὲς μιὰν ἀγκαλιὰ χορτάρη, ποὺ μέσα εἶχε καὶ κόκκινα ἢ ἄσπρα λουλουδάκια.

2.

Ἐδῶ καὶ λίγη ὥρα ἦτο ὁ παππούς στὸ πόδι.

Ἄ! ὅλα κι ὅλα. Ὁ παππούς κοιμάται: ἐνώρις, μὰ ξυπνᾷ πολὺ πρωί. Ἔτσι ἐσυνήθισε ἀπὸ νέος. Γι' αὐτὸ τὸ χρώμα του εἶναι πάντα ροδοκόκκινο. Καὶ ὅταν κανεὶς ἔρχεται ἀπὸ τὴν πόλη καὶ τοῦ λέγει: «Βαστιέσαι καλὰ, παππούλη», ἐκεῖνος στρίβει τὸ μουστάκι του καὶ ἀπαντᾷ χαμογελώντας:

— Ἐμεῖς ἐδῶ περνοῦμε τὴ ζωὴ μας καλύτερα ἀπὸ σὰς. Πίνουμε νεράκι, ποὺ βγαίνει ἀπὸ τὴν καρδιά τοῦ βουνοῦ. Καὶ ἀναπνέουμε τὸν ἀέρα, ποὺ περνᾷ καὶ κορφολογᾷ τὸ θυμάρη.

Ἡ γιαγιά εἶχε ξυπνήσει καὶ αὐτὴ καὶ τοῦ ἔφερνε νὰ πιῇ τὸν καφέ του. Ὑστερα ἐπῆγε ν' ἀρμέξει τὴς ἀγελάδες.

Ἐκάθισε ἐπάνω σ' ἓνα σκαμνὶ καὶ εἶχε ἐμπρὸς της, ἀνάμεσα στὰ πόδια τῆς ἀγελάδας, τὴν καρδάρη. Τὸ γάλα ἔπεφτε ἄσπρο ἄσπρο καὶ ἄφριζε.

— Γειά σου, Κοκκίνω! εἶπε ἡ γιαγιά. Ἀρκετὸ γάλα μοῦ ἔδωκες σήμερα. Θὰ φτειαῶμε καὶ μυζήθρα γιὰ τὸ Πάσχα.

Ἡ γιαγιά ἐπέρασε τὸ γάλα ἀπὸ ἓνα καθαρὸ τουλουπάνι καὶ τὸ ἔβαλε μέσα σ' ἓνα καθαρὸ δοχεῖο.

Ἐφρόντισε ὕστερα γιὰ τὰ γουρουνάκια της. Ἔδρασε κάτι μικρὲς πατάτες, τὶς ἐζούλησε καὶ ἔδωκε νὰ τὶς φάγουν. Καὶ στὸ τέλος, μὲ τὴν ποδιὰ γεμάτη καλαμπόκι καὶ κριθάρι, ἐσύναξε γύρω της ὅλες τὶς κοτούλες.

Μερικὲς ἀπ' αὐτὲς ἔτρεξαν, στὴ φωλιά των, νὰ κίμουν ταῦτά.

Ἡ γιαγιά εἶχε νὰ βιάψῃ κόκκινα πολλὰ αὐγά τῇ Μεγάλῃ Πέμπτῃ.

Τὰ παιδιὰ ξυπνοῦν.

Ο Λάμπρος ἦλθε πολὺ πρῶτὶ στὸ σπίτι τοῦ παπποῦ. Εὗρῆκε τὰ παιδιὰ νὰ κοιμοῦνται ἀκόμη. Μὰ ἡ θεία του, ἡ κυρὰ Χρυσώ, ἦτο στὸν κήπο καὶ ἐβγαζε ἀγκινάρες, κουκιά καὶ κολοκυθάκια.

— Καλημέρα, θεία! εἶπε. Θέλεις νὰ σὲ βοηθήσω;

— "Οχι! ἐφώναξε ἡ γιαγιά ἀπὸ τὸ παράθυρο τοῦ μαγειρείου. Ἐσὺ νὰ πάρης καλύτερα ἓνα καλάθι, νὰ βγάλῃς πατάτες.

"Αρχισαν οἱ κότεις νὰ κακαρίζουν. Μὲ τὶς φωνές των ἐξύπνησαν καὶ τὰ παιδιὰ.

Στὴν ἀρχή, ποὺ ἀνοιξαν τὰ μάτια των, ὁ Γιαννάκης καὶ ἡ Φρόσω ἐδυσκολεύθηκαν νὰ καταλάβουν ποῦ εὐρίσκοντο. Ὑστερα ὅμως ἄκουσαν ὁμιλίες, ἄκουσαν τὸ Λάμπρο, ποὺ ἐτραγουδοῦσε, καὶ εἶπαν:

— Πωπώ! Στὸ χωριὸ εἴμαστε καὶ κοιμώμαστε ἀκόμη.

Ἐντύθηκαν καὶ ἐπετάχθηκαν ἀμέσως ἔξω.

— Καλημέρα σας! ἐφώναξαν καὶ ἐπῆγαν καὶ ἐφίλησαν τὰ χέρια τοῦ παπποῦ καὶ τῆς γιαγιάς.

— Τί κάμνεις αὐτοῦ, παπποῦ;

— Δὲν βλέπετε; εἶπε ὁ παπποῦς. Περιποιοῦμαι τὰ δένδρα μου. Τὶς μουριές μου, τὶς κερασιές μου, τὶς κορομηλιές μου, τὶς ροδακινιές μου. Τῇ βλέπετε, παιδιὰ, τούτῃ ἐδῶ τῇ γέρικῃ μηλιά; Μαζὶ ἐμεγαλώσαμε. Καὶ τώρα τὴν ἀγαπῶ σὰν τὸν ἑαυτό μου.

Ὁ Γιαννάκης ἐπῆρε ἀμέσως καὶ ἐβοήθησε τὸ Λάμπρο.

Καὶ ἡ Φρόσω ἔτρεξε στὸν ὀρνιθώνα καὶ ἐμάζεψε ὅλα ταῦτά, ποὺ εἶχαν γεννήσει οἱ κότες.

Ὅστερα, ἀφοῦ τὰ παιδιά ἔφαγαν τὸ πρωινό των, ἐπῆγαν τὸ Λάμπρο καὶ ἐπῆγαν νὰ παίξουν στὰ χωράφια.

Μακριὰ ἀκούοντο κουδουνίσματα κοπαδιῶν καὶ τὰ πουλιά ἐτραγουδοῦσαν. Ἐτραγουδοῦσε καὶ ὁ Λάμπρος:

Δυὸ τρία ἄρνάκια στὴ βοσκή
πηγαίνω ν' ἀπαντήσω.

Τέσσερα πόδια ὁλόγυρα
καὶ μιὰ οὐρά ἀπὸ πίσω.

Μὲ τὸ ἄλογο.

1.

Σήμερα ὁ παπποὺς ἐπῆρε τὸ Γιαννάκη καὶ τὸν ἀνέβασε στὸν Φαρῆ

Ὁ Φαρῆς ἐπερπατοῦσε σινά, γιατί ὁ παπποὺς τὸν ἐκκρατοῦσε καλὰ ἀπὸ τὸ χαλινάκι. Μὰ ὁ Γιαννάκης ἤθελε νὰ πηγαίνει γρηγορώτερα.

— Παπποῦ, ἔλεγε. Κάμε τον νὰ τρέξη λίγο.

— Ὅχι, εἶπε ὁ παπποὺς. Καλὰ πηγαίνε. Τὸ ζῶο δὲν ἔχει σέλλα, καὶ ἂν τρέξη, θὰ πέσης κάτω.

— Ὅταν μεγαλώσω, παπποῦ, θὰ μὲ τὸν χαρίσης τὸν Φαρῆ;

Ὁ παπποὺς ἐγέλασε.

— Ὄπου νὰ μεγαλώσῃς, εἶπε, ὁ Φαρῆς δὲν θὰ ζῇ πιά, γιατί εἶναι γέρος.

— Παπποῦ, εἶπε πάλι ὁ Γιαννάκης. Ξέρω μερικὰ ἄλογα, ποὺ εἶναι ἄγρια καὶ κλωτσοῦν.

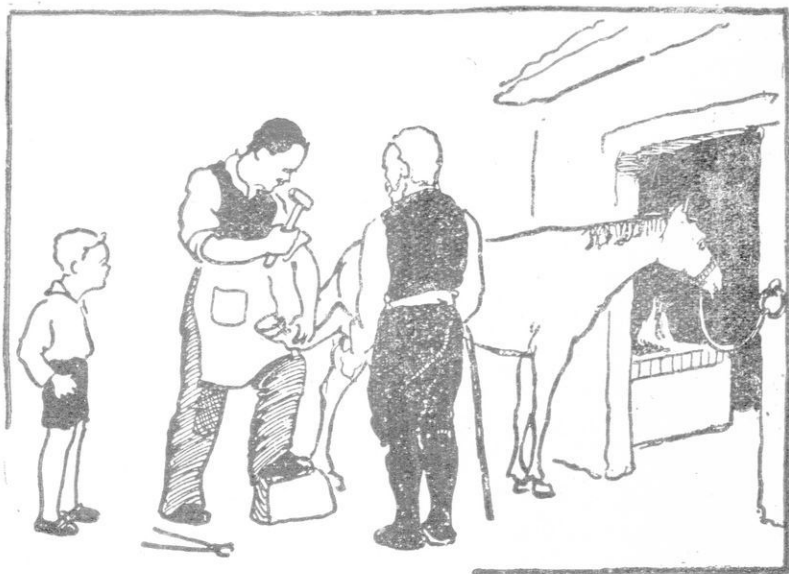
— Χμ! ἔκμε ὁ παπποὺς. Αὐτὰ γίνονται ἄγρια, γιατί τὰ κακομεταχειρίζονται. Ἐγὼ τὸν Φαρῆ μου δὲν τὸν ἔδεια ποτέ. Καὶ αὐτὸς πάλι οὔτε δαγκάνει οὔτε κλωτσά.

Ὁ Γιαννάκης ἐκουράσθηκε στὴ ράχη τοῦ Φαρῆ καὶ ἐζήτησε νὰ κατεβῇ. Ὁ παπποὺς τὸν κατέβασε.

— Ποῦ πηγαίνομε, παπποῦ; ἐρώτησε ὁ Γιαννάκης.

— Ἐνα πέταλο τοῦ Φαρῆ εἶναι νὰ πέση καὶ πάω στὸν πεταλωτὴ νὰ τ' ἀλλάξω. Χωρὶς πέταλο τὸ ἄλογο, μπορεῖ γρήγορα νὰ κουτσαθῇ

Ἐπερνοῦσαν τώρα μέσα ἀπὸ τὸ χωριό. Τὰ σπιτία ἐκεῖ εἶναι πιδὺ πυκνά. Μὰ οἱ δρόμοι δὲν εἶναι ὅπως εἶναι στὴν
Ψηφιοποιήθηκε ἀπὸ τὸ Ἰνστιτούτο Ἑκπαιδευτικῆς Πολιτικῆς

πόλη. Είναι στενοί, στρωμένοι με πέτρες, ανηφορικοί, καμιά φορά σαν μον πάτια.

Ὁ Γιαννάκης θυμάται, πὼς αὐτὰ τὰ μέρη τὰ εἶχε περάσει καὶ ἄλλη φο-ά, πὺ εἶχε ἔλθει στὸ χωριό. Νά τὸ ραφτάδικο, νά καὶ ὁ φούρνος, νά καὶ τοῦ τσαγκάρη τὸ μαγαζάκι.

2.

Ἐβγήκαν σὲ μιὰ πλατεῖα. Ἐκεῖ εἶναι δυὸ μεγάλες βρύσες. Κάμποσες κοπέλες τὶς εἶχαν τριγυρίσει καὶ ἐγέμιζαν τὶς στάμνες των νερό.

Ὁ Ψαρῆς ἐκοντοστιθηκε. Ὁ παπποῦς ἐκατάλαβε τί τρέχει καὶ τὸν ἐτῆγε κοντὰ σὲ μιὰ γούρνα.

Ὁ καημένος ὁ Ψαρχῆς ἐδιψοῦσε. Ἦπτε, ἦπτε ἕνα πορὶ νερό. Ὁ παπποῦς ἐστέκετο ἐπάνω ἀπὸ τὸ κεφάλι του καὶ τοῦ ἐσφύριζε.

Αἶγο παραπάνω ἀπὸ τὸν παντοπόλῃ ἦτο ὁ πεταλωτής. Ὅταν ἔφθασαν ἐκεῖ, ὁ παπποῦς εἶπε :

— Ἔλα, κὺρ Θωμᾶ. Ἀλλάξε τὸ πισινὸ πέταλο τοῦ Ψαρχῆ μου.

Ὁ κὺρ Θωμᾶς, μουντζουρωμένος, ἐβγήκε στὴ θύρα καὶ ἐκοίταξε καλὰ καλὰ τὸ πόδι τοῦ ἀλόγου.

Μέσα, στὸ μισοσκότεινο ἐργαστήριό του, ἡ φωτιά ἔλαμπε κόκκινη. Ἐπῆρε ἕνα πέταλο καὶ τὸ ἐκάρφωσε γερὰ στὸ νύχι τοῦ Ψαρχῆ.

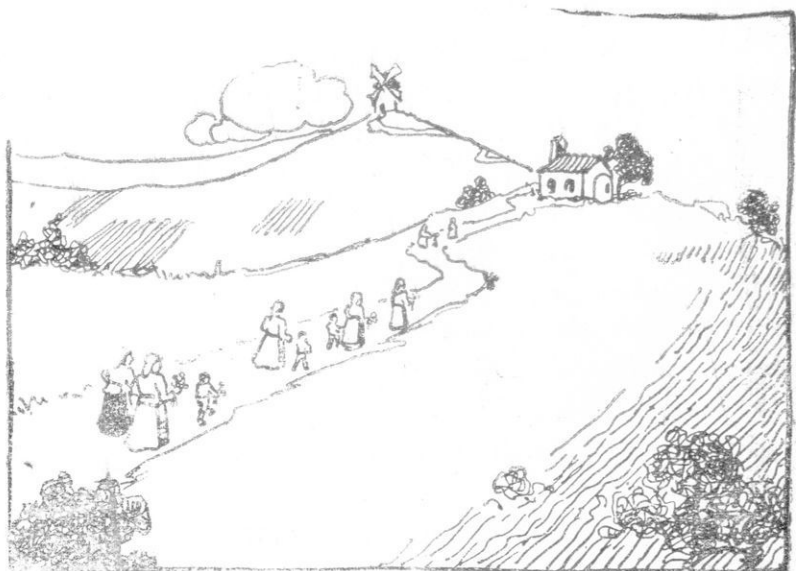
— Μὰ δὲν πονεῖ ὁ Ψαρχῆς; ἐρώτησε ὁ Γιαννάκης τὸν κὺρ Θωμᾶ.

— Νὰ πονέσῃ; εἶπε ἐκεῖνος καὶ ἐγέλασε. Πονεῖς ἐσὺ, ὅταν κόβῃς τὰ νύχια σου; Ἀλλο τόσο πονεῖ καὶ ὁ Ψαρχῆς.

Ὁ παπποῦς μὲ τὸ Γιαννάκη καὶ μὲ τὸν Ψαρχῆ ἐγύρισαν ἀπὸ τοὺς ἴδιους δρόμους στὸ σπίτι.

Στὸ σπίτι εὗρήκαν τὸ Λάμπρο καὶ τὴ Φρόσω νὰ παίξουν κρυφτούλι. Ἀ! Τὸ σπίτι τοῦ παπποῦ λές καὶ εἶναι καμωμένο γιὰ τέτοιο παιγνίδι. Ὁ Λάμπρος ἐκρύβετο παντοῦ, στὸν ὀρνιθώνα, πίσω ἀπὸ τὸ κάρρο, στὸ ὑπόγειο, μέσα στ' ἄδεια βαρέλια. Μιὰ στιγμὴ ἀνέβηκε καὶ στὸ πατάρι καὶ ἐκουκουλώθηκε μ' ἕνα ἄδειο σακκί. Δέκα φορές ἐπέρασε ἡ Φρόσω ἀπὸ κοντά του καὶ δὲν τὸν ἐκατάλαβε. Καὶ ὅταν στὸ τέλος ὁ Λάμπρος ἐξεσκεπάσθηκε, ἡ Φρόσω ἐξαφνιάσθηκε τόσο, πὺν ἔβαλε μιὰ δυνατὴ φωνή.

Ὁ ἐπιτάφιος.

Τὸ πρωὶ τῆς Μεγάλης Παρασκευῆς, πολλὰ κορ'τοια καὶ γυναῖκες τοῦ χωριοῦ ἀνέβηκαν σιτὴν ἐκκλησίᾳ τοῦ Προφήτη Ἡλίου. Εἶχαν μαζί των καλάθια μ' ἀσπρολούλουδα καὶ πασχαλιὲς καὶ ἐστόλισαν μ' αὐτὰ τὸ κουβούκλιο τοῦ ἐπιταφίου τοῦ Χριστοῦ.

Τὸ μονοπάτι, ποὺ ἀνεβαίνει στὸν Προφήτη Ἡλίου, εἶχε μεγάλη κίνηση ὅλη τὴν ἡμέρα. Γυναῖκοὺλες μὲ τὰ παιδάκια των, γεροντάκια, παλληκάρια, ἀνέβαιναν σιγὰ σιγὰ, γιὰ νὰ πᾶνε νὰ προσκυνήσουν τὸν ἐπιτάφιο. Ὅλη τὴν ἡμέρα ἡ καμπάνα ἐσήμαινε θλίβερά.

Ὅστερα ἀπὸ τὸ μεσημέρι ἔφθασε στὸ χωριὸ καὶ ὁ κύρ Ἀλέκος. Τὰ παιδιὰ τὸν ἀγκάλιασαν μὲ χαρά.

— Ποῦ εἶναι ὁ ἐπιτάφιος; — Πέστε ἀπὸ τὸν πατέρα τοῦ ἑκπαιδευτικοῦ Πολιτικῆς

— Ἐμεινε στὸ σπίτι, εἶπε ὁ πατέρας. Πρέπει νὰ φυλάγῃ τὸ σπίτι ὁ Τόπ.

Καὶ ποῖος θὰ τὸν ταΐζῃ, πατέρα;

— Ὁ Θάνατος, ὁ βοηθός μου! εἶπε ὁ κὺρ Ἀλέκος.

Τὸ δειλινὸ ἐξεκίνησαν ὅλοι μαζί γιὰ τὸν Προφήτη Ἡλία. Τὸ μισὸ χωριὸ ἦτο μαζευμένον ἐκεῖ. Ὁ παππᾶς, οἱ φάλτες καὶ τὰ κορίτσια ἔβαλλαν:

— Ἐρραναν τὸν τάφο...

Τὸ ἀνθρωστολισμένον κουδούκλιο τοῦ ἐπιταφίου στὸ τέλος τὸ ἐπῆραν μερικὰ παλληκάρια στὰ χέρια καὶ μὲ φαλιωδίες τὸ ἔβγαλαν καὶ τὸ ἐγύρισαν ἔξω ἀπὸ τὴν ἐκκλησίαν. Εἶχε νυκτώσει πιά. Ὁ κόσμος, κρατώντας ἀναμμένα κεριά, λίγο λίγο ἐγέμισε ὅλο τὸ δρομάκι τοῦ βουνοῦ.

Καὶ ὅσοι ἦσαν κάτω στὸν κάμπο, εἶδαν ἀργὰ νὰ κατεβαίνει τὸν κατήφορο, μέσα στὸ σκοτάδι, κάτι σὰν ἓνα ποτάμι ἀπὸ φῶς.

«Χριστὸς ἀνέστη».

Τὴ νύκτα τοῦ Μεγάλου Σαββάτου ἐπῆγαν πάλι ὅλοι μαζί στὴν ἐκκλησίαν. Αὐτὴ ὅμως τῇ φορὰ ἐπῆγαν σ' ἐκείνην, ποὺ εἶναι κοντὰ στὸ σχολεῖο.

Ὁλος ὁ κόσμος εἶχε φορέσει τὰ καλά του καὶ ὅλοι ἐκρατοῦσαν ἄσπρες λαμπάδες γιὰ τὴν Ἀνάστασι.

Ὅταν στὴ μικρὴ πλατεῖα τῆς ἐκκλησίας ἐβγῆκε ὁ παπᾶς καὶ εἶπε τὸ «Χριστὸς ἀνέστη», στὸ κωδωνοστάσιο ἀναψαν κάτι ὠραῖα πυροτεχνήματα.

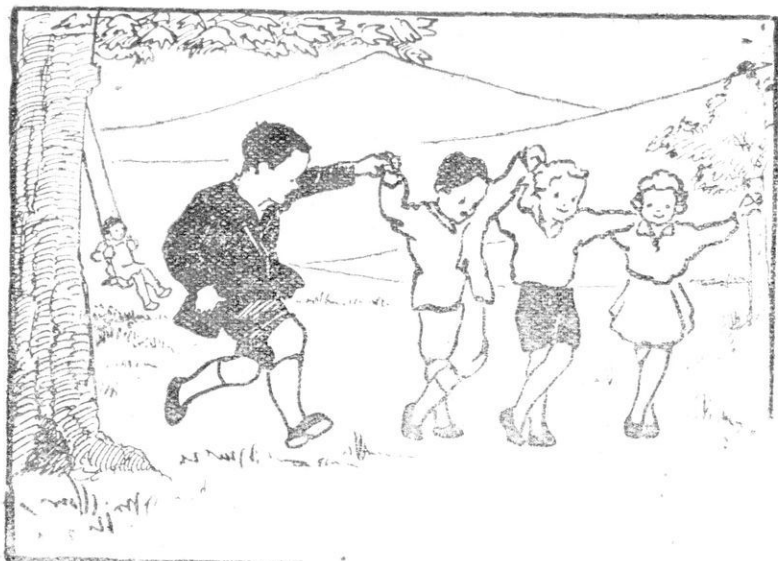
Ὁ Γιαννάκης καὶ ἡ Φρόσω ἐμετάλαβαν. Ὑστερα ἐγύρισαν στὸ σπίτι μὲ ἀναμμένα τὰ κεριά, γιὰ ν' ἀνάψουν μὲ τὸ ἅγιο φῶς καὶ τὸ κανδήλι τῆς Παναγίας.

Στὸ σπίτι τοὺς ἐπερίμενε ζεστὴ ἡ μαγειρίτσα. Ἐτσούγκρισαν τὰ κόκκινα αὐγά καὶ ὁ παπποὺς μὲ γέλια ἔσπασκε ὀλων τῶν ἄλλων ταὐγά.

— Χριστὸς ἀνέστη! τοὺς ἔλεγε. Καὶ τοῦ χρόνου νὰ εἴμαστε καλὰ!

Ὡραῖες ἦσαν καὶ οἱ κουλοῦρες, ποὺ τίς εἶχε ζυμώσει ἡ γιαγιά, μαζὶ μὲ τὴν κυρὰ Χρυσώ.

Τὴν ἄλλην ἡμέρα, Κυριακὴ τοῦ Πάσχα, ὅλο τὸ χωριὸ ἦτο πάλι στὸ πόδι. Σὲ μερικὰ δένδρα οἱ χωρικοὶ μὲ τὰ παιδ' αὐτῶν εἶχαν κρεμάσει κούνιες. Κάτω ἀπὸ τὸν μεγάλον πλάτανον ἄλλοι χωρικοὶ εἶχαν στήσει μεγάλο χορὸ. Οἱ κοπέλλες ἐφοροῦσαν τίς χρυσοκεντημένες φορεσιὰς τῶν καὶ τὰ παλληκάρια τὰ γιορτινὰ τῶν. Τὰ βιοιὰ στὴ μέση ἔπαιζαν καὶ ὁ τραγουδιστὴς ἐτραγουδοῦσε μαζὶ μὲ τοὺς χορευτὰς:

Μπᾶτε, κοπέλλες, στὸ χορὸ
κι ἀρχίστε τὰ τραγούδια,
τώρα στὸν ὁμορφον καιρὸ,
ποὺ ἀνθίζουν τὰ λουλούδια.

Σ' ἓναν κύκλο ἐπιάσθηκαν νὰ χορεύσουν καὶ τὰ χω-
ριατόπουλα. Μαζὶ ἐπῆγαν καὶ ὁ Γιαννάκης μὲ τὴ Φρό-
σω. Τὸ χορὸ ἔσυρνε ὁ Λάμπρος καὶ ἐχόρευε τόσο ὁμορ-
φα, ποὺ ὅλα τὰ ἄλλα παιδιὰ εἶχαν ζηλεύσει.

— Λάμπρο, εἶπε ὁ Γιαννάκης, ὅταν ἐσταμάτησαν λί-
γο, γιὰ νὰ ξεκουρασθοῦν. Ἐμεῖς δὲν ξέρομε νὰ χορεύωμε
σὰν καὶ σένα. Γι' αὐτό, ὅσες ἡμέρες θὰ μείνωμε ἀκόμη
στὸ χωριό, θέλωμε, αὐτοὺς τοὺς χοροὺς ποὺ ξέρεις, νὰ
τοὺς διδάξης καὶ σὲ μᾶς.

Ἡ Λαμπρή.

Νάτην ἢ Λαμπρὴ μὲ τὰ λουλούδια.
Κόψετε, παιδιά, τὴν πασχαλιά
κι ὅλα μὲ χαρὰ καὶ μὲ τραγούδια
τρέξετε ν' ἀλλάξωμε φιλιά.

Σήμαντρα γλυκὰ βαροῦν ἀκόμα
καὶ μοσχοβολοῦνε οἱ ἐκκλησιές.
Μόσχοι τὰ φιλιὰ στὸ κάθε στόμα.
Τὰ φιλιὰ τῆς ἀνοιξης δροσιές.

Πᾶμε νὰ στρωθοῦμε στὸ χορτάρι
καὶ τὸ ἄρνι μας ψήνεται σιγά.
Καὶ μὲ τῆς Ἀνάστασης τὴ χάρη
φέρτε νὰ τσουγκρίσωμε τ' αὐγά.

Ὁ παπποῦς στέλλει ν' ἀλέση σιτάρι.

1.

— **Π**ατέρα, εἶπε ἓνα βράδυ ὁ Γιαννάκης. Θὰ πᾶμε
καμμιὰν ἡμέρα στὸ βουνό, νὰ ἰδοῦμε τὸ μύλο;

— Δὲν ἐχορτάζατε δρόμους; εἶπε ὁ κὺρ Ἀλέκος.
Παπούτσια θὰ θέλωμε πάλι, ὅταν γυρίσωμε πίσω.

— Ἄς πᾶμε, πατέρα! ἐπαρακάλεσε καὶ ἡ Φρόσω.

Ἔχομε νὰ πᾶμε ἀπὸ πέρασι τὸ καλοκαίρι ἐκεῖ ἐπάνω.

Ὁ παππούς τὰ ἄκουσε καὶ εἶπε :

— Φυλάξτε τὴν ὄρεξή σας, παιδιά. Μεθούριο θὰ στείλω ν' ἀλέσωμε τὸ σιτάρι καὶ πηγαίνετε καὶ σεῖς μαζί.

Καὶ ἀλήθεια ὁ παππούς ἔστειλε τὸν κύρ Γιώργη ν' ἀλέσῃ. Πρῶτ' ἡμερᾶς ἐξεκίνησαν, ἐμπρὸς ὁ Ψαρῆς μὲ τὸ σακί, πίσω ὁ κύρ Γιώργης καὶ παραπίσω ὁ πατέρας μὲ τὰ παιδιά καὶ μὲ τὸ Λάμπρο.

Ἐτῆγαν μέσα ἀπὸ τὸ λειβάδι. Τὸ χορτάρι τοῦ ἐφαίνετο ἀπὸ μακριά, σὰν νὰ εἶχε πέσει στάχτη ἐπάνω του.

Ἦτο ἡ ὁροσιά, ποὺ τὸ εἶχε ραντίζει τὴ νύκτα.

Σὲ λίγο ἐβγήκε ὁ ἥλιος καὶ ὅλες ἐκεῖνες οἱ ὁροστοτάλες ἔλαμψαν μὲ μιᾶς, σὰν νὰ ἦσαν διαμάντια.

Ἡ Φρόσω ἔσκυβε κάθε τόσο καὶ ἔκοβε καμμιὰ παπαρούνα, κινένα γαλαζολούλουδο. Ἐσκυβε κάποτε καὶ ὁ Ψαρῆς, νὰ κόψῃ λίγο χορτάρι.

Ἐφθασαν στὰ πόδια τοῦ βουνοῦ καὶ ἄρχισαν ἀπὸ ἐκεῖ τὸν ἀνήφορο στὸ μονοπάτι. Ὁ Ψαρῆς ἀνέβαινε σιγὰ σιγὰ καὶ ὁ κύρ Γιώργης ὅλο καὶ τοῦ ἐμιλοῦσε, ἀκουμπώντας σὲ μὲν ἀγκλίτσα.

Νὰ σὲ κάμποση ὥρα ὁ Προφήτης Ἡλίας. Ἐκεῖ ἐσταμάτησαν, νὰ ξεκουραστοῦν καὶ ν' ἀνάψουν καὶ κανένα κεράκι. Ἦπιαν τὸ κρύο νερὸ τῆς βρύσης καὶ ἐκάθισαν σ' ἓνα μπάγκο, ἔξω ἀπὸ τὴν ἐκκλησίαν.

Τί ὁμορφα, ποὺ ἐφαίνοντο τώρα ὅλα ἀπὸ ἐκεῖ ! Χωμυλὰ τὸ χωριὸ ἦτο ὅλο ἀπλωμένο ἐμπρὸς των. Μὰ καὶ ἄλλο χωριὸ ἐφαίνετο πρὸ πέρα. Καὶ ἀπὸ τὸ ἄλλο μέρος στρωτὸς καὶ καταπράσινος ὁ κάμπος, ποὺ τὸν ἐστόλιζαν ἐδῶ κοπάδια ἀρνιῶν καὶ ἐκεῖ ἀγελάδες. Ἀπὸ ψηλά, ἀπὸ τὸν ἀνεμόμυλο, ἔφθανε σ' ὅλων τ' αὐτιά μιὰ βοή σὰν μούγκρισμα.

2.

Ποιὸς εἶχε εἰπεῖ στὰ παιδιά, πὼς ὁ δρόμος γιὰ τὸ μύλο εἶναι δύσκολος; Καθόλου δὲν ἐκουράσθηκαν ἀπὸ ἐκεῖ καὶ ἐπάνω καὶ οὔτε ἐδίψασαν. Μὰ καὶ ἂν ἐδιψοῦσαν, δόξα νὰ ἔχη ὁ Θεός, εἶχαν νὰ πιοῦν νεράκι. Ὁ Λάμπρος ἀπὸ τὴ βρύση εἶχε γεμίσει δυὸ παγούρια.

Ψηλά, κατὰ τὴν κορυφή, ἐφούντωναν μερικὰ ἔλατα. Πάντα τὸ ψῆλος ὀνειρεύονται αὐτὰ τὰ δένδρα, σὰν νὰ φοροῦνται τὸν ἀέρα τοῦ κάμπου νὰ μὴν τὰ πνίξῃ.

Ὅταν ἐφθασαν στὸ μύλο, ἡ βοή τοῦ ἀκούετο πιὸ θαυραῖα. Ὁ κὺρ Γιώργης ἐξεφόρτωσε τὸ σακκὶ καὶ τὸ ἀκούμβησε στὴ θύρα.

Ὁ μυλωνᾶς, ἀλευρωμένος, ἐβγῆκε στὴ θύρα, ἐκαλημέρισε γελαστὸς καὶ ἐπῆρε μέσα τὸ σακκί. Δὲν

ἄργησε πολὺ νὰ ἀλέσῃ τὸ σιτάρι τοῦ παπποῦ.

Ὁ πατέρας ἐβγαλε ἀπὸ ἓνα καλάθκι μερικὰ κόκκινα αὐγά, λίγο κρέας ψητὸ καὶ μιὰ κουλούρα. Τὴν ἔκοψε καὶ ἐκάθισαν ὅλοι καὶ ἔφαγαν σ' ἓνα ἀπάνεμο μέρος, ἔξω ἀπὸ τὸ μύλο. "Αἰδίασαν καὶ τὰ δυὸ παγοῦρια τοῦ Λάμπρου. Ὅποτερα ἐσηκώθηκαν καὶ ἐπῆγαν νὰ ἰδοῦν μέσα τίς μεγάλες μυλόπετρες, ποῦ ἐγύριζαν καὶ ἔκοβαν τὸ σιτάρι.

Μιὰ ὥρα πρὶν φθάσῃ τὸ μεσημέρι, ἀποχαιρέτησαν ὅλοι τὸν μυλωνά καὶ ἄρχισαν νὰ κατεβαίνουν τὸ βουνό. Στὸ πέρασμά των ἡ ρίγανη δεξιὰ καὶ ἀριστερὰ ἐμοσχοβολοῦσε.

Καὶ ἐθυμάτο ὁ Γιαννάκης τὸ ἴδιο κατέβασμα, ποῦ εἶχε κάμει πάλι μὲ τὸν πατέρα του πέρυσι τὸ καλοκαίρι, καὶ ὅλο γι' αὐτὸ ἔλεγε. "Ἦτο τότε ἡλιοβασίλευμα, καὶ ἀντικρὺ ὁ οὐρανὸς εἶχε γίναι κατακόκκινος. Καὶ εἶχε φανῇ στὸ Γιαννάκη, πὼς μιὰ μεγάλη φωτιά ἦτο ἀναμμένη πίσω ἀπὸ τὸ χωριό, ποῦ ἐφοβέριζε νὰ τὸ καύσῃ.

Μὰ τὸ κόκκινο φῶς σιγὰ σιγὰ ἐλιγότευσε, ὥσπου ἐσκοτείνιασε ὁ οὐρανὸς καὶ ἐγέμισε ἀστέρια.

Ὁ κύρ Γιώργης εἶχε διάδωση.

Ὁ κύρ Γιώργης εἶχε διάθεση καὶ ἐφιλοτραγουδοῦσε, ὅσο κατέβαιναν τὸ βουνό. Μιὰ στιγμὴ ὅμως ἐσώπασε καὶ ἐγύρισε νὰ ἰδῇ τὰ παιδιά. Ἐκίνησε τὸ κεφάλι του καὶ τοὺς εἶπε:

— Δὲν λέγετε καὶ σεῖς κανένα τραγουδάκι, παιδιὰ τοῦ σχολείου; Ἐγὼ δὲν ἔμαθα πολλὰ γράμματα καὶ ὅ,τι ξέρω λέγω.

Τὰ παιδιὰ ἐγέλασαν.

— Θέλεις νὰ σοῦ εἰποῦμε κάτι ἀπὸ ἐκεῖνα, ποῦ ἐμάθαμε στὸ σχολεῖο μας; ἐρώτησεν ὁ Γιαννάκης καὶ ἡ Φρόσω.

— Χί, χί, χί! Ἄμ ἀπὸ ἐκεῖνα θέλω κι ἐγώ! ἐμουργίστε ὁ κύρ Γιώργης καὶ ἐκρυφογελοῦσε.

Τὰ παιδιὰ τοῦ ἐτραγοῦδῃσαν.

Φύσα, ἀεράκι, μὲ χαρὰ
πάνω στὰ τέσσερα φτερὰ
τοῦ μύλου, νὰ γυρίσῃ.
Γιατὶ προσμένει τὸν καιρὸ,
νὰ βγάλῃ ἀλεύρι καθαρὸ
καὶ ὁ κόσμος νὰ φουρνίσῃ.

Γυρίζει ὁ μύλος καὶ βαριά
τρίζουν τὰ ξύλα, τὰ σκαριά,
μερόνυκτα δουλεύει.
Τὰ ζῶα φορτώνουν στὴ γραμμή.
Πολὺ θὰ γίνη τὸ ψωμί
καὶ ὁ μυλωνᾶς χορεύει.

— Γειά σας, γειά σας! ἐφώνηξε ὁ κύρ Γιώργης.
Ἔλα, Λάμπρο. Δὲν λέγεις τίποτε καὶ σύ;

— Ἐγώ, εἶπε ὁ Λάμπρος, θὰ σᾶς εἰπῶ κάτι γι' αὐτὸ
τὸ μύλο, ποῦ ἄκουσα νὰ λέγῃ μιὰν ἡμέρα ἕνα γεροντάκι.

Μιὰ φορὰ, λέγει, πᾶνε πολλὰ χρόνια τώρα, ἕνας χωρὶς
κὸς ἐπῆγε ἐπάνω στὸ μύλο, ν' ἀλέσῃ σιτάρι. Στὴ θύρα τοῦ
μύλου εὗρηκε ἕνα ζητιάνο, ποῦ ἐζητοῦσε ἐλεημοσύνη. Ὁ

μυλωνᾶς δὲν ἤθελε νὰ τοῦ δώσῃ. Τότε ὁ χωρικός ἐδῆγαλε καὶ ἔδωκε ἀπὸ τὸ σιτάρι του.

Μὰ ὁ ζητιᾶνος ἤθελε καὶ ἄλλο. Τοῦ ἔδωκε στὸ σακκούλι του καὶ ἄλλο σιτάρι ὁ χωρικός.

— Καὶ ἄλλο θέλω ἀκόμη! εἶπε ὁ ζητιᾶνος.

Ὁ καημένος ὁ χωρικός ἔδωκε στὸ ζητιᾶνο τὸ περισσότερο σιτάρι τοῦ καὶ ἐκράτησε αὐτὸς τὸ πιὸ λίγο.

Ὁ ζητιᾶνος ἔφυγε καὶ ὁ μυλωνᾶς ἐπῆρε ν' ἀλέσῃ τὸ σιτάρι τοῦ χωρικοῦ. Ἀλεθε, ἀλεθε καὶ τελειωμὸ δὲν εἶχε. Ἐγέμισε πολλὰ σακκίκα ἀλεύρι. Τότε ὁ χωρικός καὶ ὁ μυλωνᾶς ἐκατάλαθαν, πὼς ὁ ζητιᾶνος ἐκεῖνος ἦτο ἄγγελος τοῦ Θεοῦ καὶ γι' αὐτὸ ἔκαμε ἓνα τέτοιον θαῦμα.

Στὸ μικρὸ δάσος.

1.

Ἐπρεπε νὰ ὑπάγουν καὶ στὸ δάσος τὰ παιδιά, πρὶν ἀφήσουν τὸ χωριό.

Ἐπῆγαν ἓνα ἀπόγευμα. Τί ἡσυχία ἦτο ἐκεῖ κάτω! Καὶ τί ὀρεσιὰ στὸν ἡσικιο, ποὺ ἀπλωναν οἱ ὄξυές, οἱ βελανιδιᾶς καὶ οἱ κασιανιές.

Κάπου κάπου ἐκελαδοῦσε καὶ κανένα πουλι ἢ ἐβοῦζε κανένα ζουζούνη.

Ὁ κύρ Ἀλέκος ἐμίλησε στὰ παιδιά γιὰ τὰ δένδρα, πὸς δίνουν τὸ ξύλο των, γιὰ νὰ κάμνωμε ἐπιπλα, σπίντια, καράδια.

Ὑστερα τοὺς εἶπε καὶ μιὰ μικρὴ ἱστορία.

— Σ' ἓνα δάσος, εἶπε, ἔζοῦσε καὶ ἐμεγάλωνε ἓνα

νέο δενδρί. Ἐπερνοῦσε μίαν ἡμέρα ἀπ' ἐκεῖ ὁ ξυλοκόπος καὶ τὸ δενδρί ἄρχισε νὰ τὸν παρακαλῇ:

— "Ἐλα, ξυλοκόπε, βγάλε ἀπ' ἐδῶ γύρω ὅλα αὐτὰ τὰ γέρικα δένδρα. Ἐδῶ εἶναι σκοτάδι, οὔτε φῶς ἔχω οὔτε ἀέρα.

"Ἀκουσε ὁ ξυλοκόπος, ἐχαμογέλασε καὶ μὲ τὸ τσεκούρι του ἔκοψε ὅλα τὰ δένδρα γύρω. Τὰ γέρικα δένδρα ἔπεσαν βαριὰ πληγωμένα καὶ ἐδόγγηξαν. Καὶ τὸ δενδρί, ποῦ ἔμεινε μόνο, ἐχάρηκε πολὺ, ὅταν εἶδε τὸ φῶς.

— "Ἄ, τώρα εἶπε, θὰ τρογουῶ εὐχοριστιγμένο. Θὰ βλέπω τὸν οὐρανὸ καὶ κάθε νύκτα θὰ μιλῶ μὲ τὰ ἄστρα.

"Ὅμως ἕνα μεσημέρι ὁ ἥλιος ἔκκιε πολὺ καὶ τὸ δενδρί δὲν εἶχε πιά τὸν ἥσκιο τῶν δένδρων γιὰ νὰ κρυφθῇ.

— "Ἄ! τί ἔκαμα! ἐμουρμούρισε στενοχωρημένο.

"Ἐξαφνα ἐπλάκωσε μιὰ συννεφιά καὶ ἕνας ἀνεμοστρόβιλος ἄρχισε νὰ δέρνῃ τὸ δενδρί. Τὸ νέο δενδρί ἐθυμήθηκε τότε τοὺς γειτόνους του, ποῦ πάντα τὸ ἐπροστάτευαν ἀπὸ τέτοιες κακοκαιρίες. Καὶ ἐμετανοοῦσε τώρα γιὰ ὅ,τι ἔκαμε, μὰ ἦτο πιά ἄργά.

Ὁ ἀνεμοστρόβιλος τὸ ἐστριφογύρισε, τὸ ἐτσάκισε καὶ τὸ ἐξάπλωσε σὲ λίγο στὸ μουσκεμένο χῶμα. Καὶ ὅταν ἐπέρασε ξανά ὁ ξυλοκόπος καὶ εἶδε τὸ δενδρί κυλισμένο στὴ λάσπη, ἐχαμογέλασε πάλι. Τὸ ἐπῆρε καὶ τὸ ἔφερε νὰ τὸ καύσῃ στὸ φούρνο του.

2.

Τὰ παιδιὰ εἶχαν κόψει ἀπὸ τὸ δάσος τρεῖς βέργες. Καὶ ὅταν ἐγύριζαν, τίς ἐκαβάλλησαν, γιὰ νὰ παίξουν τὰ ἀλογάκια.

— Χόπ, χόπ, χόπ! ἐφώναζε δυνατὰ ἡ Φρόσω καὶ ἔτρεχε μέσα στὸ λειβάδι.

— Χόπ, χόπ! ἀκούσθηκε ἑξαφνα μιὰ φωνὴ ἀπὸ τὸ δάσος.

Τὰ παιδιὰ ἐσταμάτησαν σαστισμένα, νὰ ἰδοῦν ποιὸς ἦτο ἐκεῖνος, ποῦ ἔκαμνε ἔτσι. Κανεῖς ὅμως δὲν ἐφαίνετο καὶ ἄρχισαν νὰ ξανατρέχουν. Ὁ πατέρας ἐχαμογέλασε.

— Χόπ, χόπ! ἐφώνηξε πάλι ἡ Φρόσω.

— Χόπ, χόπ! ἀκούσθηκε πάλι ἡ φωνὴ ἀπὸ τὸ δάσος. Τοῦ Γιαννάκη τοῦ ἐλακοφάνηκε. Ἐνόμιζε, πὼς κάποιον παιδὶ τοὺς ἐπερίπαιζε.

— Κακὸς εἶσαι! ἐφώνηξε.

— Εἶσαι, ἀποκρίθηκε ἡ φωνή.

Τότε ἔλα μαζί τὰ παιδιὰ ἄρχισαν νὰ φωνάζουν λόγια θυμωμένα. Ὅλα ὅμως τὰ λόγια των ἀκούσθηκαν ἀπὸ τὸ δάσος, ὅπως τὰ εἶπαν.

— Πατέρη! εἶπε στὸ τέλος ὁ Γιαννάκης. Γιὰ τί μᾶς κοροϊδεύει αὐτὸ τὸ κακὸ παιδί;

— Δὲν σᾶς κοροϊδεύει, εἶπε ὁ πατέρας. Σὺ ἐμίλησε ἔτσι, γιατί καὶ σεῖς τοῦ ἐλακομιλήσατε. Πῆτε του καλὰ λόγια, νὰ ἰδῇ-τε.

Ὁ Γιαννάκης ἐφώνηξε πάλι.

— Εἶσαι παιδάκι καλό;

— Καλό! εἶπε ἡ φωνή.

— Πολὺ σὲ ἀγαπῶ ἐγώ!

— Καὶ ἐγώ! εἶπε πάλι ἡ φωνή.

— Ἐλα, ἔλα! εἶπε ὁ πατέρας. Μὴν κάμνετε ἔτσι, παιδιὰ. Ἡ φωνή, ποῦ ἀκούσατε πρὶν ἀπὸ λίγο, ἦτο ἡ δική σας φωνή, ποῦ ἐξαναγύρισε ἀπὸ τὸ δάσος. Προσέχετε. Προσέχετε πάντα νὰ λέγετε καλὰ λόγια, γιὰ ν' ἀκούετε καὶ σεῖς καλὰ λόγια ἀπὸ τοὺς ἄλλους.

Ἡ Φώτω ἡ βοσκοπούλα.

Στὸ δρόμο, ποὺ ἐγύριζαν ἀπὸ τὸ δάσος, νά σου καὶ ὁ παπποῦς. Ἐστέκετο στὴν ἄκρη τοῦ λειβαδιοῦ καὶ ἐμιλοῦσε μὲ τὴ Φώτω τὴ βοσκοπούλα.

Τὰ παιδιὰ ἐξεφώνισαν ζωηρὰ καὶ ἔτρεξαν κοντὰ του χρούμενα.

— Νὰ τὰ χαίρεσαι! εἶπε ἡ Φώτω.

— Νὰ εἶσαι καλὰ! ἀποκρίθηκε ὁ παπποῦς. Εἶδες; Εἶδες, Φώτω, ἐγγονάκια ποὺ τὰ ἐχω;

Τὸ κοπάδι τῆς Φώτῳς ἐκείνη τὴν ὥρα ἦτο σκορπισμένο στὸ λειβάδι. Δυὸ μεγάλοι σκύλοι τὸ ἐφύλαγαν, τριγυρίζοντας στὴν ἄκρη. Ἐνα μεγάλο κριάρι, μὲ γυριτὰ κέρατα καὶ μ' ἓνα κουδούνι κρεμασμένο στὸ λαιμό, εἶχε προχωρήσει ἐμπρός.

— Τσέπ, τσέπ, ἐφώνηξε μιὰ στιγμὴ ἡ Φώτω.

Ψηφιοποιήθηκε ἀπὸ τὸ Ἰνστιτούτο Εκπαιδευτικῆς Πολιτικῆς

— Δικά σου εἶναι τὰ πρόβατα; ἐρώτησε ἡ Φρόσω.

— Δικά μου; Μακάρι νὰ ἦσαν δικά μου! εἶπε ἡ βοσκοπούλα καὶ ἐχαμογέλασε.

— Ποῦ τὰ πηγαίνεις τώρα; ἐρώτησε πάλι ἡ Φρόσω.

— Στὴ στάνη. Κοίτα, ἐδαλίλευσε ἡ ἥλιος, καὶ πάω νὰ τὰ μανδρώσω στὴ στάνη των.

Ἡ Φώτω ἐξεκίνησε σὲ λίγο γιὰ τὴ στάνη, ποῦ ἦτο λίγο παραπέρα ἀπὸ τὰ κτήματα τοῦ παπποῦ.

— Ἄς ἔλθουν, εἶπε, καὶ τὰ παιδιὰ, νὰ φάγουν λίγη φρέσκη γιασούρτη.

— Κχλά! πηγαίνετε, παιδιὰ, εἶπε ὁ παπποῦς καὶ ἐπῆρε τὸν κύρ Ἀλέκο νὰ γυρίσουν στὸ σπίτι οἱ δύο των.

Τὰ παιδιὰ ἐπῆγαν μὲ τὴ Φώτω. Ἡ βοσκοπούλα μὲ τὴν ἀγκλίτσα της ἔβαλε ἐμπρὸς τὰ πρόβατα καὶ κάποτε τοὺς ἐσφύριζε.

— Μπέεεε... ἐφώναζαν τὰ ἀρνάκια προχωρόντας καὶ ἐσπρωχναν τὸ ἓνα τὸ ἄλλο.

Ἡ Φρόσω ἐσκυβε κάποτε νὰ πιάσῃ κανένα ἀρνάκι. Μὰ ἐλεῖνο ἔτρεχε γρήγορα, γιὰ νὰ κρυφθῇ κοντὰ στὴ μητέρα του.

Τὸ κατόρδωμα τοῦ Τόπ.

1.

Υστερα ἀπὸ τὶς γιορτὲς τοῦ Πάσχα, ὅταν ὁ κύρ Ἀλέκος ἐγύρισε ἀπὸ τὸ χωριὸ μὲ τὴν οἰκογένειά του, εὗρθηκε λιγάκι ἀλλοιώτικο τὸ σπίτι του.

Ὁ Τόπ, ποῦ εἶχε τόσες ἡμέρες νὰ τοὺς ἰδῇ, ἐρρίχθηκε βέβαια ἐπάνω των καὶ τοὺς ἐφιλοῦσε, παρα-

πονεμένος λίγο, γιὰτὶ δὲν τὸν εἶχαν πάρει μαζὶ τῶν. Μὰ ἡ χαρὰ τοῦ δὲν ἦτο, ὅπως τὴν ἤξεραν ἄλλες φορές.

Ὁ Τόπ, ἀφ' οὗ ἐπήδησε ἐπάνω κάτω μερικὰς στιγμῆς, ἐδῶκε ὕστερα στὴν ἀλλή καὶ ἐπῆγε καὶ ἐκουλουριάσθηκε μέσα στὸ σπιτάκι του.

Παράξ-νο. Τί εἶχε ὁ Τόπ; Καὶ ποῦ ἦτο ἡ Ἀσπρούλα;

— Δὲν εἶναι τίποτε, ἀφεντικό! εἶπε ὁ Θάνας, ὁ βοηθὸς τοῦ κυρ Ἀλέκου. Νὰ εἶπῃ τί ἐγίνε. Ἐδῶ καὶ τρεῖς ἡμέρες ἐγέννησε ἡ Ἀσπρούλα τρία γατάκια. Ἐγώ, ἅμα τὰ εἶδα, εἶπα μὲ τὸ νοῦ μου. «Τί θὰ τὰ κάμῃ τὸ ἀφεντικό τόσα γατιά;» Καὶ ἔπιασα καὶ τὰ ἐπνίξα μέσα στὸ νερό...

— Γιὰ τί τὰ ἐπνίξεις, κακὲ ἀνθρώπε; ἐφώναξε θυμωμένος ὁ Γιαννάκης. Γιὰ τί δὲν τὰ ἄφηνες νὰ τὰ μεγαλώσωμε καὶ νὰ τὰ δώσωμε σὲ δικὰ μας σπίτια; Νά. Καὶ ἡ γιὰγιά μου ἤθελε νὰ τῆς στείλωμε ἓνα.

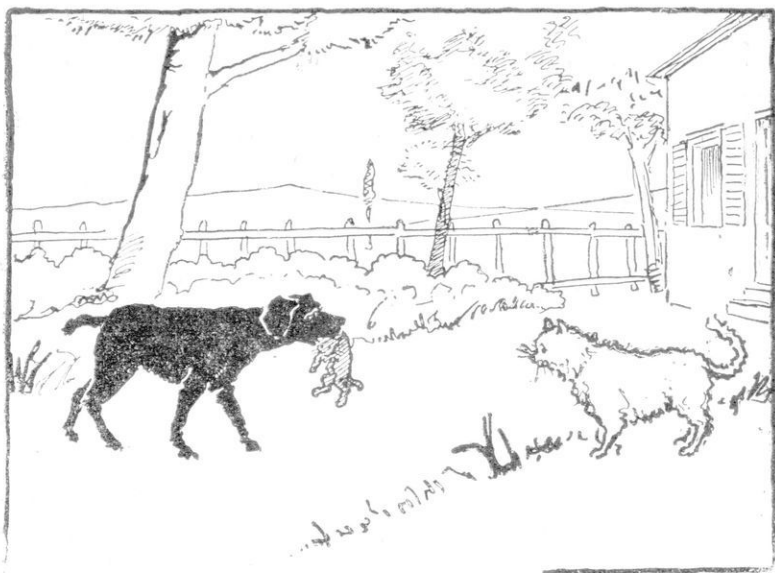
Ὁ Θάνας κατέβασε τὸ κεφάλι του.

— Καλὰ! εἶπε ὁ πατέρας. Καὶ τὸ σκυλί τί ἔχει;

— Τὸ σκυλί, ἀφεντικό, εἶναι λυπημένο! εἶπε πάλι ὁ Θάνας. Ἀπὸ προχθές, ποῦ ἡ Ἀσπρούλα ἀνεβαίνει καὶ κατεβαίνει στὸ σπίτι καὶ κλαίει γιὰ τὰ παιδιὰ τῆς, ὁ Τόπ τὴ βλέπει καὶ δὲν βρίσκεται παρηγοριά. Καταλαβαίνω τώρα, πὼς καὶ σ' αὐτὸν ἀκόμη ἔκαμα κακό. Νὰ μὲ συμπαῖτε!

2.

Ἡ λύπη τῆς Ἀσπρούλας ἐκράτησε κάμποσες ἡμέρες. Στὸ διάστημα αὐτὸ ἡ Ἀσπρούλα ἐγύριζε ὅλο τὸ σπίτι.

καὶ ἐνιαοῦριζε καὶ ἔφαχνε πότε ἐδῶ καὶ πότε ἐκεῖ, στήν
αὐλή, στὸν κῆπο, στὶς γωνιές, παντοῦ.

Τῆς ἐκόστισε πολὺ, ποὺ ἔχασε τὰ παιδάκια τῆς, καὶ
δὲν εἶχε πιά ὄρεξη οὔτε νὰ φάγῃ.

Αὐτὰ ἔλα τὰ ἔβλεπε καὶ τὰ ἐκαταλάβαινε ὁ Τὸπ,
γιατὶ μπροστά του εἶχε πνίξει ὁ Θάνατος τὰ γατάκια
τῆς. Καὶ γι' αὐτὸ ἦτο καὶ αὐτὸς λυπημένος.

Ἐνα μεσημέρι ὁ κύρ Ἀλέκος ἐγύριζε ἀπὸ τὸ ἐργα-
στήριό του, γιὰ νὰ πάῃ νὰ φάγῃ στὸ σπίτι του.

Ἦτο μαζί του καὶ ὁ Τὸπ καὶ ἔτρεχε ἐμπρός.

Καθὼς ἐπερνοῦσαν ἀπὸ κείνο τὸ οἰκόπεδο, ποὺ ἐπε-
τροβολοῦσαν κάποτε τὸν Τὸπ ἐκεῖνα τὰ παιδιά, κάτι
ἐστοχάσθηκε τὸ ἔξυπνο σκυλί.

Στὸ ἴδιο μέρος εἶδε δυὸ παιδάκια νὰ ἔχουν στή
μέσῃ ἓνα γατάκι καὶ νὰ τὸ βασανίζουν.

Ὁ Τόπ δὲν χάνει καιρό. Ρίχνεται θυμωμένος ἀνάμεσα στὰ παιδιά, ἀρπάζει τὸ γατάκι προσεκτικὰ μὲ τὸ στόμα του καὶ φεύγει, φεύγει τρεχᾶτος.

Ὡσπου νὰ φθάσῃ ὁ πατέρας στὸ σπίτι, ἔγιναν ἐκεῖ μεγάλα πράγματα. Ὁ Τόπ, χαρούμενος, ἐπῆγε καὶ εὑρῆκε τὴν Ἀσπρούλα. Ἄφησε ἐμπρὸς τῆς τὸ γατάκι καὶ ἄρχισε ὕστερα νὰ τρέχῃ ἐπάνω κάτω καὶ νὰ γαυγίζει τόσο ζωνερά, ποὺ ἐπῆγε νὰ χαλάσῃ τὸ σπίτι.

Ἡ Ἀσπρούλα ἐδέχθηκε μὲ λαχτάρια τὸ ξένο γατάκι, τὸ ἐδύζαξε καὶ τὸ ἔκαμε δικό τῆς παιδί.

Τὰ δυὸ ρυάκια.

Τὴν παραμονὴ τῆς Πρωτομαγιάς ὅλο τὸ σχολεῖο εἶχε κάμει μιὰν ἐκδρομὴ στὴν ἐξοχή.

Ἡ γῆ ἔξω ἦτο καταπράσινη, κεντημένη ἀπ' ἐδῶ καὶ ἀπ' ἐκεῖ πότε μὲ κάτασπρες μαργαρίτες καὶ πότε μὲ κατακόκκινες παπαροῦνες. Τὰ πουλιά ἐκελαδοῦσαν ἀδιάκοπα.

Ἡ χαρὰ τῶν παιδιῶν ἦτο ἀκράτητη. Ἔπαιξαν, ἐτραγοῦδῆσαν, ἐμάζευσαν χίλιων εἰδῶν λουλούδια.

Πέρα ἐκεῖ, ἓνα βλαχόπουλο ἔβασκε δυὸ ἀγελάδες. Πολλὰ παιδιά ἔτρεξαν κοντά, νὰ ἰδοῦν τὰ ὄμορφα ζῶα, ποὺ ἔπιναν νερὸ ἀπὸ τὸ ρυάκι.

Τὸ νερὸ ἦτο κατὰκάθαρο. Ἐνα παιδί ἐρώτησε τότε ἓνα δάσκαλο.

— Γιὰ τί αὐτὸ τὸ ρυάκι εἶναι καθαρό· καὶ ἐκεῖνο

τὸ ἄλλο, ποὺ τρέχει παραπέρα, εἶναι θολὸ καὶ ἀκάθαρτο;

— Ἐλάτε μαζί μου, νὰ σᾶς εἰπῶ, εἶπε ὁ δάσκαλος.

Καὶ ἐπῆρε τὰ παιδιὰ καὶ ἐπῆγαν ὅλοι ὡς στὸ δράχο, ποὺ εἶναι ἡ πηγὴ.

— Νί, κοιτάξετε, εἶπε ὁ δάσκαλος. Τὸ νερὸ καὶ γιὰ τὰ δυὸ ρυάκια βγαίνει ἀπὸ τὴν ἴδια πηγὴ. Μὰ τὸ νερὸ τοῦ πρώτου ρυκιοῦ κυλιέται σὲ αὐλάκι, ποὺ εἶναι στρωμένο μὲ ἄμμο καὶ μὲ χαλικιάκια. Γι' αὐτὸ μένει ἔτσι καθαρὸ ὡς πέρα. Τοῦ ἄλλου ὅμως ρυκιοῦ τὸ νερὸ πηγαίνει καὶ περνᾷ ἀπὸ ἐκεῖνο τὸ βρώμικο βοῦρκο καὶ γι' αὐτὸ λερώνεται. Καὶ ἔτσι μένει ὡς πέρα λερωμένο καὶ κανεῖς δὲν πηγαίνει κοντά του νὰ πιῇ καὶ νὰ ξεδιψάσῃ, οὔτε ἄνθρωπος οὔτε ζῶο.

Τὰ παιδιὰ ἐξαναγύρισαν στὰ παιγνίδια των. Ὅσοτερα μὲ τὰ λουλούδια των ἔκαμαν δυὸ στεφάνια, νὰ τὰ κρεμάσουν στὴ θύρα τοῦ σχολείου. Ὁ Πάνος ἐχάρισε στὴ Φρόσω μιὰν ὁμορφὴ ἀνθοδέσμη.

Ἀργά, μὲ τὸ ἡλιοδασίλευμα, τὰ παιδιὰ ἐγύρισαν ἀπὸ τὴν ἐξοχὴν καὶ ζωηρά, ροδοκόκκινα, ἐτραγουδοῦσαν ἀκόμῃ τὴν «Πρωτομαγιά».

Νά ἡ Πρωτομαγιά.

Οὐρανὸς καὶ γῆ γελοῦν,
λάμπει ὁ ἥλιος, λάμπει.
Μὲ χαλιά, ποὺ ἀνθοβολοῦν,
στρώθηκαν οἱ κάμποι.
Λουλουδίζει καὶ ἡ πλαγιά.
Νά, ἡ Πρωτομαγιά.

Τὰ πουλάκια, τὰ νερά
τραγουδοῦν μὲ χάρη.
Μὲ βελούδινα φτερά
πεταλοῦδες σμάρι.
Μοσχομύρισε ἡ βραγιά.
Νά, ἡ Πρωτομαγιά.

Ἔ, παιδάκια, στὸ χορὸ
μπῆτε, τραγουδῆστε
καὶ μ' ἀνθοὺς ἕνα σωρὸ
τὰ μαλλιά στολίστε.
Φάτε, πιῆτε στὴν ὕγεια.
Νά, ἡ Πρωτομαγιά.

Κεράσια ἀπὸ τὸ περιβόλι μας.

Σήμερα θὰ φάγωμε κεράσια ἀπὸ τὸ περιβόλι μας, εἶπε ὁ κύρ Ἀλέκος.

Κατέβηκαν ὅλοι στὸν κήπο καὶ ἡ Φρόσω ἐκρατοῦσε ἓνα καλάθι. Ὁ κύρ Ἀλέκος ἔβαλε μιὰ σκαλίτσα καὶ ἀνέβηκε στὰ πιὸ ψηλὰ κλαδιά. Σὲ λίγο τὸ καλάθι ἐγέμισε μὲ κόκκινα, μεγάλα καὶ τραγανὰ κεράσια.

Ἡ Φρόσω ἐπῆρε καὶ ἐκρέμασε στὰ αὐτιά της δυὸ ζευγάρια κερασιῶν. Καὶ ἔγινε τόσο ὁμορφη, ποὺ ὁ πατέρας της κατέβηκε ἀπὸ τὴ σκαλίτσα καὶ τὴν ἐφίλησε.

Ὁ Γιαννάκης ἔβαζε στὸ στόμα του ἓνα ἓνα κεράσι, τὸ ἐζουλοῦσε μὲ τὰ χεῖλη του καὶ ἐπετοῦσε ἔξω τὸ κουκούτσι. Ὁ πατέρας τὸν εἶδε, ἐχαμογέλασε καὶ εἶπε :

— Ἐφέρετε τί ἐθυμήθηκα μ' αὐτό, ποὺ κάμνει ὁ Γιαννάκης ;

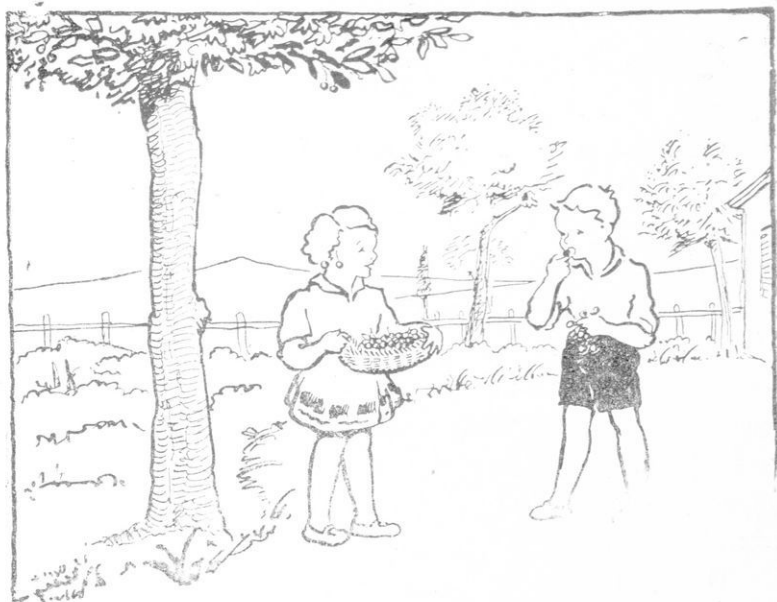
— Τί, πατέρα ;

— Νά, τὴν ἱστορία κάποιου συμμαθητῆ μου. Θὰ σᾶς τὴν εἰπῶ τώρα δά, νὰ καταλάβετε.

Ἕνας λοιπὸν συμμαθητῆς μου μιὰν ἡμέρα στὸ χωριό του ἔτρωγε κεράσια καὶ ἐπετοῦσε τὰ κουκούτσια, καλὴ ὥρα, σὰν καὶ σένα, Γιαννάκη. Ἕνας γεροντάκος, ποὺ ἐσκάλιζε ἓνα μικρὸ χωράφι σιμὰ στὸ δρόμο, ἐμάζευσε ἓνα ἀπὸ τὰ κουκούτσια καὶ ἔκαμε ἔτσι καὶ τὸ ἔχωσε στὴν ἄκρη τοῦ χωραφιοῦ του.

— Γιὰ τί κάμνεις τέτοιον κόπο, μπάρμπα ; ἐρώτησε ὁ συμμαθητῆς μου καὶ ἐχαμογέλασε κοροϊδευτικά.

— Ἔ, παιδί μου. Δὲν εἶναι κανέννας κόπος ! εἶπε ὁ γέρος.

Ύστερα από μερικά χρόνια, ο συμμαθητής μου έξαναπερνούσε απ' εκεί και είδε στο ίδιο μέρος φυτρωμένη μιὰ μικρή κερασιά. Είδε ακόμη και τὸ γεροντάκο νὰ κλαδεύη και νὰ ἐμβολιάζη τὸ μικρὸ δένδρο.

Ἐξαναπέρασε και ἀργότερα. Ὁ γέρος πιά εἶχε πεθάνει. Μὰ τὸ δένδρο εἶχε γίνει μεγάλο και ἔδινε τὸν ὥρατο του και δροσερὸ καρπὸ σὲ κάθε κουρασμένο διαβάτη. Τότε ἐκατάλαβε ὁ παλιὸς μου συμμαθητής, πόσο προνοητικὰ εἶχε δουλεύσει ἐκεῖνος ὁ γεροντάκος.

Ἑτοιμασίες γιὰ τὸ νησί.

Ο κύρ Ἀλέκος τὶς προάλλες ἔστειλε γράμμα στὸ νησί καὶ ἔγραψε στὸν ἀδελφό του, τὸν κύρ Πέτρο :

«Ἐχομε τέσσερα χρόνια νὰ ἔλθωμε σὲ σᾶς. Μὰ ἐφέτος, πρῶτα ὁ Θεός, μόλις κλείσῃ τὸ σχολεῖο, λέγω νὰ στείλῳ τοὺς δικούς μου κοντὰ σου, νὰ περάσουν τὸ καλοκαίρι...»

Ὁ κύρ Πέτρος ἦτο μεγαλύτερος ἀπὸ τὸν κύρ Ἀλέκο. Στὰ μικρά του χρόνια εἶχε ταξιδεύει ναύτης σὲ πολλὰ μέρη. Κάποτε ἐπῆγε καὶ μὲ σφουγγαράδικο. Ὑστερα ὅμως ἐγύρισε πάλι στὸ νησί, στὴν πατρίδα του, καὶ ἔγινε φαρᾶς. Τώρα δουλεύει συντροφικὰ μὲ δυὸ ἄλλους φαρᾶδες καὶ στέλλουν κάθε ἡμέρα τὸ πρᾶγμα στὴν ἀντικρινὴ στεριά.

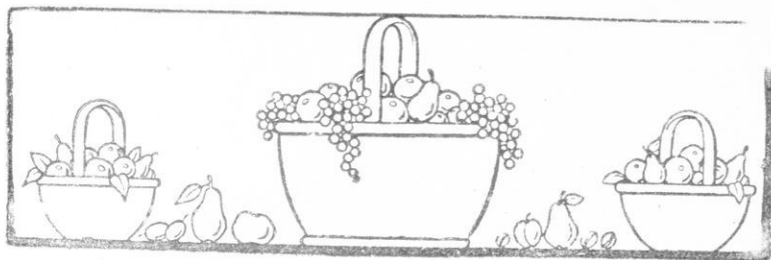
Ὁ κύρ Πέτρος δὲν εἶναι πλούσιος, μὰ—δόξα νὰ ἔχῃ ὁ Θεός—μὲ τὴ δουλειά του ζῇ καλὰ, καὶ αὐτὸς καὶ ἡ γυναίκα του καὶ τὸ παιδί του ὁ Μίμης.

Ὅταν ἐπῆρε τὸ γράμμα τοῦ ἀδελφοῦ του, ἐχάρηκε πολὺ.

—Ἀς ἔλθουν μὲ τὸ καλὸ ! εἶπε. Τοὺς ἐπεθυμήσαμε. Τέσσερα χρόνια ἔχομε νὰ τοὺς ἰδοῦμε. Ἐκεῖνο τὸ μικρό, ἡ Φροσύλα, θὰ ἔγινε κοπέλλα πιά. Ἦτο, νά, τόση δά, μιὰ σταλιά, ὅταν τὴν ἔφεραν τὴν ἄλλη φορὰ. Ἀς ἔλθουν νὰ φάγουν φράκι, νὰ νοιώσουν πάλι τὰ χάδια τῆς ἀκρογιαλιάς.....

Στὰ μέσα τοῦ Ἰουνίου τὸ σχολεῖο τοῦ Γιαννάκη καὶ τῆς Φρόσως ἐκλείσει. Τὰ παιδιὰ ἐπροβιβάσθησαν μὲ πολὺ καλὸ βαθμὸ καὶ ἦσαν χαρούμενα γι' αὐτό. Χαρούμενος ἦτο καὶ ὁ Πᾶνος, ποὺ καὶ αὐτὸς ἐφέτος ἐπροβιβάσθηκε.

Ὁ κύρ Ἀλέκος ἀμέσως ἄρχισε τὶς ἐτοιμασίες.

Μὲ τὸ πλοῖο.

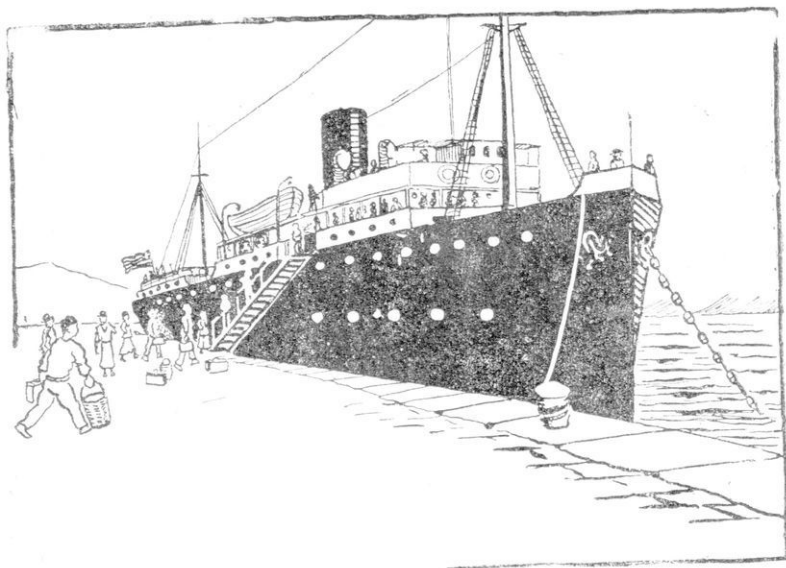
1.

Όταν πιά ὅλα ἐτοιμάσθηκαν, ἦλθε ἓνα αὐτοκίνητο ἀπὸ τῆ στάση τοῦ τραίμ καὶ κατέβητε στὴν πόλη ὅλη τὴν οἰκογένεια τοῦ κὺρ Ἀλέκου, ἀκόμη καὶ τὸν Τόπ.

Ὁ κὺρ Ἀλέκος δὲν θὰ ἐπήγαινε ὡς στὸ νησί, γιὰτὶ δὲν ἤμποροῦσε ν' ἀφήσῃ τὴ δουλειά του. Θὰ ἐγύριζε πίσω. Τέλη Αὐγούστου ὅμως θὰ ἐπήγαινε νὰ καθίσῃ καὶ αὐτὸς καμμινὰ ἐβδομάδα καὶ ὕστερα θὰ ἐγύριζαν ὅλοι μαζί.

Νά τὸ μεγάλο λιμάνι τῆς πόλης. Τρεῖς βηπόρια εἶναι ἐτοιμα νὰ φύγουν ὡς στὸ μεσημέρι. Τί κίνηση καὶ τί φωνές! Οἱ ἐπιβάτες μὲ τίς βελίτσες των θιάζονται νὰ βροῦν μιὰ θάρκα, νὰ ἀνεβοῦν ἐπάνω στὸ πλοῖο. Ἄλλοι σπρώχνονται ἀπὸ ἐδῶ, ἄλλοι ἀπ' ἐκεῖ πηζαρεύουν νὰ ἀγοράσουν κάτι γιὰ τὸ ταξίδι. Λουκοῦμι, σταφύλια, ἀχλάδια, καρπούζια.

Τὸ πλοῖο, ποῦ εἶναι γιὰ τὸ νησί, εἶναι πλευρισμένο στὴν προκυμιά. Ἐχει μιὰ σκάλα καὶ ἀνεβαίνουν οἱ ἐπιβάτες. Ἀνεβαίνει καὶ ἡ οἰκογένεια τοῦ κὺρ Ἀλέκου. Ὁ Τόπ εἶναι γεμάτος χιρὰ. Τρέχει ἐπάνω στὸ κατάστρωμα καὶ ὅλο γαυγίζει.

Ἡ ἡμέρα εἶναι πολὺ καλὴ, ὁ οὐρανὸς γαλανός. Καὶ στὴ θάλασσα εἶναι ἀπλωμένη ἡ γαλήνη. Τὸ ταξίδι γιὰ τὸ νησί δὲν εἶναι παραπάνω ἀπὸ τέσσερες ὥρες.

Ἐξαφνα τὸ πλοῖο σφυρίζει. Σφυρίζει τώρα γιὰ τρίτη φορὰ καὶ ἐτοιμάζεται νὰ σηκώσῃ τὴ σκάλα. Ὁ κὺρ Ἀλέκος τοὺς ἀγκαλιάζει ὅλους, τοὺς φιλεῖ καὶ δακρυσμένους κατεβαίνει τὴ σκάλα.

Τὸ πλοῖο ἀρχίζει νὰ τραβᾷ ἐπάνω τὴν ἄγκυρα. Ὅλοι οἱ ἐπιβάτες εἶναι στὸ κατάστρωμα, στὴν πρύμη, καὶ χαιρετοῦν μὲ μαντήλια τοὺς δικούς των, ποὺ ἔμειναν στὴν προκυμαία καὶ κοιτάζουν λυπημένα.

2

Τὸ πλοῖο εἶναι τώρα ἔξω ἀπὸ τὸ λιμάνι.

Πίσω του ἔρχεται καὶ τὸ δεύτερο βαπόρι, ποὺ ἔχει

ξεκινήσει για πιά μακρινό ταξίδι. Θα περάση μεγάλη και ανοικτή θάλασσα αὐτὸ και οἱ ἐπιβάτες του ἡμέρες δλόκληρες θά βλέπουν οὐρανὸ και θάλασσα μοναχά.

Τὸ τρίτο βαπόρι ξεφορτώνει ἀκόμη ἐμπορεύματα σὲ μιὰ μαούνα, πὺ εἶναι πλάϊ του.

Ὁ Γιαννάκης και ἡ Φρόσω ἔχουν τὰ μάτια των καρφωμένα στὴν προκυμαία. Μὰ τὸ πλοῖο ὅλο και φεύγει πιά μακριά. Καὶ τώρα δὲν μποροῦν πιά νὰ ξεχωρίσουν τὸ πρόσωπο τοῦ πατέρα των.

Σὲ λίγο ἔστριψαν τὸν κάβο και ἡ πόλη ἐχάθηκε δλότελα ἀπὸ τὰ μάτια των. Ἀνεστέναξαν τότε και ἐγύρισαν στὴ μητέρα των. Γρήγορα ὅμως ἄρχισαν νὰ ξεχνοῦν τὴ λύπη των, μὲ τίς ὁμορφιὲς τῆς θάλασσας και μὲ τὰ λόγια τῆς μαμᾶς.

—Ὁ πατέρας θὰ μᾶς γράφει συχνά. Θα τοῦ γράψωμε και ἐμεῖς. Καὶ στὸ τέλος θὰ ἔλθῃ και ἐκεῖνος στὸ νησί, νὰ καθίσῃ μαζί μας.

Τὸ πλοῖο σχίζει τὰ νερὰ και τὰ κάμνει νὰ ἀφρίζουν. Ηῖσω του πετοῦν οἱ ἄσπροι γλάροι, πὺ κάποτε βουτοῦν μὲ ὀρμὴ στὴ θάλασσα, για ν' ἀρπάξουν κανένα ψαράκι. Ἐνα δελφίνι προβάλλει συχνὰ ἀπὸ τὰ νερὰ και πάλι βουτᾷ γρήγορα τρέχοντας πλάϊ στὸ πλοῖο.

Νά και ἓνα ἄλλο βαπόρι, πὺ ἔρχεται ἀντίθετα και πάει για τὴν πόλη. Μόλις ἤλθαν κοντὰ τὰ δυὸ πλοῖα, ἀνέβασαν και κατέβασαν τίς σημαῖες των. Ἐχαίρετσαν ἔτσι τὸ ἓνα τὸ ἄλλο, γιατὶ και τὰ δυὸ ἦσαν ἐλληνικά.

3.

Κοντὰ μεσημέρι ἐφάνηκε τὸ νησί. Ἡ μηχανὴ σὲ λίγο ἐσταμάτησε και τὸ πλοῖο ἄραξε ἔξω ἀπὸ τὸ λιμανάκι.

Μερικὲς βάρκες ἐπλεΐρισαν καὶ ἐπῆρχν τοὺς ἐπιβά-
τες. Ἦλθε καὶ ὁ κύρ Πέτρος μὲ τὴ δική του βάρκα
καὶ ἐπῆρε τὴν κυρὰ Χρυσὴ μὲ τὰ παιδιά.

— Καλῶς σὰς ἐδεχθήκαμε! ἔλεγε ὁ κύρ Πέτρος
καὶ ἔτρεμε λιγάκι ἡ φωνή του. Μαῦρα μάτια ἐκάμαμε
νὰ σὰς ἰδοῦμε.

Ἐμπήκν στὸ λιμανάκι τοῦ νηριοῦ. Τὸ λιμανάκι
δὲν εἶναι ὅπως εἶναι τὸ λιμάνι ἐκεῖνο τῆς πόλης Με-
ρικὰ κατῖα μοναχά, καμμιὰ ψαρόβαρκα, καμμιὰ σκούνα,
νανουρίζονται στὰ ἤσυχα νερά του.

Ἐκεῖνη τὴν ὥρα στὴν ἀκρογιαλιὰ ἦσαν μαζευμένα
πολλὰ παιδιά καὶ ἐβλεπαν τοὺς ἐπιβάτες, ποὺ ἐδῆαιναν.
Παραπέρα κάποιοι ἡλιοκαημένοι φαράδες ἔρριχναν στὴ
θάλασσα ἓνα φρεσκοδαμμένο κατῖ.

Νά καὶ τὸ μικρὸ καφενεδάκι τοῦ Μαστρομανώλη,

ποῦ πηγαίνουν οἱ ψαράδες καὶ πίνουν φασκομήλο κάθε αὐγή, περιμένοντας νὰ ἐξημερώσῃ, γιὰ νὰ τραβήξουν στὴ δουλειά των.

Ἡ θάρκα ἐζύγωσε σιγὰ σιγὰ στὸ μῶλο καὶ ὅλοι ἐπήδησαν ἔξω.

— Θεία, ἐφώνηξε ὁ Μίμης, ποῦ ἐπερίμενε στὸ μῶλο. Γιαννάκη, Φρόσω, Πόσον καιρὸ εἶχαμε νὰ σᾶς ἰδοῦμε!

Ἐνα παλληκάρι, ποῦ τοῦ ἔγνεψε ὁ κὺρ Πέτρος, ἐπῆρε τὶς βαλίτσες καὶ ἔτρεξε ἐμπρός, γιὰ τὸ σπίτι, νὰ πάρῃ τὰ συχαρίκια.

— Καλῶς τὰ ἐδέχθηκες, κυρὰ Ζηφειρίτσα.

— Εὐχαριστῶ, εὐχαριστῶ.

Εἶναι καράβι αὐτό!

Πόσο διαφορετικὸ εἶναι τὸ σπίτι τοῦ θεῖου Πέτρου! Ποῦ εἶναι ἐκεῖνο τὸ σπίτι τοῦ παπποῦ, ποῦ τὸ ἐτριγύριζαν μυρωδιές ἀπὸ ἄνθη καὶ ἀπὸ θυμάρι! Ἐδῶ τὸ σπίτι τοῦ θεῖου μυρίζει ψάρια καὶ θάλασσα καὶ κατράμι.

Μὰ δὲν μπορεῖ νὰ εἰπῇ κανεὶς. Ἐχει καὶ αὐτὸ τὴν πρασινάδα του. Στὴ μικρὴ του αὐλὴ, ἐπάνω ἀπὸ τὸ πεζούλι, κρέμονται σωρός, ἄλλοῦ κοκκινωπὰ καὶ ἄλλοῦ γαλάζια, τὰ χωνάκια, ποῦ τὰ χαδεύει περνώντας τὸ ἀεράκι τῆς θάλασσας.

Κάτω ἀπ' ἐκεῖ κάθεται ἡ κυρὰ Ζηφειρίτσα καὶ κάμνει τὴ δουλειά της. Κάτω ἀπ' ἐκεῖ κάθεται καὶ ὁ κὺρ Πέτρος καὶ διορθώνει τὰ δίκτυα καὶ τὰ παρχγάδια του. Κάτω ἀπ' ἐκεῖ ἐκάθισε τώρα καὶ ἡ κυρὰ Χρυσὴ μὲ τὰ παιδιὰ της, νὰ ξεκουρασθῇ ἀπὸ τὸ ταξιδάκι.

Τὸ σπίτι εἶναι λίγο πιὸ ἐκεῖ ἀπὸ τὸ λιμάνι, μὰ πάντα ἐπάνω στὸ γιάλο. Καλοθεμελιωμένο, ἀντέχει σὲ κάθε ἄνεμο, ἀκόμη καὶ στὴν πιὸ δυνατὴ σοροκάδα. Τὸ κῦμα πηγαίνει καὶ ἔρχεται κάτω ἀπὸ τὰ παράθυρά του καὶ τραγουδεῖ.

Καμμιά φορά, πὺδ ὁ ἀφρὸς τῶν κυμάτων ξεσπᾷ ἐπάνω του καὶ τοῦ ραντίζει τὰ τζάμια, ὁ κὺρ Πέτρος γελᾷ καὶ καμαρώνει.

— Αὐτό, λέγει, δὲν εἶναι σπίτι, εἶναι καράβι.

Καὶ ὅλο κρυφοκαμαρώνει ὁ παλιὸς ἐκεῖνος ναύτης καὶ ὅστερα θυμᾶται καὶ κανένα ταξίδι του μὲ τρικυμία καὶ λέγει ἓνα σωρὸ ἱστορίες. Καὶ λέγει πάντα στὸ τέλος τῆς ὁμιλίας του:

— Αὐτὰ ἔχει ἡ θάλασσα. Σοῦ ψήνει τὸ ψάρι στὰ χεῖλη. Μὰ ὅταν πατήσης τὴ στεριά, πάει, τὰ ξέχασες ὅλα καὶ πάλι γυρεύεις νὰ ταξιδεύσης. "Ε! ὁ ἀδελφός

μου βέβαια δὲν ἐγνώρισε τέτοια. Αὐτὸς ἐτράβηξε γιὰ τὴν πόλη, ἄφησε τὴ θάλασσα, μὰ ἔγινε καὶ αὐτὸς ἕνας καλὸς νοικοκύρης. Ὁ Θεὸς ἄς μοῦ τὸν ἔχη γερό.

Ζωὴ στὴν ἀκρογιαλιά.

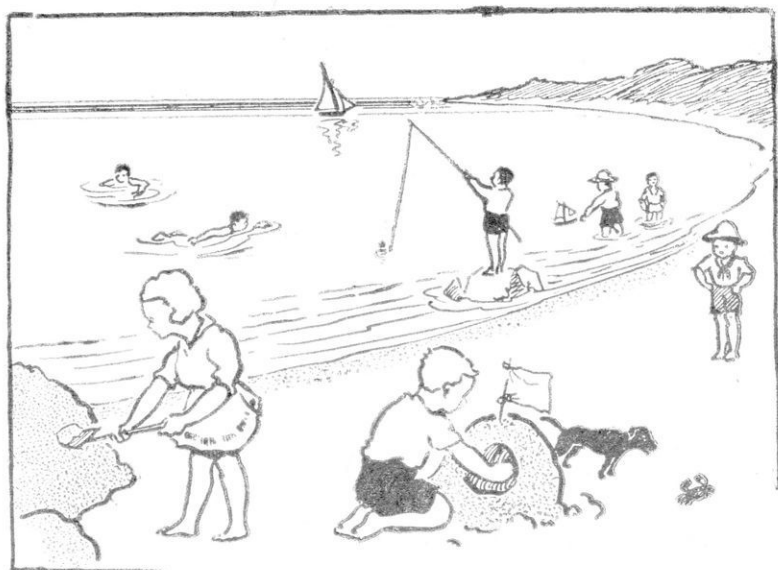
Ο κύρ Πέτρος κάθε πρωὶ φεύγει γιὰ τὸ ψάρευμα καὶ τὰ παιδιά τὸν ξαναβλέπουν τὸ βράδυ μόνο.

Στὸ νησί ὁ Γιαννάκης καὶ ἡ Φρόσω δὲν φοροῦν τώρα τὰ ροῦχα, ποὺ ἐφοροῦσαν στὸ σπίτι των. Φοροῦν κάτι ροῦχα πὺδ παλιά καὶ ὅταν κατεβαίνουν στὴν ἄμμουδιά, βγάζουν καὶ τὰ παπούτσια των. Μοναχὰ ὅταν πηγαίνουν σὲ μέρη, ποὺ οἱ πέτρες εἶναι κοφτερές, ἢ σὲ μέρη, ποὺ φυτρώνουν ἀγκάθια, μοναχὰ ἐκεῖ φοροῦν τὰ παλιά των παπούτσια. Ὁ ἥλιος τοὺς ἔχει μαυρίσει κιόλας. Ἀπὸ τὸ πρωὶ κατεβαίνουν στ' ἀκρογιάλι καὶ παίζουν ὅλη τὴν ἡμέρα μὲ τὴν ἄμμο, κάμνοντας σπιτάκια, πύργους, φούρνους. Μὰ κάποτε ἔρχεται καὶ κανένα κύμα καὶ τοὺς τὰ χαλᾷ ὅλα στὴ γραμμὴ.

Ἐκεῖ ποὺ παίζουν, ἔρχονται καὶ ἄλλα παιδιά τοῦ νησιοῦ καὶ τότε πιά ὁ κόσμος ἀναστατώνεται ἀπὸ τὶς φωνές καὶ τὰ τραγούδια. Ὅλα τὰ παιδιά ξεχωριστὰ ἀγαποῦν τὸ Γιαννάκη, γιὰτὶ τοὺς λέγει πολλὰ πράγματα, ποὺ αὐτὰ δὲν τὰ ξέρουν. Τοὺς μαθαίνει καὶ ἕνα σωρὸ παιγνίδια.

Μὲ τὴ βοήθεια τῶν παιδιῶν τοῦ νησιοῦ, ὁ Γιαννάκης καὶ ἡ Φρόσω ἄρχισαν νὰ μαθαίνουν καὶ κολύμβι.

Ἡ Φρόσω ἔχει γεμίσει τὸ σπίτι τοῦ θεοῦ της μὲ χιλιάδες χαλίγια, καὶ κογύλια. Καὶ ἡ μητέρα της

τῆς δείχνει καὶ πεινάει μ' αὐτὰ ἓνα κορὸ ζμπορφα
προγματάκια.

Καμμιά φορὰ τὰ ταιδιά ῥπαίνουν ἔλα σὲ φαρό-
βαρκες καὶ τραβοῦν γιαλὸ γιαλὸ νὰ φαρεύσουν. Κάτι
πιάνουν πάντα. Ἐκεῖνος ὁ γιγλὸς λὲς καὶ εἶναι εὐλογία
Θεοῦ. Καὶ ὕστερα βγαίνουν στὴν ἄμμο, ρά'ουν δυὸ πέ-
τρες κοντὰ κοντὰ καὶ ἀνάδουν δυὸ τρία ξυλαράκια καὶ
κάμνουν θρακί. Καὶ ἐπάνω ἐκεῖ ψήνουν τὰ φάράκια
των ἢ κανένα καβούρι.

Ὁ Τόπ δὲν λείπει ἀπὸ τὴν παρέα. Ὅλο μὲς στὴ
θάλασσα τριγυρίζει, σὰν νὰ μὴ χορταίνει κολύμβι. Καὶ
ὅλο γαυγίζει χαρούμενχ. Μὰ γαυγίζει καὶ ὅταν ἀκόμη
τραγουδοῦν τὰ παιδιά. Σὰν νὰ θέλῃ καὶ αὐτὸς νὰ τρα-
γουδήσῃ μαζί των.

Στὴ θάλασσα

Λάμπει ἡ θάλασσα πλατειά
καὶ θαμπώνει τὴ ματιά.
Τὰ στρωτὰ χαλίκια ἀσπρίζουν.
Κάπου κυματάκια ἀριὰ
νανουρίζουν τὴ στεριά
κι ὅλο ἀφρίζουν.

Κυματάκια ἄλλα περνοῦν.
Μαῦρες πέτρες τριγυρνοῦν
τ' ἀργοτάξιδα τὰ φύκια.
Καὶ στὴν ἀμμουδιὰ συρτὰ
φρεσκοβάφονται γυρτὰ
δυὸ καϊκία.

Ἀπ' τὸ πέλαγος χυτὴ
πλέει βαρκούλα φτερωτὴ
κι ἀσημόψαρα γεμάτη.
Δίκτυα ἐτράβηξε βαριά.
Ἄ! καὶ φθάνει στὴ στεριά
μὲ τὸν μπάτη.

Γλάροι ἀφροὺς ἀπ' τὰ φτερά
ξετινάζουν μὲ χαρὰ
κι εἶν' τ' ἀέρι μυροβόλο.
Καὶ παιδάκια ἓνα σωρὸ
σβέλτα πέφτουν στὸ νερὸ
ἀπ' τὸ μῶλο.

Ψαρευμα με τὸ καλαμίδι.

1.

Ένα πρωί, ὁ Γιαννάκης με τὸ Μίμη ἐκίνησαν νὰ ὑπάγουν στὸ μῶλο γιὰ ψάρευμα.

Ἀπὸ τὸ βράδυ εἶχαν βρεῖ φρέσκη γαρίδα γιὰ δόλωμα καὶ τὴν εἶχαν φυλάξει ὅλη νύκτα μέσα σ' ἓνα τενεκέ, με θαλασσινὰ χόρτα.

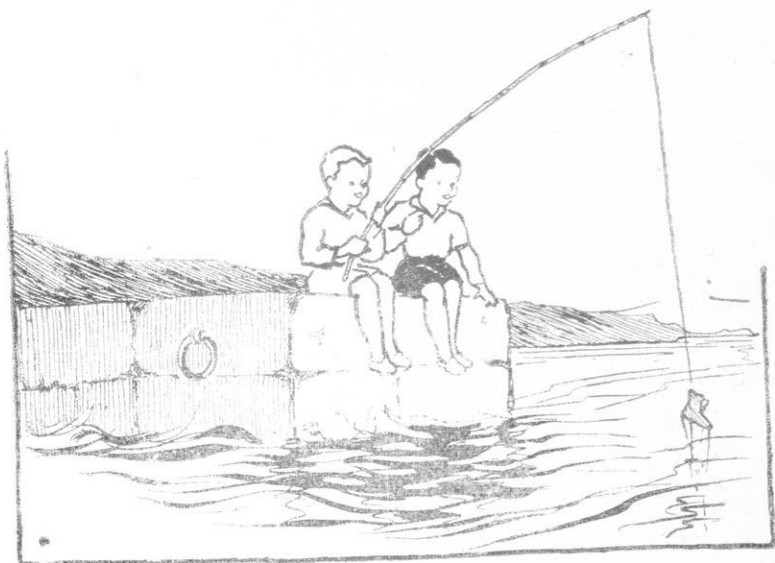
Στὸ μῶλο ἐδιάλεξαν ἓνα μέρος, ποῦ εἶχε καθαρὰ νερά, καὶ ἐκεῖ ἐκάθισαν καὶ ἐτοίμασαν τὸ καθένα παιδί τὸ καλαμίδι του. Ἐνα καλάμι ὁλόγιστο καὶ στὴν ἄκρη του δεμένη καλὰ τὴν ὀρμιά, ὥς τρεῖς ὀργυιὲς μακριά.

Τοῦ Μίμη ἡ ὀρμιά ἦτο ἀπὸ μεταξωτὴ κλωστή, τοῦ Γιαννάκη ἦτο ἀπὸ στριμμένη ἀλογότριχα. Καὶ οἱ δύο ὀρμιὲς στὴν ἄκρη των εἶχαν δεμένα με μεταξότριχα ἀπὸ δύο ἀγκίστρια καὶ ἀπὸ ἓνα μολύδι, γιὰ νὰ βουλιάζουν γρήγορα στὴ θάλασσα.

Ὁ Μίμης ἤξερε νὰ βρίσκη τὴν καλὴ μεριά γιὰ ψάρευμα, γιὰτὶ πολλὰς φορὰς εἶχε πάει νὰ ψαρεύσῃ με τὸν πατέρα του.

— Βλέπεις, Γιαννάκη: Ἐδῶ, ποῦ εἶναι πέτρες, τὸ νερὸ δὲν ἔχει βάθος περισσότερο ἀπὸ δύομιση ὀργυιὲς. Ἐδῶ τοῖμπά καλὰ τὸ φάρι. Βάλε τώρα δόλωμα στὸ ἀγκίστρι, νὰ κοπανίσω ἐγὼ ἓναν ἀχινό. Θὰ πετάξω τὰ κομματάκια του στὸ νερό, γιὰ νὰ τραβήξουν τὰ φάρια.

Με τὸ πέταμα τῶν κομματιῶν τοῦ ἀχينوῦ τὰ παιδιὰ ἔρριξαν καὶ τὴν πρώτη ριζιά. Ἐστάθηκαν ὕστερα περιμένοντας λίγη ὥρα. Πέρα, στ' ἀνοιτιά, ἐπετοῦσαν

καὶ ἐφώναζαν οἱ γλάροι. Καὶ πὺδ ἀνοικτὰ ἐπερνοῦσαν
οἱ ψαρόδουλες, γυρίζοντας στὸν κάβο ἀπὸ τὸ νυκτερινὸ
φάεμα.

2.

— Τσιμπᾶ !... Ἐφώναξε ἔξωφρα ὁ Μίμης καὶ ἔσυρε
γρήγορα τὸ καλαμίδι. Ἕνας κωδικὸς ἐσπαρταροῦσε στὸ
ἀγκίστρι του.

— Γειά σου, Μίμη! εἶπε ὁ Γιαννάκης. Βάλ' τον μὲς
στὸ καλάθι.

Μὰ νά, ποῦ ἐκτύπησαν καὶ στοῦ Γιαννάκη τὴν ὀρ-
μιά! Ἐτράβηξε ὁ Γιαννάκης καὶ τὸ ἀγκίστρι του ἔφερε
ἐπάνω μιὰ πέρκα.

Ὁ Μίμης τώρα δὲν ἐπρόφθανε νὰ δολώνη καὶ νὰ

ρίχνη γρήγορα. Τὸ καλάθι ἐμισσογέμισε ἀπὸ χάνους, σκορπιούς, γύλους, κωβιούς καὶ ἀπὸ ἄλλα πετρόψαρα.

— Σήκω τώρα, Γιαννάκη, νὰ ἀλλάξωμε θέση, εἶπε ὁ Μίμης. Νὰ πᾶμε λίγο πρὸ μακριά, νὰ ἰδῇς δουλειὰ ποὺ θὰ κάμωμε καὶ ἐκεῖ πέρα.

— Δὲν τὸ κουνῶ ἀπ' ἐδῶ! ἀποκρίθηκε ὁ Γιαννάκης. "Αν δὲν φέρω ἐπάνω τσιπούρα, βῆμα δὲν κάμνω ἀπ' ἐδῶ.

— Τί λέγεις, καημένε; Οἱ τσιπούρες φαρεύονται μὲ φωμοτύρι. Ἐχεις φωμοτύρι;

— "Αν δὲν εἶναι τσιπούρα, εἶπε πάλι ὁ Γιαννάκης, ἂς εἶναι καὶ κέραλος.

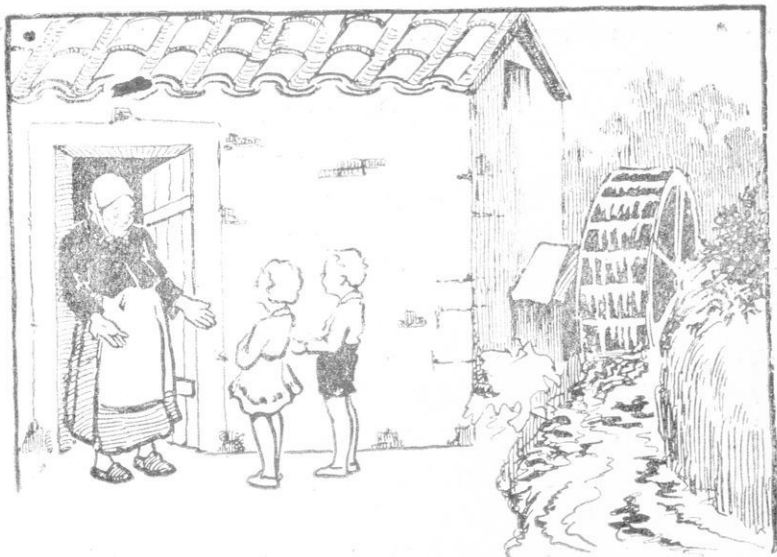
Ὁ Μίμης ἐγέλασε.

— "Α, ναί. Τώρα τὴν ἔκαμες! εἶπε στὸ Γιαννάκη. Ὁ κέραλος θέλει τεχνίτη φαρά καὶ ὄχι ἐμᾶς. Καὶ θέλει γιὰ δόλωμα ζύμη μὲ τυρί. Θαρρεῖς, πῶς ὁ κέραλος εἶναι γιὰ τὰ χέρια μας;

— Καὶ ἐρῶ σοῦ λέγω, πῶς θὰ φέρω κέραλο. Μὰ γιὰ στάσου. Νά, τσιμπᾷ θαρρῶ... "Ὀπ!

Ὁ Γιαννάκης ἐσήκωσε μὲ ὀρμὴ τὸ καλαμίδι. Ὁ Μίμης ἔβγαλε τὰ γέλια. Στὸ ἀγκίστρι τοῦ Γιαννάκη ἦτο κερρωμένο ἓνα μικρὸ παλιοπάπουτο.

Ξεκινώντας νὰ υπάγουν παραπέρα, ἐγελοῦσαν τώρα καὶ οἱ δύο μαζί γιὰ τὸν κέραλο, ποὺ ἐπιασαν.

Ἡ γριά μυλωνοῦ.

1.

Πρὸ ψηλά, ἐπάνω ἀπὸ τὰ σπίτια καὶ ἀπὸ τὰ μαγαζιά τοῦ γιαιλοῦ, εἶναι μιὰ ρεμκτιά, κατάρυτη ἀπὸ ἄγρια χόρτα καὶ ἀπὸ δένδρα. Νερὰ πολλὰ τρέχουν ἐκεῖ ἀπὸ πολλὰς μεριὰς καὶ σμεῖγουν σ' ἓνα μικρὸ ποτάμι, ποὺ κυλᾷ καὶ χύνεται πέρα, κατὰ τὰ βράχια, θγαίνοντας ὕστερα ἀπὸ μιὰ σπηλιὰ τῆς θάλασσας.

Στὴ ρεμκτιά, ποὺ τρυχουδοῦν μερόνυκτα τὰ βράχια, εἶναι καὶ εἷς νερόμυλος. Μιὰ γριά κάθεται μέσα ἐκεῖ, πολὺ γριά, ποὺ χρόνια τώρα ἀλέθει τὸ φωμι τῶν ψαράδων. Λέγουν, πὼς εἶναι παραπάνω ἀπὸ ὀγδόντα χρονῶν ἡ γριά μυλωνοῦ, μὰ ἐκείνη βαστιέται

καλά καὶ μπορεῖ νὰ περάσῃ τὴ βελόνα καλύτερα καὶ ἀπὸ ἓνα μικρὸ παιδί.

Δὲν εἶναι φαρᾶς, ποὺ νὰ μὴν τὴν ξέρῃ τὴ γριά τοῦ νερόμυλου. Τὸ χειμῶνα, ποὺ οἱ κακοκαιριῆς δὲν ἀφήνουν νὰ δουλεύσῃ κανεῖς. οἱ φαρᾶδες μαζεύονται ἔλαι στὸ μύλο τῆς καὶ κάθονται ὥρες νὰ ἀκούσουν καμμιὰ ἱστορίᾳ ἢ κανένα παραμῦθι τῆς. Καὶ αὐτὴ ἄλλο ποὺ δὲν θέλει πιά. Μπορεῖ νὰ σᾶς μιλῇ μερόνυχτα. Φθάνει ἐσεῖς νὰ μὴ νυστάξετε καὶ νὰ ἔχετε ὄρεξι νὰ ἀκούετε.

Τὰ περισσότερα παραμῦθια τῆς ἔχουν νὰ κάμουν μὲ νερά. Μὲ τὰ γλυκὰ νερά, μὲ τὰ ποτάμια, μὲ τὶς θρύες, μὲ τὶς Νεράϊδες. Καὶ ὅταν τῆς μιλοῦν γι' αὐτὰ ποὺ λέγει, ἀπαντᾷ :

— Ἡ ζωὴ μου ἐπέρασε δίπλα στὸ νερὸ καὶ ἔγινε καὶ αὐτὴ ἓνα ποτάμι, ποὺ τρέχει. Καὶ ὅτι λέγω τώρα, ἔρχεται ἀπὸ τὸ νερό.

Ἀγαπᾷ πολὺ τὰ παιδιά. Μὰ καὶ τὰ παιδιά τοῦ νησιοῦ τὴν ἀγαποῦν πολὺ, γιατί τοὺς λέγει παραμῦθια καὶ καμμιὰ φορὰ τοὺς μοιράζει καὶ γαλέτες. Τέτοιες γαλέτες ἔδωκε καὶ στὸ Γιαννάκη καὶ στὴ Φρόσω, ὅταν ἐπρωτοπῆγαν μαζί μὲ τὸν Μίμη, νὰ ἰδοῦν τὸ νερόμυλο.

Ὁ Γιαννάκης δὲν τὴν εἶχε γνωρίσει τὴν ἄλλη φορὰ, ποὺ εἶχαν ἔλθει στὸ νησί, γιατί τότε ἦτο πολὺ μικρός. Τώρα ὅμως, ποὺ τὴν ἐγνώρισε, θέλει κάθε τόσο νὰ τὴν βλέπῃ. Καὶ ὅλο τὴν ῥωτᾷ γιὰ διάφορα πράγματα.

2.

Χθὲς πάλι ὁ Γιαννάκης ἦτο στὸ μύλο μαζί μὲ τὴν ἀδελφὴ του.

Ἡ μυλωνοῦ εἶχε καθίσει τῇ Φρόσῳ ἐπάνω στὰ γόνατά της καὶ τῆς ἔλεγε πολλὰ ὁμορφα πράγματα.

— Νὰ ἀγαπᾷς, νὰ ἀγαπᾷτε τὰ δένδρα καὶ τὰ δάση, γιατί αὐτὰ μαζεύουν τὸ νερό, ποὺ πέφτει ἀπὸ τὸν οὐρανό.

Ἔστερα τὴν ἐρώτησε :

— Θέλεις τώρα νὰ σοῦ εἰπῶ καὶ ἓνα τραγουδάκι γιὰ τὸ ποταμάκι μας;

— Θέλω, κυρούλα! εἶπε ἡ Φρόσω.

Ἡ γερόντισσα ἄρχισε τότε νὰ κουνᾷ τῇ Φρόσῳ στὰ γόνατά της καὶ νὰ τῆς μουρμουρίζῃ σιγὰ σιγὰ :

— Ποταμάκι μου καλό,

στάσου, σὲ παρακαλῶ.

— Δὲν μπορῶ νὰ μείνω πίσω.

πάω τὸ μύλο νὰ γυρίσω.

— Μὲς στὶς λαγκαδιές, ποὺ βρέχεις,

τί τραγούδια λὲς καὶ τρέχεις :

— Τὸ δικό σου τὸ σκοπὸ

παίρνω καὶ τότε σκορπῶ.

— Ποταμάκι, τί εἶν' αὐτά,

ποὺ τὰ σέρνεις στ' ἀνοικτά :

— Εἶναι φύλλα ἀπὸ τὸ πλατάνι

καὶ βαρκοῦλες τὰ ἔχω κάνει.

— Στὸν ἄφρό σου πετραδάκια

σοῦ πετῶ καὶ λουλουδάκια.

Μπλοῦμ καὶ πίσω βιαστικός,

νὰ τὰ πιάσῃ ὁ βαθρακός.

Ἐνα παραμῦδι τῆς μυλωνοῦς.

1.

Μιὰ φορά, μέσα στὴ γῆ βαθιά, μιὰ σταγὼνα νεροῦ ἦτο πολὺ στενοχωρημένη, γιατί δὲν ἔβλεπε τὸν ἥλιο. Καθὼς ἐπροχωροῦσε στὰ σκοτεινά, ἔνοιωσε κάποτε κοντὰ τῆς μιὰν ἄλλη σταγὼνα καὶ ὕστερα καὶ ἄλλες πολλές.

— Τί λέγετε; τοὺς λέγει ἡ πρώτη σταγὼνα. Τώρα, ποῦ ὄλες μαζί ἔχομε πολλή δύναμη, ἀνοίγομε μιὰ τρύπα ὥς ἐπάνω στὴ γῆ, νὰ ἰδοῦμε τὸ φῶς:

— Ἀνοίγομε, εἶπαν οἱ ἄλλες.

Καὶ ἔκαμαν μιὰ τρύπα. Ἀμέσως τότε ἐφάνηκε ὁ γαλάζιος οὐρανὸς καὶ τὸ φῶς τοῦ ἡλίου τοὺς ἔδωκε χαρὰ καὶ ζωή.

Εἶδαν αὐτὸ κάποιες ἄλλες σταγόνες καὶ ἤλθαν καὶ αὐτὲς κοντὰ, νὰ ἰδοῦν τὸν ἥλιο. Ἀρχισαν ὅλες μαζί νὰ τραγουδοῦν καὶ νὰ ἀνεβρίνουν, ὥσπου ἐβγήκαν ἐπάνω στὴ γῆ.

— Νά, μιὰ πηγούλα! ἐφώναζαν μερικά παιδιὰ, ποῦ ἐπαιζαν ἐκεῖνη τὴν ὥρα σ' ἐκεῖνο τὸ μέρος. Ἐλάτε νὰ πιοῦμε κρύο καὶ καθαρὸ νεράκι.

Ἐίδαν τὶς φουχτες των καὶ ἤπιαν ἀπὸ τὸ νεράκι τῆς πηγούλας.

Μὰ τὸ νερὸ ὅλο καὶ ἔδβαινε καὶ ἐτραγουδοῦσε καὶ δὲν εἶχε τελειωμό. Ἀνοιξε τότε ἓνα αὐλάκι μέσα ἀπὸ τὰ χορτάρια καὶ ἄρχισε νὰ τρέχει ἐπάνω στὴ γῆ διαστικὸ βιαστικό.

— ὦ, ἓνα ρυάκι! ἐφώναζαν τὰ λουλουδάκια, ποῦ

ἦσαν σκορπισμένα στὰ χορτάρια. Στάσου, ρυάκι, μείνε μαζί μας ἐδῶ, νὰ παίζῃς μὲ μᾶς καὶ νὰ μᾶς δροσίῃς.

— Ὅχι, δὲν μπορῶ νὰ σταθῶ! εἶπε τὸ ρυάκι. Πρέπει νὰ προχωρήσω.

Καὶ τὸ ρυάκι ἐπροχώρησε. Τὰ λουλουδάκια ἔσκυθαν ἀποπάνω του καὶ ἐκχρηρτίζοντο καὶ καμμιὰ φορὰ τὸ ἐφιλοῦσαν.

2.

Καθὼς ἐπροχωροῦσε τὸ ρυάκι, ἓνα ἄλλο ρυάκι πρὸ μικρὸ ἦλθε κοντὰ του καὶ τοῦ εἶπε:

— Καλημέρα, ἀδελφάκι μου. Θέλεις νὰ με πάρῃς μαζί σου:

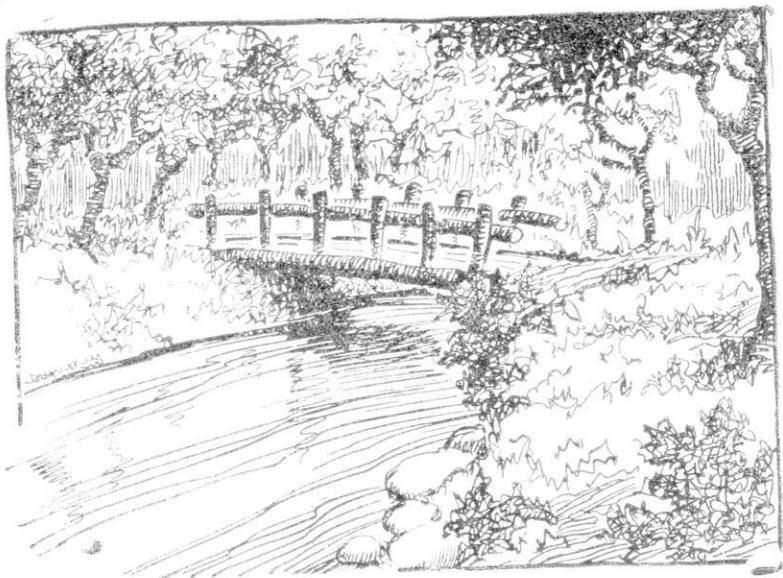
— Εὐχαρίστως! τοῦ ἀποκρίθηκε τὸ ἄλλο καὶ τὸ ἐπῆρε μαζί του.

Νὰ τώρα καὶ ἄλλα ρυάκια, ποὺ ἔρχονται νὰ ἐνωθοῦν μαζί μὲ τὰ πρῶτα. Τὸ νερὸ ἐπλάτυνε τώρα ἀκόμη περισσότερο καὶ ἔτρεχε μὲ πρὸ μεγάλη δύναμη, ποὺ ἐγύριζε ἀκόμη καὶ τὸ μύλο.

Τὸ εἶδαν οἱ ἄνθρωποι καὶ ἐφύναξαν:

— Κοιτάξετε. Τὸ ρυάκι ἔγινε ποτάμι. Δὲν μπορούμε τώρα νὰ περάσωμε ἀπὸ τὸ ἓνα μέρος στὸ ἄλλο. Νὰ δάλωμε δυὸ δοκάρια καὶ νὰ κάμωμε ἓνα γεφυράκι.

Τὸ ποτάμι ὅλο καὶ ἐμεγάλωνε, ἐμεγάλωνε, γιατίὲ μαζί του ἐπῆγαν καὶ ἐνώθηκιν καὶ ἄλλα ρυάκια καὶ ἄλλα ποτάμια. Ἐγίνε ἓνας μεγάλος ποταμός. Σ' αὐτὸν οἱ ἄνθρωποι ἔκτισαν ἓνα μεγάλο γεφύρι πέτρινο. Μὰ ἔκαμαν καὶ ἓνα πλοῖο καὶ τὸ ἔρριξαν στὸ νερό. Τὸ πλοῖο ἐφόρτωνε ἐμπορεύματα καὶ τὰ ἔφερνέ κάτω, σὲ μιὰ μεγάλη πολιτεία, ποὺ ἦτο κοντὰ στῇ θάλασσᾳ.

Σ' αὐτὴ τῇ θάλασσᾳ ἐπήγαινε καὶ ἐχύνετο ὁ ποταμός. Στὴν ἴδιᾳ θάλασσᾳ ἐχύνοντο καὶ ἄλλοι ποταμοί, ποὺ κατέβαιναν ἀπ' ἄλλα μέρη.

Ὁ ἥλιος εἶδε ὅλες τὶς σταγόνες, ποὺ ἔπεσαν μέσα στὴν ἀπέραντη θάλασσᾳ. Ἔστειλε τότε τὶς ἀκτῖνες του, ἐξέστανε τὶς σταγόνες τὶς ἀνέδρασε στὸν οὐρανὸ καὶ τὶς ἔκαμε σύννεφα. Τὰ σύννεφα ἔγιναν βροχὴ καὶ ὅλες οἱ σταγόνες ἔπεσαν πάλι στὴ γῆ καὶ ἐπήγαν βαθιά, γιὰ νὰ ἀνταμωθοῦν ξανά ὅλες μαζί καὶ νὰ κάμουν τὸ ἴδιο μεγάλο ταξίδι.

Ἐμπρὸς στὸν κίνδυνο.

Ο Γιαννάκης εἶχε τάξει στὰ παιδιὰ τοῦ νησιοῦ νὰ τοὺς κάμῃ ἓνα βράδυ Καραγκιόζη.

Ἔτσι τρε λουπὸν μιὺ σκηνοῦλα ἔξω ἀπὸ τὸ σπίτι καὶ ἔμπρὸς τῆς εἰέντωσε ἓνα παλιὸ σινδονάκι τῆς θείας του. Ἔστειλε καὶ τὸν Μίμη νὰ ἀγοράσῃ δυὸ κεριὰ, γιὰ νὰ ἀνάψῃ ἀπὸ μέσῃ, νὰ κάμῃ μὲ τοὺς ἡσκιους τῶν χειρῶν του τὰ ἀνθρωπάκια. Θὰ ἐπαράσταινε «Τὸ Κολλητῆρι, ποὺ ἔφαγε ξύλο».

Ο Γιαννάκης θὰ ἤμποροῦσε νὰ κάμῃ καὶ καλύτερο Καραγκιόζη. Μὰ δὲν εἶχε ἀρκετὰ χαρτόνια νὰ κόψῃ καὶ νὰ κάμῃ τὰ πρόσωπα, ποὺ τοῦ ἐχρειάζοντο. Εἶχε ὁμῶς γράψῃ νὰ τοῦ στείλῃ ὁ πατέρας του τέτοια πολλὰ.

Ὅταν ὁ Γιαννάκης ἐτελεύτωσε τὴ σκηνή, εἶπε στὴν ἀδελφή του.

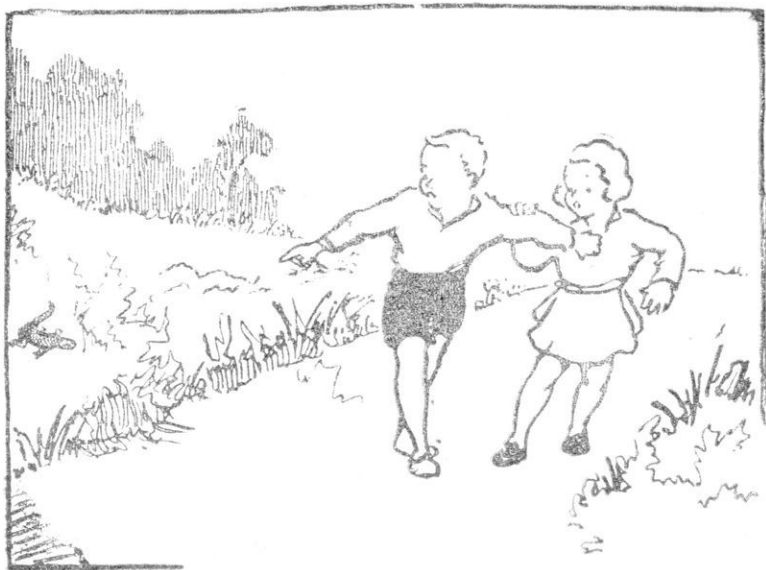
— Πρέπει νὰ τὴ στολίσωμε τώρα καὶ μὲ μερικά κλαδιά. Ἐρχεσαι μαζί μου, νὰ πᾶμε νὰ φέρωμε:

Ἡ Φρόσω ἔτρεξε μαζί του

Εἶχαν προχωρήσει καὶ οἱ δυὸ ὡς στὴ ρεματιά, πῖσω ἀπὸ τὸ νερόμυλο, σ' ἓνα μέρος, ποὺ εἶχε πολὺ πυκνὴ πρασινάδα.

Ἐξαφνα, πλᾶι σὲ μιὰ μεγάλη πέτρα, ὁ Γιαννάκης ἐσταμάτησε ἀπότομα, σὺν κάτῃ νὰ τὸν ἐκάρφωσε στὴ γῆ. Ἐνα περᾶξενο ζῶο ἐφάνηκε μπροστὰ του, ποὺ ποτὲ δὲν τὸ εἶχε ξαναδεῖ. Μόνο τὴν εἰκόνα του ἐθυμᾶτο ἀπὸ κάποιον β.β.λοῦ του.

— Στάσου! ἐρώναξε στὴν ἀδελφή του, κατακίτρινος ἀπὸ τὸ φόβο του.

— Τί είναι; ἐρώτησε ἐκείνη ξαφνιασμένη.

— Ένας κροκόδειλος! Σώπα!

— Ποῦ;

— Νά, ἐκεῖ. Κοίτα πῶς μᾶς βλέπει!

— Φοβάμαι! εἶπε ἡ Φρόσω καί ἄρχισε νὰ τρέμη.

Ὁ Γιαννάκης μὲ ἀπόφαση ἐπροχώρησε ἀκόμη δυὸ βήματα καὶ ἐστάθηκε ἐμπρὸς ἀπὸ τὴν ἀδελφή του. «Αἱ πῶς ἐθυμήθηκε γιὰ μιὰ στιγμή τὰ λόγια τῆς μητέρας του. «Γιαννάκη, παιδί μου, πρόσεχε τὴν ἀδελφή σου». Γιὰ τί; Γιὰ τί τώρα νὰ τὴν πάρῃ μαζί του ὡς ἐκεῖ ἐπάνω;

— Φεύγα! τῆς λέγει. Γύρισε γρήγορα σὺ σπίτι. Θὰ φύγω ὕστερα ἀπὸ σένα ἐγώ!

Μὲ τὴν ἴδια στιγμή ἐπρόβαλε ἀπὸ ἓνα μονοπάτι ἡ γριὰ μωλωνοῦ.

— Μὴν τρομάζετε, παιδιά μου, εἶπε. Αὐτὸ εἶναι ἓνα ἄλλακο ζῶο. Κανένα δὲν πειράζει. Εἶναι σαύρα.

Ἀνάσανε ὁ Γιαννάκης. Ἀγκάλιασε τὴ Φρόσω, τὴν ἔσφιξε στὸ στήθος του καὶ τὴν ἐφίλησε.

Καθὼς ἡ μυλωνοῦ ἐξήκολουθοῦσε τὸ δρόμο της, ἐγύρισε μιὰ στιγμή καὶ εἶπε:

— Αὔριο, παιδιά, πίσω ἐδῶ στὰ χωράφια θὰ θερίσουν. Ἄν θέλετε, νὰ πᾶτε καὶ σεῖς νὰ ἰδῆτε.

Στὸ χωράφι τοῦ κύρ Νικολῆ.

1.

Πρῶτὶ πρῶτὶ μὲ τὴ δροσιά, ἡ κυρὰ Ζαφειρίτσα, ἡ κυρὰ Χρυσὴ καὶ τὰ τρία παιδιὰ ἐξεκίνησαν γιὰ τὰ χωράφια.

Ἡ κυρὰ Ζαφειρίτσα ἔλεγε:

— Θὰ πᾶμε νὰ καθίσουμε κάτω ἀπὸ μιὰ μεγάλη γέρικη ἐλιά. Εἶναι κοντὰ στὸ χωράφι τοῦ ἀδελφοῦ μου, τοῦ Νικολῆ, ποὺ καὶ αὐτὸς θερίζει σήμερα. Θὰ μείνωμε ἐκεῖ ὅλη τὴν ἡμέρα.

Καθὼς ἐπροχωροῦσαν, εἶδαν στὸ δρόμο μεγάλη κίνηση. Ἄλογα ἢ κάρρα φορτωμένα μὲ δερμάτια ἐτραβοῦσαν στ' ἁλῶνια. Ἀλλὰ πάλι ἐγύριζαν ἄδεια καὶ ἐπήγαιναν ξανά νὰ φορτώσουν.

Ὅταν ἔφθασαν στὸ χωράφι τοῦ κύρ Νικολῆ, στὴν ἀρχὴ δὲν εἶδαν οὔτε τοὺς ἐργάτες του οὔτε τὸν ἴδιο. Μόνο τὰ ταγάρια των εἶδαν κρεμασμένα στὴν ἐλιά. Ἐξέχονα ὅμως ἐφύσηξε τὸ πρωινὸ ἀεράκι καὶ ἔκαμε τὰ ψηλὰ καλάμια τοῦ σιταριοῦ νὰ γέρουν ὅλα ἀπὸ τὴ μιὰ μεριά, ὥς νὰ ἦτο θάλασσα, ποὺ ἐκυμάτιζε χρυσή. Τότε

μόνο ἐφάνηκαν τὰ κεφάλια ἐκείνων, ποὺ ἦσαν σκυμμένοι καὶ ἐθέριζαν.

Τὸ ταχὰ ἰ μετὸ φεγγετὸ ἡ κυρὰ Ζηφειρίτσα τὸ ἐκρέμασε στὴν ἴδια γέρικη ἐλιά, ποὺ ἦταν καὶ τὰ ἄλλα κρεμασμένα. Ὑστερὰ ἐτροχώρησαν ὅλοι στὸ χωράρι.

Οἱ θεριστὰδες ἐκρατοῦσαν κάπιν γυλιστερὰ δρεπάνια. Ἐσκυβαν στὴν ἀράδα, ἀγκάλιαζαν μετὸ ἓνα χέρι τὰ στάχυα καὶ μετὸ ἄλλο, ποὺ ἐκρατοῦσε τὸ δρεπάνι, χράπ, τὰ ἐθέριζαν. Τὰ στάχυα ἐγερνεν καὶ ἐπερταν σωρειασμένα στὴν ἀγκυλιὰ τοῦ θεριστῆ, ποὺ μετὰ κλημάκια σιταριοῦ τὰ ἔδενε καὶ τὰ ἔρριχνε κάτω.

Τὰ κίτρινα αὐτὰ χερσόβολα τὰ ἔπαιρναν ὕστερα οἱ γυναῖκες καὶ τὰ ἔκαμναν δεμάτια.

Ἔτσι σιγὰ σιγὰ τὸ χωράρι ἄδειαζε καὶ οἱ ἐργάτες σκυμμένοι ἐπροχωροῦσαν. Καὶ ὁ ἥλιος, ποὺ ὅλο καὶ ἀνέβαινε στὸν οὐρανό, τοὺς ἔφηνε τὴ ράχη.

2.

Ἦλθε τὸ μεσημέρι καὶ ἐκάθισαν ὅλοι νὰ φάγουν κάτω ἀπὸ τὴ μεγάλη ἐλιά. Ἀδεισχον ὅλοι τὰ ταγάριχ των. Τὰ παιδιὰ κάθε τόσο ἐπήγαιναν καὶ ἐκουβαλοῦσαν ἀπὸ μιὰ θρύση νερό. Καὶ καθὼς ἐπήγαιναν καὶ ἤρχοντο, ἐτραγουδοῦσαν :

Στὰ χωράφια, μεσημέρι μὲ τὴν ἀντηλιά,
πάνω κάτω οἱ θεριστάδες δρώνουν στὴ δουλειά.
Βλογημένος πάντα ὁ κόπος κι ἡ δουλειὰ τιμὴ.
Ὅλη ἡ χώρα περιμένει τὸ γλυκὸ ψωμί.

Δές, στὸν ἥλιο τὰ δρεπάνια λάμπουν περισσά.
Χράπ, τὰ στάχυα μεστωμένα στρώνονται χρυσά.
Καλομελετοῦν τ' ἀγόρια τραγουδοῦν οἱ νιές
κι ἄλλοι κουβαλοῦν δεμάτια, φτιάνουν θημωνιές.

Τώρα ἐστρώσανε νὰ φῶνε κάτω ἀπ' τὴν ἐλιά.
Πᾶν' τὰ βόδια γιὰ νὰ πιοῦνε πέρα μιὰ σταλιά.
Κι ὁ σπουργίτης παιγνιδιάρης, πὺν ἤρρε τὸν καιρό,
χαμηλώνει κι ἓνα στάχυ παίρνει ἀπ' τὸ σωρό.

Ἦστερα ἀπὸ τὸ φαγητό, οἱ ἐργάτες ἄρχισαν πάλι τὴ δουλειά των. Τώρα εἶχαν περισσύτερη ὄρεξη γιὰ δουλειὰ καὶ ἐτραγουδοῦσαν καὶ αὐτοὶ τραγούδια τοῦ νηριοῦ των. Μὰ καὶ ὁ τζιζίκας ἀπὸ τὸ δένδρο δὲν ἐπήγαινε πίσω στὸ τραγούδι.

Οἱ γυναῖκες ἐσώρειζαν τὰ δεμάτια καὶ ἔκαμναν τότες θημωνιές στ' ὀλοστρόγγυλο ἁλώνι τοῦ κύρ Νικολῆ, πὺν ἦτο λίγο παραπέρα. Οἱ θημωνιές θὰ ἔμεναν

ἔτσι ἐκεῖ κάμποσες ἡμέρες, ὥσπου νὰ ξεραθοῦν στὸν ἥλιο τὰ στάχυα. Ὑστερα θὰ ἄρχιζε πάλι ἄλλη δουλειὰ μὲ τὸ ἀλώνισμα.

Μιὰ στιγμὴ ὁ κύρ Νικολῆς ἦλθε κοντὰ στὰ παιδιὰ. Τὰ ἔπιασε ἀπὸ τὸ χέρι καὶ τοὺς εἶπε :

— Τὸ βλέπετε αὐτὸ τὸ χωράφι, παιδιὰ ; Μὲ τὸν ἰδρώτα μου τὸ ἔκαμα. Νά, ἀπ' αὐτὸ ἐδῶ τὸ κομμάτι ἄρχισα. Καὶ ὕστερα ἐδούλευα, ἐδούλευα καὶ τὸ ἐμεγάλωσα καὶ τὸ ἔκαμα ἔτσι, ὅπως τὸ βλέπετε σήμερα.

Μὲ τὴ δροσιὰ τὸ θέρισμα εἶχε τελειώσει. Καὶ τὸ θραδινὸ ἀεράκι δὲν εὐρήκε πιά οὔτε ἓνα στάχυ ὀρθὸ νὰ παίξῃ μαζὶ του καὶ νὰ τραγουδήσῃ. Μοναχὰ ὁ τζιτζικας κάπου κάπου ἐτραγουδοῦσε ἀκόμη καὶ οἱ γρύλοι ἄρχιζαν τώρα τὸ ἀδιάλογο «Κρί, κρί, κρί...».

Οἱ ἡλιοκαχημένοι ἐργάτες ἔρρευαν πιά καὶ μαζὶ τῶν ἐξεκινούσαν γιὰ τὸ σπίτι καὶ ἡ κυρὰ Ζαφειρίτσα, ἡ κυρὰ Χρυσὴ καὶ τὰ παιδιὰ.

Ἡ βάρκα μὲ τὸ ρόδινο πανάκι.

Πολλὰς φορὲς τὰ θράδουα, ἐμορξέοντο ὅλοι στὴν αὐλὴ καὶ ἄρχιζαν νὰ λέγουν ἓνα σωρὸ πράγματα.

Ἀπόψε, πρὶν βουτίξῃ ὁ ἥλιος στὴ θάλασσα, ὁ Γιαννάκης μὲ τὸ Μίμη εἶχαν καθίσει στὸ πεζούλι καὶ ἔγραφαν γράμματα. Εἶχαν ν' ἀπαντήσουν στὸν πατέρα, στὸν

Ἔγια μόλα. Κῦμα,
 σουρούπο γλυκό,
 τὸ κουπὶ στὸ χέρι.
 Λάμνετε καὶ ἡ βάρκα
 πάει σὰν μαγικὸ
 κι ἄσπρο περιστέρι.

Στὸ γιαλὸ φαντάζουν
 τώρα πιὸ θολὰ
 τ' ἄλμυρά τὰ φύκια.
 Γλάρε, τὸ σκοπὸ μας
 φέρ' τον ἀπαλὰ
 στ' ἄλλα τὰ καϊκία.

Πρὸς τὴ δύση ἡ φλόγα
 σβήνει τοῦρανοῦ
 κι ἡ βραδεῖα προβαίνει.
 Λίγο κι ἀπ' τὴ ράχη
 πίσω τοῦ βουνοῦ
 τὸ φεγγάρι βγαίνει.

Ἡ βάρκα μὲ τὸ ρόδινο πανάκι ἐγλίστρησε σὲ λίγο
 καὶ ἐκρύφθηκε πίσω ἀπὸ τὸ μῶλο.

Τὸ πλοῖο, ποὺ χάνεται.

Εἶχε δύσει πιά ὁ ἥλιος καὶ τὸ φεγγάρι ἐπρόβαλε δλοστρόγγυλο πίσω ἀπὸ τὸ μικρὸ βουνὸ τοῦ νησιοῦ. Πῶς ἄλλαξε κιόλας χίλια χρώματα ἡ θάλασσα!

— Κοίταξε, Μίμη! ἐφώνηξε ἔξαφνα ὁ Γιαννάκης. Τὸ πλοῖο ὅλο καὶ χάνεται. Λίγο πρὶν ἐβλέπαμε ἀκόμη τὸ σκάφος του. Τώρα κοντεύουν νὰ χαθοῦν καὶ τὰ κατάρτια του.

Τὰ παιδιὰ ἀνέβηκαν στὸ πεζούλι, νὰ ἰδοῦν καλύτερα. Ὁ Γιαννάκης εἶπε πάλι.

— Ἄν εἶχαμε γυαλιά, σὰν ἐκεῖνα ποὺ εἶδα στὸ πλοῖο, ὅταν ἐρχόμαστε, θὰ τὸ ἐβλέπαμε τώρα.

Ἐκεῖνη τῇ στιγμῇ νὰ καὶ ὁ κυρ Πέτρος. Ἐπέταξε τὸ καλάθι, ποὺ ἐκρατοῦσε μὲ τὰ παραγάδια, σὲ μιὰ γωνιά καὶ ἐκάθισε σ' ἓνα σκαμνί.

— Ἔ, Γιαννάκη μου, εἶπε. Νομίζεις λοιπόν, πῶς θὰ ἤμπορούσες νὰ ἰδῇς ἐκεῖνο τὸ θαπόρι, ἂν εἶχες γυαλιά;

— Ἔτσι ἐνόμισα, θεῖε. Ξέρω καὶ ἐγώ;

— Ἐσὺ τί λέγεις, Μίμη;

— Ἐγώ, εἶπε ὁ Μίμης, ξέρω ἀπὸ τὸ βιβλίό μου, πῶς ὅταν ἓνα πλοῖο ξεμακραίνει στὸν ὀρίζοντα, χάνετ' ἄνω τὸ κάτω μέρος ἀπὸ τὸ σκάφος του, ὕστερα τὸ ἐπάνω καὶ τελευταῖα χάνονται τὰ κατάρτια. Καὶ αὐτὸ γίνεται, γιατί ἡ γῆ εἶναι στρογγυλή.

— Πολὺ σωστά, εἶπε ὁ κυρ Πέτρος. Ἡ γῆ εἶναι στρογγυλή σὰν τὸ τόπι τῆς Φρόσως. Θέλετε νὰ τὸ καταλάβετε καλύτερα; Πάρτε τὸ τόπι τῆς Φρόσως καὶ

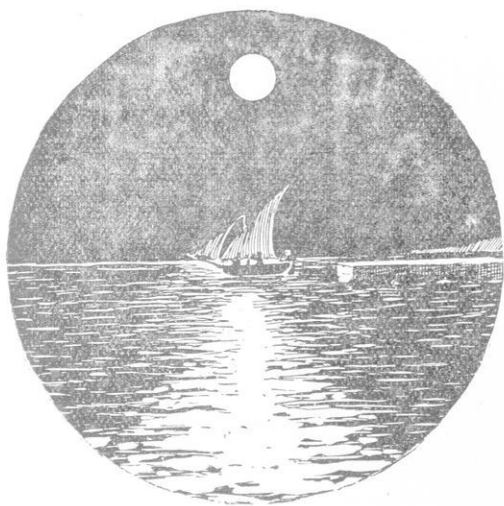
βάλετε ἐπάνω δυὸ μερμηγκάκια. "Αν τὸ ἓνα μερμηγκάκι μένη ἀκίνητο καὶ τὸ ἄλλο περπατῇ, γρήγορα ἐκεῖνο, ποὺ μένει ἀκίνητο, θὰ χάσῃ ἀπὸ ἐμπρὸς τοῦ τὸ ἄλλο, γιατί τὸ τόπι ἔχει καμπυλωτὴ ἐπιφάνεια. Τὸ ἴδιο γίνεται καὶ στὴ γῆ. Τὸ ἓνα μερμηγκάκι εἶστε σεῖς καὶ τὸ ἄλλο εἶναι τὸ θαπόρι, ποὺ κινεῖται ἐπάνω στὴν καμπυλωτὴ θάλασσα.

Νά τώρα καὶ ἡ κυρὰ Ζαφειρίτσα μὲ τὴν κυρὰ Χρυσώ. Ἡ κυρὰ Ζαφειρίτσα φέρνει ἓνα φανάρι ἀναμμένο καὶ τὸ κρεμᾷ ἐπάνω ἀπὸ τὸ πεζούλι.

Ἐκεῖνη τὴν ὥρα ἐφάνηκε νὰ γυρίζῃ πάλι ἀπὸ τὸ μῶλο ἢ ὀλάσπρη βάρκα τοῦ καπετὰν Μάρκου.

Τὸ φῶς τοῦ φεγγαριοῦ ἔπεφτε καὶ ἀσήμενε τὰ νερὰ τῆς πλώρης τῆς καὶ ἐφώτιζε τὸ ρόδινο πανάκι τῆς. Καὶ ὁ μπάτης ἀπαλός, ἔφερνε ὡς στὴν αὐλὴ τοῦ κυρ Πέτρου τὸ γλυκὸ τραγοῦδι:

Στὴ συρμὴ τῆς πρύμης
νανουρίζει ἀριά
τ' ἀφρισμένο κῦμα.
Πάρετε, πνοοῦλες,
πάλι στὴ στεριά
νὰ μᾶς πᾶτε πρῦμα.

ΠΙΝΑΞ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

1 Ὁ χρυσὸς ἥλιος ἐξύπνησε	Σελ.	3
2 Δὲν θὰ τὸ σπάσω, μαμὰ »		7
3 Ἡ πρώτη ἡμέρα τοῦ σχολείου »		10
4 Πρὶν ἀπὸ τὸ παιγνίδι ἢ δουλειὰ »		13
5 Ὁ Πᾶνος χάνει τοὺς βόλους του »		16
6 Τὸ φθινόπωρο »		20
7 Τὰ χελιδόνια »		22
8 Ὁ Ἥλιος, ὁ Ἀέρας καὶ ἡ Βροχὴ »		24
9 Στὴν ἐκκλησία »		27
10 Ἡ καμπάνα »		31
11 Τοῦ πατέρα τὸ ἐργαστήριο »		32
12 Ὁ πιστὸς φύλακας »		35
13 Ἡ Ἀσπρούλα »		41
14 Δυὸ γατοῦλες »		44
15 Πρωτοβόρξια »		46
16 Ὅλη ἡ γῆ εἶναι διασπασμένη »		50
17 Ἡ σπορά »		51
18 Ὁ Βασίλης ὁ Σιδηρόδρομος »		53
19 Γρήγορος γυρισμὸς »		56
20 Ἡ Φρόσω στὸ κρεββάτι »		60
21 Τὸ λουλούδι, ποὺ χαρίζει ὁμορφιὰ »		63
22 Μοῦ ἐκόστισε πολὺ αὐτό, ποὺ ἔκαμα »		67
23 Τὸ γράμμα τῆς γιαγιάς »		68
24 Ὁ Γιαννάκης στέλλει τὸ γράμμα του »		71
25 Κοντὰ στὴ φωτιὰ »		73
26 Ἕνα κουδούνι γιὰ τὴ γάτα »		75
27 Ἔρχεται ἡ γιαγιά. »		78

28	Ἡ καλὴ γιαγιά	Σελ.	80
29	Ταξιδάκι μὲ τὸ τραμ	»	81
30	Μέσα στὸ θόρυβο τῆς πόλης	»	85
31	Τὸ κόκκινο μπαλόνι	»	88
32	Παραμονὴ Χριστουγέννων	»	92
33	Χριστοῦγεννα	»	99
34	Πέφτει χιόνι	»	100
35	Χιονοπόλεμος	»	101
36	Τὰ παιδιά καθαρίζουν τοὺς δρόμους	»	102
37	Ἡ γιαγιά ἀνησυχεῖ	»	104
38	Ἡ χελώνα καὶ οἱ ἀγριόπαπιες	»	105
39	Ἡ σκάλα ἀνάποδα	»	107
40	Ἡ γιαγιά ἐγύρισε στὸ χωριὸ	»	108
41	Πάλι λιακάδες	»	110
42	Τὰ ἑπτὰ ἀδελφάκια	»	112
43	Τὰ γενέθλια τῆς Μερόπης	»	113
44	Τὰ χελιδόνια ξαναγυρίζουν	»	118
45	Μὴν παραξενεύεσαι, παιδί μου	»	121
46	Τὸ φασόλι	»	123
47	Στὸν κῆπο τοῦ σχολείου	»	126
48	Μικρούλικά ζῶα μέσα στὸν κῆπο	»	128
49	Πεταλουδίτσα	»	131
50	Ἐθνικὴ Ἑορτὴ	»	132
51	Μὲ τὸ σιδηρόδρομο	»	133
52	Τὸ σπίτι τοῦ παπποῦ	»	136
53	Ἡ λάμπα τοῦ πετρελαίου	»	137
54	Ξημέρωμα στὸ χωριὸ	»	139
55	Τὰ παιδιά ξυπνοῦν	»	142
56	Μὲ τὸ ἄλογο	»	144
57	Ὁ ἐπιτάφιος	»	147
58	«Χριστὸς ἀνέστη»	»	148

59	Ἡ Λαμπρὴ	Σελ.	151
60	Ὁ παπποῦς στέλλει ν' ἀλέση σιτάρι	»	151
61	Ὁ κὺρ Γιώργης ἔχει διάθεση	»	154
62	Στὸ μικρὸ δάσος	»	156
63	Ἡ Φώτω ἡ βοσκοπούλα	»	159
64	Τὸ κατόρθωμα τοῦ Τόπ	»	160
65	Τὰ δυὸ ρυάκια	»	163
66	Νά ἡ Πρωτομαγιά	»	165
67	Κεράσια ἀπὸ τὸ περιβόλι μας	»	166
68	Ἐτοιμασίες γιὰ τὸ νησι	»	168
69	Μὲ τὸ πλοῖο	»	169
70	Εἶναι καράβι αὐτό!	»	173
71	Ζωὴ στὴν ἀκρογιαλιά	»	175
72	Στὴ θάλασσα	»	177
73	Ψάρευμα μὲ τὸ καλάμιδι	»	178
74	Ἡ γριά μυλωνοῦ	»	181
75	Ἐνα παραμῦθι τῆς μυλωνοῦς	»	184
76	Ἐμπρὸς στὸν κίνδυνο	»	187
77	Στὸ χωράφι τοῦ κὺρ Νικολῆ	»	190
78	Ἡ βάρκα μὲ τὸ ρόδινο πανάκι	»	
79	Τὸ πλοῖο, ποὺ χάνεται	»	

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΝ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΠΑΙΔΕΙΑΣ

ΤΜΗΜΑ ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ

Ἀριθ. { πρωτ. 51231,51232
 { διεκπ.....

Ἐν Ἀθήναις τῇ 20 Αὐγούστου 1934

Πρὸς

τὸν κ. Σπυρ. Ματάλαν, συγγραφέα

Ἀνακοινοῦμεν ὑμῖν, ὅτι διὰ ταῦταρίθμου ὑπουργικῆς ἀποφάσεως, στηριζομένης δὲ εἰς τὸ ἄρθρ. 4 τοῦ νόμου 5911 καὶ τὴν ἀπόφασιν τῆς οἰκείας κοιτικῆς ἐπιτροπῆς, τὴν περιλαμβανομένην εἰς τὴν ὑπ' ἀριθ. 1ην πρᾶξιν αὐτῆς ἐνεκρίθη ὡς διδακτικὸν βιβλίον πρὸς χρῆσιν τῶν μαθητῶν τῆς Β' τάξεως τῶν δημοτικῶν σχολείων τὸ ὑπὸ τὸν τίτλον «*Τὰ καλὰ παιδιὰ*» βιβλίον σας διὰ μίαν τετραετίαν ἀρχομένην ἀπὸ τῆς 15ης Σεπτεμβρίου 1934 ὑπὸ τὸν ὅρον νὰ συμμορφωθῇτε ἐπακριβῶς πρὸς τὰς ὑποδείξεις τῆς ἀρμοδίας κοιτικῆς ἐπιτροπῆς.

Ἐντολῇ τοῦ Ὑπουργοῦ
Ὁ Τμηματάρχης
Ν. ΣΜΥΡΝΗΣ

Ἄρθρον 6 τοῦ Π. Διατάγματος τῆς 12 Φεβρουαρίου 1934

Τὰ διδακτικὰ βιβλία τὰ πωλούμενα μακράν τοῦ τόπου τῆς ἐκδόσεως τῶν ἐπιτρέπεται νὰ πωλῶνται ἐπὶ τιμῇ ἀνωτέρα κατὰ 15% τῆς ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ παρόντος Διατάγματος κανονισθείσης ἄνευ βιβλιοσήμου τιμῆς πρὸς ἀντιμετώπισιν τῆς δαπάνης συσκευῆς καὶ τῶν ταχυδρομικῶν τελῶν, ὑπὸ τὸν ὅρον, ὅπως ἐπὶ τῆς τελευταίας σελίδος τοῦ ἐξωφύλλου ἐκτυπῶνται τὰ παρὸν ἔχοντες.

Ῥηφιστοποιήθηκε ἀπὸ τὸ Ἰνστιτούτο Εκπαιδευτικῆς Πολιτικῆς

τὴν λῆλιν μὲν οὐκ ἔστιν ἡ μάχην πρὸς τὴν
 δὲν ἴνα τοῦ δανυμῆ πρὸς τὸν γυνῆος
 τὴν δὲν ἀνδρῶν ὅτιον ἔρατο ἡμῶν
 ἀνδρῶν ὅτι ἡ ὅτιον ἔρατο ἡμῶν

μετρικῆς σημειουμένης παρὰ τοῦ ἰδίου ποιητοῦ.

Aloria alyra	Carlume
v. d. d. d. d. d.	ubbriao
hento un	pitridume
Tasso d. - malao	malao

ste non tem- di Carume,
 a di ~~st~~ gido bravo
 epur d. Euxa tel tume
 da d. d. all' almanaco

io huthu nell'
 a d. loro e' fango
 fangi tu ~~pl~~ d. fangarone